

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Amin kacag a világ . . .

Budapest, január 11.

(v.) Igazán mesébe való dolog, hogy a monárkiának ebben a boldogtalan állapotában, amikor Magyarország a dualizmusnak egyetlen támasztéka és refugiuma, a magyar nemzetnek még sürgetnie kell azt, amihez isten és ember előtt jussa van: — a *paritást*. Az pedig már nem is mesébe való, hanem a balekságról szóló adomák gyűjteményébe, hogy a paritást még most is *hiába* sürgetjük. Szóvá tették ma a delegációban azt a tüneményes otrombaságot, hogy a monárkia konzuljainak és diplomatáinak tökéletesen kell tudniok németül, franciául, olaszul és angolul, de hogy magyarul is tudjanak, azt nem követelik tőlük. Két szónok is kifakadt e miatt: Papp Géza és Holló Lajos. A közjogi felfogás tekintetében egy világtenger hömpölyög e két férfiú között; s erről a tárgyról mégis ugyanazon a keserű hangon ugyanazt a meggyőződést hangoztatta mind a kettő. Mit bizonyít ez? Kétség nélkül azt, hogy erre a kérdésre nézve egy táborban áll az egész közvélemény. Itt nem ösmerünk pártkülönbséget, nem is ösmerhetünk, hisz Magyarországnak egyik lényeges és világos jogán ejt csorbát az a sérelem.

S vajjon mit felelt erre a kettős panasza a közös külügyminiszter ur tolmácsa? Talán mentegetőzött? Avagy tán ígéretet tett, hogy bármi lett légyen a multban, ezen túl meg fog adni a magyar állam hivatalos nyelvének az, amit eddig is csak törvény ellenére lehetett tőle megtagadni? Dehogy mentegetőzött, dehogy tett ígéretet! Sőt ellenkezőleg, azt jelentette ki, hogy ugy van jól minden, ahogy van, s tehát marad a régi állapot. Láttára ennek az álláspontnak, igazán

megzavarodik az eszünk; az ember jóformán azt se tudja többé, hol végződik a komoly politika és hol kezdődik a kutyakomédia?

Vegyük sorra a külügyi kormányzat ellenérveit. Az első az volt, hogy a konzuli pályára hivatásosan képzett ifjaktól amugy is megkivánják a magyar nyelv tanulását. Jól megértésük: csupán *kivánják*, de *nem követelik*. S kivánni sem azt kívánják, hogy megtanulják a magyar nyelvet, hanem csupán azt, hogy *tanulják*. Németül, franciául, olaszul és angolul *kell* tudnia a konzuljelöltnek; ha nem tud, megbukik a vizgán s mehet más pályára. A magyar állam hivatalos nyelve nem részesül ilyen tisztességben; *őhajlják* a konzuljelölttől, hogy *tanulja*; de *nem kötelezik* arra, hogy *tudja*. És ezt nevezik odafönn *paritásnak*! Hát kérem, tisztázzuk kissé ebben a vonatkozásban a paritás fogalmát. Paritásos konzul az, aki épp olyan mértékben és épp olyan szellemi készséggel képviseli Magyarországot, mint Ausztriát. Ha én megfordulok a külföldön, akkor megkövetelem attól az embertől, aki királyomat és hazámat képviseli ott, hogy azon a nyelven szóljon hozzám, amelyen a magyar király ő felsége a magyar állam tisztviselőivel és polgáraival értekezik. Figyelmeztetjük gróf Goluchowski, hogy *az uralkodó is közös*, mégsem használhat hivatalos érintkezésben magyar emberrel szemben más nyelvet a magyar királyság hivatalos nyelvénél. Hát ami kötelezi ő felségét, az vajjon nem kötelezi-e a nagykövet, követ, fő- és alkonzul urakat is? *Lehet-e a közös tisztviselőnek kevesebb kötelezettségük és több joguk a paritásos monárchia egyik államával szemben, mint a közös uralkodónak?* Erre tessék nekünk felelni.

A második ellenérv az, hogy akik már jogtudor korukban szánják magukat a kon-

zuli pályára, azoktól a magyar nyelv ismeretét már csak azért sem lehet követelni, mert különben osztrák ember jóformán ki volna zárva az átlépés beneficiumából s ennek minden hasznát csupán a magyar állam polgárai vehetnék. Érthetetlen okadatlás! Ha a magyar *juris doctor* konzullá akar lenni, vizsgát kell tennie az osztrák állam hivatalos nyelvéből. Helyes; így kívánja a paritás. Végre is ezek az urak nem magyar konzulok lesznek, hanem *osztrák-magyar* konzulok. Hogy az ő anyanyelvük a magyar volt, arról Ausztria nem tehet. Ott van a német grammatika, tessék azt megtanulni, még pedig olyan tökéletesen, hogy hibátlanul ejthessék és irhassák a német nyelvet. Igaz ugyan, hogy pokoli módon nehéz a feladat, de aki nem bír vele, az ne akarjon *közös* konzul lenni, hanem legyen *magyar fiskális* Debrecenben, vagy Füzes-Abonyban. Ez hát rendjén van tökéletesen. Ám ennek fejében megköveteljük, hogy ugyanez a felfogás érvényesüljön az *osztrák* jogtudókkal szemben is. Vizsgáztassák meg őket is a magyar állam hivatalos nyelvéből. Hiszen ők se lesznek *osztrák* konzulok, hanem *osztrák-magyar* konzulok. Ott van a magyar grammatika; tanulják meg. Persze, hogy ez sem megy könnyen. De nehezebben sem, mint amikor a magyar ember kénytelen a német nyelvet tökéletesen elsajátítani. Aki pedig nem bír a feladat nehézségeivel, az ne akarjon *közös* konzul lenni, hanem maradjon otthon *osztrák* prókátornak Innsbruckban, vagy Reichenbergben. Ime, *ez a paritásos felfogás*. S akár tetszik a Ballplatzon, akár nem, *ezt követeli* a magyar nemzet, s követeli annak a törvénynek alapján, amely létet s jogalapot adott a dualisztikus monárkiának.

Hogy a külföldön megforduló magyar

T Á R C A.

A jégkirály.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *ifjabb Hegedüs Sándor*.

A víz tetejét jégtáblák borították s a széles nagy folyó, melynek tulpartja csak homályosan látszott, olyan volt az egymásra boruló jégkocákkal, mintha egy összedült kártyavár vékony papírfalai hullottak volna a víz színére. Mégis keményebbnek látszott a papírkéregnél, kilátszott a felszakadó jégtábla vastag sarkaiból, hogy egy kis jégmező nyugszik a víz tetején, mely az északi szél csipős lehelletére támadt a sarki vidék mintájára. Némely helyen kis kup is emelkedett ki az ellapuló sík mezőből, amint egyik jég ráállt a másik tetejére, hogy kihuzza nedves testét a folyó vizéből.

Azt hittem, hajó nem tudja keresztülröni azt a jégfelületet, amely fehéren uralta a tájat. Nagy bámulatomra, a tulpart felől, gőzös futott a jégvidékeknek; olyan volt, amint a jég tetején uszott, mint egy füstölő szörnyeteg, mely a kihűlt, elhaló föld fehér esontvázára ult fől és a megdermedt birodalmon — gőz melegebe burkolózva — boldogan uralkodott. Csak mikor jó idő múlva közelebb jött és alakja a körvonalakból tisztán kiválva látható lett, akkor láttam a két emelkedő karról, mely a gépezetből kiverődött, hogy minő munkát végez az a szörnyeteg, míg megdermedt testét keresztülröni e jégtengeren.

Rángatásszerűen haladt előre, amint két oldala beleverődött a jégtáblák csucsfejebe; néha recsegett és nyögött fateste, amint bordái megröppantak; de azért előre iparkodott s a katlanba

szorított gőz hatalmasan dolgozott a kiverődő két emelőkarral; amint a jeget széthasította maga előtt, úgy nézett ki, mint egy új alakú, fantasztikus szánkó, amely a laza jégen is végig tud suhanni. Mikor a parthoz ért, már nem kinlódott; akkorra már nyugodtan, tehetetlenül futott a kikötő révbe.

Alighogy kikötött, rajtuk volt a sor, hogy neki törjünk a jégtábornak és átusszunk a bizonytalan körvonala tulpartra. A jeget törtük a hajó ék-órával s a kemény vizkristályok kopogó patogással estek szét a törtető hajó előtt, amely mint valami csodálatos jégkirály fenn lebegett az uszó hőmezőn.

De a közeledő árbovosok még szebbek voltak; azoknak toroknyílásán nem jött ki olyan sötét lehellet, mely permetezve leverte a szén porát; azok szép, simán röpülő madár-óriások voltak, amint kiterjesztve hófehér szárnyaikat, zajtalanul suhantak át a hőmezőn. Egyiknek, mint valami csoda sirlálnak hat szárnya volt és mindmegannyi hófehér, csak a kormánykerék mellett lobogott egy kis vászonkar, melynek piros esikjaira ezüst csillagok hullottak. Előttünk szelte át a jégmezőt, szárnyai kifeszültek az éledező szélben és fényes jelenésként vonult el előttünk; talán a sirlálykirály téli jachtja volt, mely most a jégmezőkre ment a csapkodó szél szárnyain, hogy részt vegyen a jégkirály ezüstlakodalmán.

A ködös égből nap sugar szűrődött elő, mintha a szél kaparta volna ki azt a pár arany sugarat a felhők táborából; de az arany napból vakító visszfény lett, amint ráborult a repülő sirlálykirály kiterjesztett szárnyaira. Nem soká látszott aztán, a nap szemébe felhőt csapott a szél, s az a ragyogó szép hajó, mintha összeomlott volna a ködhomályban, csak szürke árnyak látszott, amint sebesen repült tova. Mellettünk dohogni kez-

dett egy pőfékelő szörnyeteg, aztán mikor észrevett bennünket, bögni kezdett, rekedten, riasztón. Sokáig kiabált ránk, míg feleletet adtunk, amely úgy látszik megnyugtatta, mert utána csak egyet pőffentett még, aztán hogy megmutassa, hogy övé a jégbirodalom, guggolva a hogy volt, elének került. Kettő-hármat fordult nagy nehezesen, aztán valami felhívta figyelmét a látóhatár szélén, mert nagy hirtelen, tornyos falaival elsieltett a ködhatár felé.

Ugy nézett ki, mint egy vaspárduc, mely végig tud futni a víz jégén s az nem roskad le acél karma alatt. Mint valami jégzsörny, amely ludaltalával verdesi a vizet, aztán mikor felszivja magába, pokol gyomrában tüzzé emészti át, melynek erejét orrlukain tetszelegően kifüstöli. A szörnyeteg szürke teste éppen beleillett abba a ködös látóhatárba, melyből ez a tengeri csuda titokzatos módon megszületett. Valami másik uszó bagolyfejű vár felegetett rikkantó kiabálására s a felé uszott, míg ludlábaival haragosan csapdosta a víz színét.

Talán a párja volt, mely enyelgő szóval csalta maga felé ezt a hubogó vízi gnómot, mely hol patkányának látszott, hol meg bagolyfejű csudamadár képét szedte magára. Mikor eltűnt, a jég meg a köd között, akkor is felsikoltott néha még, hogy életjelt adjon magáról s megriassza a csendesen uszó hajó-sirlályokat.

A víz közepére értünk s itt a folyó deréktáján csodálatos módon véget ért a jégmező, az elmaradt a hajó mellől, mintha visszahúzódott volna a köddel együtt, mely lassankint oszladni kezdett s a szél nagy erőlködés után ismét kinyitotta a nap szemét. S most látóhatóvá lett a tulpart, összes házaival s hordozkodó hajóival. Olyan verőfényes színben tünt elő s a sima víz, melyen jég nem uszott, oly csendesen verődött oda a napfényben uszó

ember a saját konzulátusainknál mindenütt találjon egy olyan tisztviselőre, aki megérti, ha magyarul szólnak hozzá: ezt mondta ma a külügyi kormányzat az *elérendő célnak*. Félre ne értsük valahogy: nem a mostani állapot ez, hanem az isten tudja mikor elérendő cél. Nohát, nem ez a cél. A törvény nem arra ad jussot a magyar államnak, hogy nyelvét a diplomáciai és konzuli közös képviselői tagjainak egynemelyike megértse, hanem arra, hogy a közös diplomaták és konzulok — a paritásnak törvénybe iktatott elvénél fogva — a magyar állam hivatalos nyelvét épp olyan alaposan ismerjék, mint az osztrák államét. A paritás pedig nem csupán egyik lényeges tulajdonsága a dualizmusnak, hanem egyenesen *törvényes feltétele*. S hogy nekünk, akik a dualizmus egyetlen támasza s utolsó menedéke vagyunk, *koldu-nunk* kelljen és *eredmény nélkül* lehessen *koldu-nunk* a paritást, ezt az otrombaságot mi csak szégyeljük, de a világ a szeme közé kacag érte ennek a megfoghatatlan észjárásu monárkiának.

BELFÖLD.

A bankkormányzó a királynál. A Magyar Távirati Iroda jelenti Bécsből: *Kautz* Gyula valóságos belső titkos tanácsos, az osztrák-magyar bank kormányzója a szokásos újévi gratulációk alkalmával kihallgatáson volt a felségénél. A király behatárolt tudakozódott a banknak az új statutumok életbeléptetése nyomán támadt helyzetéről és nagy meglepődéssel nyilatkozott a bank vezetőségének a tárgyalások folyamán tanúsított hazafias magatartásáról.

A pénzügyminiszter a koronaszámításról. A *Független Hírmondó* munkatársa a minap meginterviewolta az aranyvalutás kormány egyik tagját az újítól kötelező koronaszámításról. A volt miniszter, akiben az idézett könyvmozgás *Wekerle* Sándort sejtette, agy nyilatkozott volna, hogy a koronaszámításról az élet ocsóbbá váltását remélték, de mások rosszul hajják végre. A fölmerült zavarok legfőbb oka az előre való gondolkodás hiányában rejlik, mert megfelelő pénzügyi nyomatása és elterjesztése nélkül s a község tanításának mellőzésével léptették életbe a kötelező koronaszámítást, tülve egy bank bakafántoskodásait, hogy a jegyeket nem nyomatta ki előre s odáig juttatva a viszonyokat, hogy az ország aranyvaluta helyett megköszönheti, ha államférfiainak annyi esze lesz, hogy az összegyűjtött és hátrahagyott aranyat legalább okosan költi el. A *Független Hírmondó*nak ugyanez a munkatársa, most

házak felé, mintha az valami távoli, messze vidék délszigete volna, mely valahol lent a mosolygó ég alatt fekszik, sok mérföldnyire az összeboruló jégmezőtől. A hajók is ragyogóbb fényben tűntek elő, amint boldogan uszkáltak a sima víz tetején. Az egyik nagy, széles mellű gőzös most szedte magába a távozó utasokat: olyan furesza volt, amint azok a kis, feketének látszó emberek felsiettek a hajóhídon s aztán a korlát mögött eltűntek, mintha a hajó elnyelte volna őket.

Mikor kikötöttünk, már csak annyi időnk volt, hogy odafussunk és megnézzük, mint veti le magáról a hajóórás fogva tartó köteleit s aztán büszkén, mint egy csapdosó feckemadár kel utra egy boldogabb, szebb haza felé, mely valahol délkeletre fekszik s hol örök mosolyu nap élteti a virágborította fikat. A hajó lassan eluzott a kikötő parttól, először hátra felé haladt, hogy megforduljon s aztán egyenesen, mint a nyíl indult el, hogy utra keljen.

Mily ragyogó volt a hajó teste s onnét a korlát mögül meg mosolygó nőfejek mintha bölíntató rózsák volnának, hajlongtak; bölíntáltak és kis tehér kendőket csapdosva lobogtattak. Ugy néztek ki, mintha a nagy hajómadár védőszárnyai alatt egy egész fészekalj fiókmadár kelne utra a messze távol felé, hová a dél szigetie összes búbájával csalogatja a didergő emberkéket, kik megriadtak a jégcsírák hideg képétől s most elmenekülnek a jégmezők elől, melyek mind szorosabban borulnak rá a vízre és kaput esznek a menekülő hajók előtt.

Az én ragyogó hajóm bizony csakhamar eltűnt a part elől; kis ideig látszott csak, hogy merre ment, amint a füstfátyol nyoma után szomoruan leverődött a víz színére s aztán annak is vége volt; a mosolygó fejű nőket elvitte a vízi madár messzire.

Valami harangszó csapódott felém és sietve futottam a hívó hang felé, ahol gözladikom mármár emelgette könyök-karjait, hogy visszatérjen a jégbirodalomba, hol a fehér mezőn a jégtablák

fölkereste *Lukács* László pénzügyminisztert, és felkérte, tegye meg észrevételeit a „hozzátüntetett” nyilatkozatra. *Lukács* László erre a következő kijelentést mondta tollba az újságíróknak:

Az az állítás, hogy a koronaszámításra való áttétéről az élet ocsóbbá tételét várhatni — *abszolúte nem bír alappal*. Az ocsóság itt csak mellékes körülmény lehet. Mennvielőnyt jelenthet az, hogy például *borravalónál* tiz krajcár helyett tiz fillért ad valaki? *Nevelés!* A koronaszámítás kapcsán való megtagarítás *csakis ilyen kiadásoknál*, luxuskiadásoknál érvényesül, *egyéb kiadásoknál ebből haszon nincs*. De ez annyira alárendelt szempont, hogy *sohasem is vezethette a kormányt a koronaszámítás behozatala kérdésében*. Hanem vezette a *többi államok pénzügyéhez való közeledés* elve és emellett az a szempont, hogy *könnyebb legyen az átérés a forintos számításról a kisebb pénzegységgel való számításra*.

Hogy nincsenek pénzjegyeink? Hiszen ott vannak a koronák, a huszfillérek, a tizfillérek, a kétfillérek! Ami a többit illeti? *Törvény nélkül pénzt veretni nem lehet*, a törvényt pedig csak most lehetett megalkotni.

Bankbeli bakafántoskodások nem voltak. *Az összes bajok az ausztriai politikai viszonyokból eredtek*, hogy nem lehetett a törvényeket kellő időben megalkotni.

A nép kitanitása? Mire? Hiszen *oly egyszerű az egész koronaszámítás*, hogy itt semmiféle kitanitásra szükség nincs. *Két korona annyi mint egy forint*. *Punktum*. *Ezt a legutolsó gyerekek is tudja már!*

Az aranyvaluta kérdése! *Igazán neveléses*. Hogy van aranyvaluta és nincs arany! Mit akarnak tőlünk? Eddig csak az volt kimondva, hogy legyen hát aranyvaluta. *Valta-képpen még csak most vagyunk abban a helyzetben, hogy valamit tehetünk*. A törvényeket most hoztuk meg, most léptek azok életbe. Van aranyvaluta és lesz aranyvaluta. *Semmiféle desperációra szükség nincs!*

Egy hazafias oláh püspök. *Nagyváradról* táviratozzák a felhivatalos O. É.-nek: Azok a támadások, amelyeket a dákorómán lapok *Goldis* József püspök ellen intéznek, nemcsak a jóérzelmű oláhság, de a biarmegyei magyarság körében is rossz vért szülnék, mivelhogy ismerik *Goldis* hazafias intencióit. Ezekben a körökben meg vannak győződve, hogy *Goldis* nem engedi magát a tulzok táborába hajtatni, sőt igyekszik a tulzokát saját hazafias céljainak, a magyar-román egyetértésnek megnyerni s e téren máris sikereket mutathat fel főpásztori működése óta. Nyíltan vallotta maga a püspök egy biarmegyei templomszentelési ünnepélyen, hogy hő vágya az, hogy a magyar állam keretében a magyarokkal

tetején hideg méltósággal fent uszkál a jégcsírály. Ugy is volt, számomra a verőfényes tájnak nem sokára vége lett s a sik viz színére, amint visszafelé usztunk, csakhamar ráfeküdt a jéglepel.

Csak a verőfény tartott még egy ideig, amely ezt a rideg jégbirodalmat ezüst csillaggal behintett fénylő területté varázsolta át. A hajó oldalán megint kopogott a jég, amint odaverődött az erős bordájú hajóhoz; de azért nem állta utját a siető járónűnek, amely visszaiparkodott a jég közé, rejtett fagyos fészékbe.

S ott a jégmezőn megint elébe jöttek azok a fehér szárnyú jégcsírályok, melyeknek hősínű szárnyait a szél ereje lebogtatta s ők csak öntudatlanul a szélkirály parancsának engedelmeskedve uszkáltak a jég között. Egész kis csapat volt, amint körülserogtettek a mi küzködő hajónkat, melynek küzdelem volt az, amit a jégcsírályok játéknak vettek az ő szélbarátjuk segítségével. Az egyik jégcsírály odasiklott egy közeledő hatszárnyú bóbítási csírályhoz, azt hiszem, ez volt ezeknek a fehér madaraknak a tündérkirálynéja. Mikor a jégcsírály elérte a csírály királynét, a kis, leverődő csapóhídon egy fehér bundába öltözött szépséges asszony lépett a földézetre.

S most megértettem a kis jégcsírályok nyugtalanságát. A mesebeli Hófehérke u'azása volt ez, amint egy nagy jégcsírályon utra kelt a távoli, jégkristályból épült átlátszó palotába. Ugy is volt, a hatalmas csírálynak megfeszültek szárnyai s ez tüncményszerűen elsuhanat a jégmező tetején, magával vive azt a kis Hófehérkét, akit egy csöpp jégcsírály hozott a partról, hogy magával vigye kalandos útjára. S a jégcsírály szinte repülve ment, amint a csapdosó szél lehelve vitte előre.

És a jégmezőn a két reggeli szép alak tova tűnt s csak fájó lelkem gondolata kísérté aztán is még a rejtélyes és csodás fehérszárnyú jégcsírályt.

egyetértésben fejlődhessék az ő nemzetisége. Egyáltalában *Goldis* egyházmegyéjében mindenütt észlelhető a hazafias főpápnak biveire való befolyása.

A fumei kérdés. *Fiume* város országgyűlési képviselője, gróf *Baththy* Tivadar, mint értesülünk, terjedelmes memorandumot nyújtott át a miniszterelnöknek, melyben megszürteti a fumei kérdés megoldását és elmondja benne tüzetesen a maga nézeteit is. *Fiumében* azt hiszik, hogy *Szell* Kálmán miniszterelnök, aki eddig a kiegyezési és kvótágyekkel volt elfoglalva, most már időt szakíthat magának, hogy a fumei kérdéssel is foglalkozzék, amelynek megoldását az ottani körök őszintén óhajtják.

A szentesi mandátum. *Szentesi* levelezőnk táviratozza: Ma délelőtt tiz órakor a Kossuth-párti *Dienes* Mártonnak hívei a Kossuth-körből zeneszóval és zászlókkal elindultak a piacra négyülést tartani. A városban nagy volt az érdeklődés, amit még fokozott az, hogy *Simákék* szélteben-hosszában hirdették, hogy *Dieneséket* nem engedik szóhoz jutni. A menet hosszú sorban vonult fel; a piac tömve volt, mert különben is hetipiac volt. *Legelősnék* *Hentaller* Lajos állott a szószékre, aki vehemens támadást intézett beszédében *Simákék* ellen. Szavait megjelentették. Utána *Dienes* Márton lépett a szószékre riadó éjenzés közt. Ezalatt *Gálffy*, *Sima* szentesi lapjának szerkesztője egy csapat *Sima*-párti emberrel felvonult. *Dieneséket* a közelükbe engedték őket jutni s ekkor *Dienes* Márton erős szavakkal rátámadt *Simára*, aki eladta a kerületet *Molnár* Jenőnek. *Gálffy* később bujtogatni kezdett, de a főkapitány tiz lovas csendőrt közelebb hozatott. *Dienes* lelkes éjenzéssel fogadott beszédre végeztével személyesen felkérte a csendőrtisztet, hogy vigye el csendőreit, ők nem félnek *Simákéktól*. A nép ezért *Dienes* utból megéjenzette. Beszélte még *Pichler* Győző orsz. képviselő s aztán a menét zeneszóval az egész várost bejárta. Délután a Kossuth-körben kétszáz iparos gyűlést tartott, amelyben elhatározták, hogy *Dienes* mellé csatlakoznak. *Pázmány* Dénes tegnap megérkezett, hogy pártját szervezze.

A delegáció.

Bécs, január 11.

Ma délelőtt a magyar delegáció plénuma tárgyalás alá vette a közös költségvetést. Az ülésben, melyen *Szell* Gy. Dező elnököt, a közös kormány részéről megjelentek: gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter, báró *Krieghammer* Ödön közös hadügyminiszter, báró *Spann* Hermann tengerügyi, a tengerészeti osztály feje, *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter és *Pléner* Ede lovag, a közös legfőbb számszék elnöke, továbbá a külügyminisztérium részéről gróf *Szechenyi* Miklós, *Dóczy* Lajos és *Suzsara* lovag osztályfőnök, *Jettel* miniszteri tanácsos, báró *Tallian* Dénes és báró *Gageln* osztálytanácsosok és *Mérey* Kajetan követségi tanácsos; a hadügyminisztérium részéről *Jekelfalussy* Lajos és *Röckenhausen* lovag altábornagy osztályfőnök, *Canisius* és *Clar* tábornokok, *Terkulja*, *Ellmayer* és *Krobatin* ezredesek, *Dobruca* Zoltán lovag főhadbiztos, báró *Abele* alezredes és *Urban* őrnagy, a hadügyminiszter szárnysegédei, gróf *Hadibiztos* és *Hinke* százados; a haditengerészet vezetésére részéről: *Budisavljevic* tengerészeti vezérbiztos, *Görz* sorhajókapitány, *Tafur* tengerészeti biztos, *László*, *Hausser* és *Reményi* sorhajóhadnagyok; a közös pénzügyminisztérium részéről: *Horovitz* lovag és *Kemmer* osztályfőnök s gróf *Pongrácz* udvari tanácsos; a közös legfőbb számszék részéről: *Szentgyörgyi* osztályfő, *Salamon* udvari tanácsos és *Kocsán* udvari titkár; a magyar kormány részéről: *Szell* Kálmán miniszterelnök és báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter.

Az elnök bejelenti, hogy a birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok országos bizottságának elnökétől átirat érkezett, amely szerint az osztrák delegáció tegnap ülésén elintézte a hadsereg rendes költségvetését.

Müntsch Aurél jelenti, hogy a közös minisztérium annak idején előterjesztést tett, hogy a közös hivataloknál tényleges alkalmazásban levő tisztviselők és szolgák, valamint a diplomáciai és konzulátusi tisztviselők fizetését rendezni fogja. A közös kormány azonban tegnap kijelentette, hogy ez az előterjesztése csak emlékirat, tárgyalását nem is kívánja, annál kevésbé, mert tárgyalása nem is tartozik a delegáció elé. Az egyesült négy albizottság ehhez hozzájárult tegnap.

Már most rátértek a hadi tengerészet költségvetésének tárgyalására.

(A hadi tengerészet.)

Gróf *Teleki* Sándor előadó üsmerteti a költségvetést. Jelenti, hogy a hadi tengerészet szükségleteinek 14-50%-át szereztek meg Magyarországból. Újból ale-

fogadásra ajánlja az albizottságnak azt a határozatát, amely szerint utasítások a hadi tengerészet vezetésére, hogy a hadi tengerészet számára eszközölt megrendeléseknél és beszerzéseknél a magyar termelés oly mértékben vételessé figyelembe, hogy ezáltal Magyarország közgazdaságának legalább megközelítőleg megtérüljön az a rész, mely a hozzájárulás aránya szerint a tengerészetre fordított kiadásokból jórésben megilleti és hogy erre vonatkozó intézkedéseiről, valamint intézkedéseik eredményeiről a delegációnak évenként jelentést tessen.

Rosenberg Gyula annak a nézetének ad kifejezést, hogy semmi szükségünk a külföld nagy államait a tengerentúli gyarmatok szerzésében utánozni, s e végett hadi tengerészetünket szaporítani. Hadd tengerészelünk érje be azzal a feladattal, hogy a dalmát part védelmét biztosítja.

Thorotzkay Miklós gróf kizárólag a partvédelmi szempontot kívánja szem előtt tartani és nem tartja elfogadhatónak, hogy tengerészetünk terjeszkedő kereskedelmi politikával hozassék összeköttetésbe, sem pedig azt, hogy más államokkal hasonlítsuk össze magunkat, mert ez igen téves következtetésekre vezetne. Helytelennek tartja nevezetesen azt az összehasonlítást, amely azt mutatja, hogy a külföldi hatalmak hányzora nagyobb flottával bírnak, mint mi. Sokkal helyesebb lesz az eredmény, hogyha a lakosság teherviselési képességét vesszük figyelembe és a szerint bíráljuk meg a tengerészet nagyságát. Irányadó nem az lehet, hogy mit kell tennünk, hanem az, hogy mit lehet tennünk. Európa többi államaiban a tengerészetre fordított kiadások jó része megtérül az illető államok kiterjedt kereskedése által, de ez nálunk nincsen meg, még pedig nem a tengerészet fejletlensége következtében, hanem azért, mert nincsenek meg az ehhez való előfeltételek. Más államokban még az által is megtérül a kiadások egy része, hogy a tengerészet kiadásaiban magában az illető országokban költetnek el. Amde ha Magyarországot vesszük figyelembe, miképpen állnak ezek a dolgok nálunk? Az idén a tengerészeti főparancsnokság kiosztott a delegáció tagjai között egy kimutatást, amelyből kiderül, hogy a tengerészet nálunk sokkal kisebb összegűt költ el Magyarországon, mint amekkora összegűt Magyarország a kvóta arányában a tengerészeti költségeihez hozzájárul. Nem lehet a pénzügyi szempontot sem figyelmen kívül hagyni, mikor a tengerészet költségvetését néhány év alatt öt millió koronával emelkedett. Ez sem pénzügyi erőnkkel, sem pedig a tengerészet hívatásával nincsen arányban. Csatlakozik ahhoz a nézethez, amelyet Rosenberg Gyula kifejtett, hogy, amíg a most beállított hajók építése befejezve nincs, újabb hajók építésébe ne bocsátkozunk. Felhívja az országos bizottság figyelmét a költségvetési előirányzatban előforduló azon körülményre, hogy a hajóépítések költségeinél egy különbség tűnik szembe, amely szerint az ideai előirányzatban fel van tüntetve az aránytérk-különbözet, holott a terv felhasznált összegeknél csak a tiszta előirányzat van beállítva. Kéri a tengerészet vezetését, hogy a jövő évben azon összegeket, amelyek az aránytérk-különbözet címén irányoztatnak elő, mint tényleg felhasznált összegeket tüntesse ki és így a valóságnak teljesen megfelelően szerkessze a költségvetést. Az előterjesztett költségvetést azonban a részletes tárgyalás alapjául elfogadják.

Ugron Gábor: Folytonosan hangoztatták a tengerészet fejlődésének szükségességét és ez a külügyminiszter expozíciójában úgy, mint az általános vitában egy tengerélt képez, amely körül az eszmecsere forg. Nem lehet addig a tengerészeti költségvetést és azon terhet megítélni, amelyek jövőre fognak reánk nehezedni, míg a tengerészet fejlesztésének részletes programja előttünk nem fekszik. Lehetetlenség bármely nagy hadi szolgálatot megítélni, ha annak alapja, tervei és fejlődési képessége a maga részleteiben és az általa igénylendő összegekben nem ismeretes. Nem elég csak a gondolatot a közönség és az országos bizottság elé dobnia, hanem meg kell azt vizsgálni, hogy milyen mértékben és milyen eszközökkel hajtható megvalósítani. Ily program, amely tekintetét nyújtana, nem fekszik előttünk, de azt látja, hogy csak inkább a tengerészet fejlesztésének eszméjét aktívak propagálni és e tekintetben az osztrák bizottságban sikert értek el és a kérdés tisztán csak azon akad meg, hogy Magyarországnak semminemű érdeke nem fűződik a tengerészet fejlődéséhez. Igen helyesen jegezték meg, hogy a tengerészet fejlődésének szükségességét meghatározza a tengerpart hosszúsága, a tengerpart védetősége, meghatározza az illető ország külkereskedelmének tömege és ebbeli érdekeinek nagysága. De ezen tényezők közül bármelyiket vegyük is számításba, arra a meggyőződésre jutunk, hogy tengerészetünk nagymértékű fejlesztésének helye nincs; mert bármily konstellációban tekintsük is az európai köz-tengeri hatalmaságokat, ha oru esetén tengerészetünk szerepet játszani nem fog; oiy mértékben való fejlesztése pedig, hogy szerepet játszassék, anyagi erőnkkel hosszú időre föllülmulja. E törekvés meg kell, hogy zavarva legyen, mi nem óhajunk támadó fél lenni a tengeren, hanem csak védekező. Ez pedig már nem kíván akkora haderőt, a mekkorát a multban igényelt, mert a multban Ausztria tengerpartja egy hosszú keskeny ásvot képezett, de ma, mikor Bosznia és Hercegovina meg van szállva és ezen dalmáciai keskeny vonal mögött nagy szárazföldi terület áll, amelyen csapatok vannak, amelyeknek sok a hadi utja, különösen Dalmácia terén, hadi védelmi szempontból a tengerészet a támasztott övedelmet más hadihajókkal szemben sokkal kisebb értékre redukálhatja, mert haditengerészetünket szárazföldi uton is kikötő városinkba tudjuk szállítani. Kereskedelmünk kiterjesztése sem igényli a flotta

fejlesztését, mert kereskedelmünk az utóbbi időkben elvesztette expanzivitását. Kereskedelmünk a tengerentúli tartományokban inkább csökkent, mint növekedett. Első előnknek tehát annak kell lenni, hogy iparunk a Kelet szélességeihez alkalmazkodjék; de hogy iparunk megfeleljen az idegen államok igényeinek és hogy kereskedelmünk ügyes és alkalmazkodó legyen: arra nincs szükség, hogy tengerészet erőnkkel sokkal magasabb fokra emeljük, mert ha egyes esetek előfordulnak is, mikor a magyar és osztrák alattvalók sereimel szervenének, arra elegendő erőnk van, hogy külügyi kormányunk fellépésének kellő nyomatókat tudjunk nyújtani. Nagyon természetes, hogy ez csak az ultima ratio, mikor a tengeri erőnk kell kereskedelmünk biztosításául szolgáljon. Erre ritkán van szükség. Ez tehát nem indokolhatja tengerészetünknek tovább fejlesztését. Bármily tisztelettel viseltetik is a tengerészet dícsőségének idejéből azon bajnok iránt, aki a tengerészet élén áll és annak ma parancsnoka, nem szavazhatja meg a költségvetést, mert a tengerészetnél a két államiaság, amelyet dualizmusnak neveznek, nem érvényesül és nem is nyilvánul. A közös tengerészet nem közös, hanem egészen osztrák minden intézményében. Ha keresi, hogy miben nyilvánul az, hogy Ausztria és Magyarország együtt tartják fenn a közös tengerészetet, sehol sem találja meg Magyarország államiaságának kifejezését. Hasztalanul keresi Magyarországot lobogóját és címerét. Hasztalanul nézi a hajók neveit. A császár és császárné nevére van hajó elkeresztelve, de a magyar király és a magyar királyné nevére nincs. Ha pedig azt tekintjük, hogy hol szerzi be a tengerészet szükségleteit — noha Magyarországon ott van Dósgyőr, Resica — nem ott szerzik be a páncélokat, hanem Ausztriában. Ausztriában szerzik be az ágyúkat is, holott a magyar acél- és vasművel kiválóan excelláltak némely náluk eszközölt megrendeléseknél. Lisztet, vaját, zsírt, hűvelyséket és konzerveket lehetne Magyarországon beszerezni és ez még sem történnék. Sőt a legutóbbi időben a tengerészet parancsnoksága biztosította az osztrákokat, hogy csak dalmát borokat fog a hajókon használni. Kizárólagosan használni az egyik állam termékeit, mikor a másik állam is termeli e produktumokat, véleménye szerint nem engedhető meg. Mivel pedig Magyarország államiaságát a közös tengerészetnél nem látja érvényesülni és a tengerészet 30 év óta osztrák jellegéből semmit sem vasztett és az országos bizottság mindig csak reményességekkel van eltelve, holott sikert el nem érhet addig, míg erőlyesen nem lép fel, amit csak úgy tehet, hogyha a költségvetést nem szavazza meg; a maga részéről a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául nem fogadja el.

Bolgár Ferenc: Hivatkozik arra, hogy már többször kifejtette a tengerentúli politikával szemben álláspontját. E tekintetben tehát teljesen egyetért Rosenberg Gyulával és Thorotzkay gróffal; másrészt azonban, ha eltekint a flotta szaporításától, azokra a célokra, amelyek a flotta szükségességét foglalják magukban, nem tagadhatja meg azokat a költségeket, amelyek szükségesek arra, hogy a flotta azokat a feladatokat teljesíthesse, amelyeknek teljesítésére annak idején megalkotva lett. Ebből indult ki a mult esztendőben, amikor megszavazta az új hajók építésére a költségeket, ez az álláspontja ma is, amikor megszavazza a költségeket a két új hajó építésére. Ha haditengerészetünk fenn akarjuk tartani, meg kell szavazni azon költségeket is, melyek a flotta fenntartására szükségesek.

Sajnos, de azt látjuk, hogy a technika fejlődése folytan mindenben, ami tengerészetünket illeti, jelentékenyen szaporodnak a költségek és mindenütt nagyobb terhet ró a népre. Ő tehát nem vezíti össze a két kérdést. A flotta fejlesztésére magára nem szavazza meg a költségeket, de megszavazza, amelyek arra szükségesek, hogy a flotta abban az állapotban tartassék fenn, amely szükséges arra, hogy a neki szánt feladatokat kellőleg megoldhassa. Nem érthet egyet Ugronnal sem arra nézve, hogy miután Bosznia birtokunkban van, a tenger megvédeése a hajóhad által nem oly szükséges; ellenkezőleg annál nagyobb fontossággal bír, hogy a tenger részéről is biztosítsuk ezen országokat. Azon költségeket tehát, amelyek szükségesek arra, hogy a tengerészet kitűzött feladatainak meg tudjon felelni és a helyet, amelyet elejétől fogva a többi flották között elfoglalt, fenntarthassa, megszavazza. Nem kívánja, hogy lépést tartson tengerészetünk a többi tengerészetekkel, de tartson lépést annyira, hogy megtarthassa azt a helyet a tengerészetek sorában, amelyet eddig elfoglalt. A költségvetést magát a részletes tárgyalás alapjául elfogadják és hozzájárul az albizottság azon indítványához, amelyben javasolja, hogy jegezzék ki az országos bizottság a tengerészet ügyek vezetőjének bizalmát és elismerését, de azt azal tudja meg, hogy a maga részéről őszinte megelégedését fejezi ki az egész tengerészeti tisztak részére is, amely igazán szorgalmas munkássága által meg tudta a monarchia összes népeinek szimpátiáját szerezni, hozzájárult ahhoz is, hogy Ausztria és Magyarország hadi erőjének képviselője hadseregünk részére a külföld szimpátiáját meg tudta szerezni, hozzájárult a maga részéről ahhoz is, hogy egész hadseregünk iránt szimpátiával legyen a külföld eltelve.

Elnök: Ha szólni senki sem kíván, a vitát bezárom. A közös kormány képviselője kíván szólni.

(A közös kormány válasza.)

László Elemér sorháóhadnagy: T. országos bizottság! Előtem szóló t. bizottsági tag ur megjegyzésére legyen szabad egész röviden körvonalaiznom a tengerészeti vezetőség álláspontját, amelyet a felhozott kérdésekre nézve elfoglalt. A hadi tengeré-

szet vezetősége a tengerészeti költségvetés összeállításánál kizárólag csak katonai szempontok által vezéreltette magát. Ami a hajóépítéseket illeti, osztrák azokat az eszközöket kérte a költségvetésben, amelyekre neki a partvédelem sikeres biztosítása szempontjából okvetlenül szüksége van. Hogy ez az előző évekkel szemben némi csekély emelkedést mutat fel, azt első sorban a technika vívmányainak kell betudni, amelyek a hajók harcoképességét nagy mértékben növelték ugyan, de magától értetődőleg azok árát is fokozták.

Legyen szabad Ugron Gábor t. bizottsági tag ur azon megjegyzésére is reflektálnom, hogy ő azt mondja, hogy a tengerpart védelme most már nem annyira fontos, mint azelőtt, amennyiben most már Bosznia és Hercegovina részben védi a tengerpartot és a védelem szárazföldi csapatokkal is elég sikeres módon eszközölhető. Bocsánatot kérek, a tengerészeti vezetőség, valamint az összes tengerészeti szakemberek nézete az, hogy a tengerpartot sikeresen megvédeni csak hadi flotta által lehet.

Sok szó esett arról, hogy mily mértékben tart a mi flottánk. Gróf Thorotzkay Miklós ur feleltetve azokat a kimutatásokat, amelyek az évi jelentésben a többi tengeri hatalmak flottájával való összehasonlítást tartalmazták. Méltóztassék megengedni, de ezeket egészen tekinteten kívül hagyni nem lehet. Távoll van a tengerészeti vezetőségtől az, hogy az európai tengeri nagyhatalmakkal bármiféle rivalitást fejtsen ki; mert még arról sincs szó, hogy velük lépést iartson. De azt gondolom, mert már Bolgár Ferenc bizottsági tag ur is kifejtette, hogy az a viszonylagos helyzetet, amelyet a többi tengerészetekkel szemben elfoglaltunk, a partvédelem sikeres biztosítása szempontjából ezentul is el kell foglalnunk. Hogy ha a többi tengerészeti haderő oly nagy mértékben növekedik, mint azt ezen kimutatásokból és a két év előtti kimutatások összehasonlításából méltóztatik látni, akkor nem mondható, hogy a tengerészet azon szerény növekedése, amely ebben a három millió koronában nyer kifejezést, tullepto volna azt az aránylagos határt, amelyben a mi tengerészetünk a többi tengerészetekkel szemben áll.

Rosenberg Gyula beszédére legyen most szabad a tengerészet nevében reflektálnom. Ő ugyanis feleltette, hogy 1896 óta 64 millió korona fordított hajókra. Ebben a 63 millió koronában — utána számítottam — benne vannak azok a költségek is, amelyek ezentul, 2—3—4 esztendő mulva fognak kéretni. Thorotzkay Miklós gróf és Ugron Gábor bizottsági tagok beszéltek arról a részesedésről is, amelyben Magyarország a tengerészet megrendelése után áll. Az albizottságban is szóba került ez a dolog és a jelentésben is fel van említve, hogy a részesedés, amely 1897-ben 12 és néhány %-ot tett ki, 1898-ban 14-6%-ra emelkedett. A tengerészeti vezetőség készségesen elismeri, hogy ezen arány korántsem felel meg Magyarország kvótájának, de legyen szabad röviden rámutatnom azokra a nehézségekre, amelyekkel a tengerészetnek meg kellett küzdenie, hogy ezt a 14-6%-ot kivívta.

És én ígérhetem a tengerészeti vezetőség nevében, hogy ezen utról a jövőben sem fog letérni; azonban méltóztatssék tekintetbe venni, hogy a tengerészet összes intézményei közül a fumei tengerészeti akadémia, a fumei hadkiegészítő kerület és a budapesti tengerészeti különintézmény folyamahajók részére fekszenek magyar földön, míg a többi összes intézetek, hatóságok, szárazföldön lévő csapatok, kikötők, mind Ausztria területén vannak. Ez oly geográfiai körülmény, amely lehetlenné teszi, hogy ez idő szerint ezen az arányon nagy változás történjék. A hadi tengerészet vezetősége éber figyelemmel kíséri ezt a dolgot és a legjobb akaratall igyekszik arra, hogy az országos bizottság két ízben kifejezett intenciójának a lehetőség szerint megfeleljen. Ez kifejezést nyer nemcsak szám szerint azon nagyon szerény emelkedésben, hanem abban is, hogy a hadi tengerészet ott, ahol lehetséges, ott, ahol tárgyak beszerzéséről van szó, amelyek Magyarországon beszerezhetők, Magyarországot a lehető legnagyobb mértékben részesítse. Ami a tárgyi szükségleteket illeti, e tekintetben a tengerészet Magyarországon való beszerzése jóval túlhaladja a kvóta arányát; ellenben a járandóságok és bizonyos helyhez kötött kiadások a dolog természeténél és a tengerészet fekvésénél fogva nagyobbára Ausztriában adatnak ki. A tárgyi kiadásoknak százaléka, amely Magyarországra esik, 36,4. Gróf Thorotzkay Miklós bizottsági tag ur azt az értékkülönbözetet is szóba hozta és szemére vetette a tengerészeti vezetőségnek, hogy az a hiba, hogy a hajók előirányzatánál az értékkülönbözetet nem vette figyelembe. A dolgoknak azonban az a magyarázata, hogy akkor, midőn a hajók előirányoztattak, nevezetesen mikor az első és a második csatahajó vételtől föl, akkor értékkülönbözet még nem látá-

zett, hanem a haditengerészetnek megszavazott összeg a két állam pénzügyminisztere által a szükséghez képest vagy aranyban, vagy papírrétekben lettek folyósítva. A koronaérték behozatala folytán a költségvetésbe felvett összegekhez, amennyiben azok aranyban fizetendők, a szükséges pénznek értékbeli különbözetei is ki voltak tüntetendők. Igerhetem azonban a tengerészeti vezetőség nevében, hogy miután a rendszabály most már meg van honosítva a költségvetésben, esetleg új előirányzatok alkalmával az aranyban fizetendő összegek-nél az értékkülömbözet az eredeti előirányzati összegekbe lesz felvéve. Most még csak egy rövid megjegyzést legyen szabad tennem Ugron Gábor bizottsági tag ur beszédének azon megjegyzésére, hogy a tengerészet tisztán osztrák és hogy 33 év óta nem tudott a közjogi követelményekből kifolyó szellem benne meghonosodni. Ennek ellenkezőjét mással hamarabb bizonyítani nem tudom, mint azzal, hogy méltóztassék az évi jelentést elő venni s ott vannak a kimutatások, amelyek szerint elég szép számmal vannak magyarok úgy a tisztika, mint a legénység körében. Nem hiszem, hogy a t. bizottsági tag ur csak egy oly momentumot is fog találni, amelyben a közjogi helyzet teljes mértékben figyelembe ne vétetnék. Ezek után tisztelettel kérem az országos bizottságot a tengerészeti vezetőség nevében, méltóztassék a költségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadni.

(A lobogó-kérdés.)

Szell Kálmán miniszterelnök: Tisztelt országos bizottság! Csak azon jönnék szót, amelyet az ügyrendnek harmadik §-a nekem megad és amely azt mondja, hogy a miniszter, mint az ország minden érdekének a közigazgatásban képviselője, mindenkor tehet észrevételeket és adhat felvilágosításokat. Én egy kérdésre nézve akarok felvilágosító megjegyzéseket tenni, amit Ugron Gábor tisztelt országos bizottsági tag ur felelített, szükséges ezt tennem azért is, mert e kérdés nem állított nézetem szerint tisztán elé. Az országos bizottsági tag ur azt méltóztatott beszédének azon részében, amely azt fejtette, hogy a tengerészet tulajdonképpen nem osztrák-magyar, hanem osztrák, — mondani, hogy a tengerészetnek osztrák a lobogója és hogy arról intézkedni kell.

Ennek a kérdésnek felvilágosítására, gondolom, érdemes pár szót vesztegetni. A lobogó-kérdés minden államban és mindenütt igen nagy fontossággal bír, mert az állam címerének, színének és lobogójának kérdése az államiság kérdése. Nálunk is nem egy alkalommal a törvényhozás gondoskodásának tárgyát képezte, amelyek az hatáskörébe tartozik. A kereskedelmi lobogó kérdése szabályozva van az 1867-ik évi XVI. t. c. által, amely azt mondja, hogy mindkét állam kereskedelmi hajóján egyenlő lobogót használjanak és az eddigi lobogóval egyesítendő a magyar korona országainak címere és színei. Ami a hadi lobogót illeti, ez a kérdés úgy áll, hogy Mária Terézia ideje óta meg van állapítva az a lobogó, amelyet a haditengerészet használ.

A bizottság kebelében ez a kérdés sohasem vettett föl, de úgy emlékszem, hogy még boldogult Tegethoff idejében tárgyalatott ez, kinek nagy és büszke joga volt arra a lobogóra hivatkozni, amely alatt magát hallhatatlanná tette és amely alatt oly dicső tetteket vitt véghez. Még ő fejtette ki akkor, hogy a hadi lobogó Mária Terézia idejétől fogva ugyanaz és az áll egy lobogóból, amelyben három szín van egymás mellett keresztívokban. A felső veres, a középső fehér, az alsó megint veres. A közepében van egy heraldikus ideális királyi korona. Ez a lobogó, amint e leírásból méltóztatik látni, nem Ausztriának, nem a birodalmi tanácsban képviselt királyságoknak és országoknak a lobogója. Ez a régi Babenberg-háznak, a háznak színeit tartalmazza, amelyek a középkor idejéből valók és amelyeket az uralkodóház régebben színeiként viselt és elismert. Így áll a kérdés. Ebben a dologban azt hiszem, a t. országos bizottságra semmiféle határozathozatal nem tartozik. Bárki, aki ez iránt valami határozatot akar provokálni vagy kezdeményezni, ez a törvényhozás hatáskörébe esik. Ezeket a felvilágosító részleteket szükségesnek tartottam elmondani azért, hogy a kérdés tisztán álljon, mert amint a kérdés a tengerészet lobogójára nézve felhozott, az nem felel meg a tényállásnak és félreértésekre vezethet. (Helyeslés.)

Ezek után a tengerészeti költségvetés ügy általánosságban, mint részleteiben elfogadtatott. Nemkülönbön elfogadták a tengerészeti kormány többi előterjesztéseit is.

(A külügyi jelentés.)

Elnök: Következik a külügyi albizottság jelentésének tárgyalása.
Dr. Falk Miksa előadó: a külügyi albizottság

egyhangu határozata után, amelylyel ez az előadó jelentését magáévá tette, nem tarthatja feladatának, hogy ez alkalommal a jelentés parafrázisába bocsátkozzék, de fenntartja magának, hogy a netalán felhangzó észrevételekre a jelentés álláspontján reflektáljon.

Fluger Károly elfogadja a költségvetést a bizalmi szavazattal együtt.

Holló Lajos: Külügyi költségvetésünkben le van fektetve Ausztria és Magyarország külügyi organizációja. Magyarország részéről azonban ezt csak a költségvetésben és a törvényben lehet megtalálni, az életben nem. Amint az életbe kell átvinni az állami szervezetenél megnyilvánulását, rögtön begöngyölgetik a magyar zászlót, Szent István keresztje eltűnik és megjelenik az osztrák császárság a maga pompájában címerével, zászlójával, nyelvével és alkalmazottjaival és a magyar királyság az apostoli korona csak arra szolgál, hogy szaporítsa azoknak a címeknek a számát, amelyekre az osztrák császári korona hatalmát és fényét kiterjeszti. 1867-ben a két állam között a dualizmust és paritást állapították meg; csak azt akarták volna, hogy a nehéz időkben Magyarország pacifikáltassék, de midőn a törvény keresztvételére kerül a sor, az egész dualizmus szertefoszol. A konzuláris kiképzést a külügyminiszter kizárólag Ausztriában eszközölte összekötésben az osztrák kereskedelmi muzeummal. Hogyan ismerhessék meg itt a leendő konzul a magyar termelési és ipari érdekeket, mikor ezek a viszonyok egészen mások nálunk, mint Ausztriában. Mindez erőszakolt és lehetetlen állapot, mely a közösség hamis jelszava alatt kizárólag az egyik állam érdekeit szolgálja; de ebből még Ausztriának sincs haszna. Hogy Ausztriának kereskedelmi és diplomáciai képviselete legyen, az teljesen jogos, de azért ebből nem következnek, hogy ezektől Magyarország megfosztassák. Addig is tehát, míg egységes szervezetben oldatik meg a két állam képviselete, kell, hogy mind a két állam joga, állami egyenlősége, gazdasági érdekei ezen szervezet által egyaránt meg legyenek oltalmazva. Erre vonatkozólag határozati javaslatot is terjeszt be. Magyarországon agresszív külügyi politikát senki sem kíván, mindenki óhajtja a béke fenntartását, de csak úgy, hogy abban az ország állami egysége és anyagi megerősödése védelmet találjon. A monarkianak és a dinasztianak az egységes Magyarország egyik legerősebb támasza. A mi a magyar állam erejét megbénítja, az egyuttal gyengíti a monarkia szilárdságát is. Az utóbbi időben a külföld előtt valóságos hasizát folytattak bizonyos oldalról Magyarország ellen; akik azonban a tényeket és viszonyokat ismerik, azok tudják, hogy e vádak hamisak, hogy Magyarország egy piciny népfajnak sem vette el sem nyelvét, sem vallását, sem politikai, sem polgári jogait. Különbön hogyan volna lehetséges, hogy az alig 200 ezer emberből álló száz népfaj a magyar alkotmány védelmében részeseile magyar földön, ma épügy birtokában van nyelvének és autonóm jogainak, mint mikor az országban megtelepedett. Ez a tény önmaga megacfolja a magyar nemzetet szót rágalmatok az erőszakról, türelmetlenségről és elnyomatásról. De azért egy nemzetnek sem szabad eltérnie, hogy az ilyen rendszeres támadásokkal szemben védelem nélkül maradjon. Az állami külügyi szervezetnek kellene a tekintetben az állami egység védelmére kelni. Amde nemcsak ez nem történik, hanem a monarkia külügyi szervezete inkább előmozdítani látszik, hogy ez a szétválasztás folyamat véget ne érjen. Megnyilatkozásaiban nem áll határozottan és félreérthetetlenül a magyar nemzeti egység alapjára, hanem azt a homályt kelti fel, mintha a magyar birodalom területén belül még nem volna befejezett a magyar állami egység uralma. Midőn megjelent a déli államok határainál a magyar állam, hogy átadja a forgalomnak azt a nagy művet, melyet magyar pénzen, magyar ügybuzgósággal a nemzet létesített, mint az európai népek megbízottja odaadott külügyi képviseletünk és a magyar államot, a magyar királyt a Kelet népei előtt lesüllyesztette, hogy megjelenjék helyette az osztrák császár az ő birodalmi jelvényeivel. Mi nem kívánjuk, hogy ezer éves állami egységünket támogassák, de kívánjuk, hogy a külügyi szervezet, amelynek fenntartásához Magyarország is hozzájárul, ne szítsa ekként, talán önkéntelenül is a kívülről jövő ellentéteket s ne járuljon hozzá ahhoz, hogy az ország belbékéje, nemzetegysége külső befolyások által megzavarassék. A hármasszövetség kérdésével Ugron multikori felszólalása után nem akar behatóan foglalkozni, csak egy megjegyzésre szorítkozik: ami a kedélyeket a hármasszövetséggel szemben nálunk bizonyos elhidegülésre bírja, az az, hogy e szövetség keretén belül a nemzet a maga érdekeit megoltalmazva nem látja. Mindig halljuk, hogy csak erős szövetségesek talál erős szövetségesekre. De ha a szövetség kedvéért tönkre tesszük magunkat, mi hasznunk van belőle?

Hogy a militarizmus nemcsak Magyarországon baj, hanem az egész világon, erre nézve megjegyzik, hogy tökégaadag és iparilag fejlett államokra nézve lehet baj a militarizmus, de nem válságos, nem sorvasztó hatású; tökésgény ország fejlődését ellenben teljesen megszakasztja. Az újabb fejlődés ugyanis válságokat teremtett az iparilag fejletlenebb államokra nézve. Mig azelőtt a közlekedés nehézségei és természetzerű akadályai megvédelmezték bizonyos versenytől a népeket, ma a fejlett közlekedés megnyitotta az utat az idegen kultura részére az utolsó falug és így egész kereső osztályokat fosztott meg az egzisztenciától. A világválság megnyitja máriszról a mezőgazdasági termékek értékesítését is nehezebbé tette. Ilyen nagy válságok mellett évenként egy szegényebb nemzetre 80—100 milliónyi állandó katonai terhet róni és így csak két évtizeden belül is vagy másfél milliárdot elvonni az ország belső kulturájának emelésétől. A lehető leznagyobb

csapás, amely egy nemzetet érhet. Egy ország anyagi helyzetét nem azoknak a kincseknek halmazából kell megítélni, amelyek az állami élet csucsán, vagy a gazdasági élet legfelsőbb fokozataiban imitt-amott össztörölődnek, hanem a nagy kereső osztályok depimált megélhetési viszonyaiból, azon súlyos válságokból, melyek egész társadalmi osztályokra nehezdedek. Magyarországon századokon keresztül védelmezte a keleti támadások ellen a német kulturát. Más kisors államok elhullottak ezen támadások alatt, csak Magyarországon tört meg azoknak ereje és bár mi vérezünk, a nagy németiség békén élhetett a kultura áldásainak. Most persze az volna Magyarország hivatása, hogy míg a multban hátvédül szolgálta a német kulturának a keleti támadás ellen, most védbályszerű szerepeljen a nyugatról vagy máshonnan fenyegető veszedelem ellenében. Ez teljesen képtelenség volna. Magyarországnak nincs más feladata, mint pótolni azt a nagy veresétséget, amelyet a hosszú kétdélemben szenvedettünk.

A külügyek egész vezetését nem tartja szerencsésnek; mert a dualizmus folytán azon hátrányos helyzetben vagyunk, hogy az egész monarkia és a két állam nem jelentkeztethetik mint egyetértő erős szövetség, hanem mint egy belviszályok által szét-huzódó monarkia, ami megfosztja a külügyi szervezet attól, hogy kifelő hatályosan védelmezhesse a magános érdekeit. Erre a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

Az országos bizottság felhívja a közös külügyminiszter urat, hogy az 1868: XII. t. c. 26-ik §-ban elrendelt két külön és teljesen egyenjogu államiságnak szerezzen érvényt és a külügyi, diplomáciai és konzuli épületeken az osztrák lobogó, címer és német felírás mellé egyenrangban helyeztesse el a magyar lobogót, címet és felírást.

b) Minden követség és konzulátusnál legyen alkalmazva, aki tud magyarul, a magyar beadványokat elfogadják és ellássák.

c) A konzuli képesítésnek ezután feltétele legyen, hogy a konzuli növendék tudjon magyarul is beszélni és írni.

d) A külföldön élő magyar állampolgárokat tartásuk, mint magyar állampolgárokat nyilván és ez évfizet végén megejtendő képszámlálásnál, mint magyarokat külön írják össze.

Papp Géza reflektálva Holló Lajos szavaira, mindenekelőtt kijelenti, hogy kötelességének tartja kifejezést adni annak, hogy Holló Lajos Magyarországon a hármasszövetséggel szemben táplált felfogásával egészen egyedül áll. Melegen védelmébe veszi Hollóval szemben a hármasszövetséget. A költségvetést, bár többletet tüntet fel, súlyos közzgazdasági helyzetünk mellett is elfogadja. Nem bocsátkozik általánosan kritikába, csak néhány kérdésről óhajt megemlékezni.

Ha a multban az 1867: XII. törvényeknek világosan megállapított, paritáson alapuló intézkedéseiben némi tévedések fordultak elő, ezt nem lehet a jóakarati hiánynak tulajdonítani; ma azonban ezek felett nem lehet elsiklani. A „Budapesti Közlöny” mult évi december 14-iki számában egy rendelet jelent meg a cs. és a kir. konzuláris fogalmazói szolgálatba való belépésről és a konzuláris attasé vizsgáról. A rendelet 6. §-a megállapítja az írásbeli és szóbeli vizsgálatot. Ebben nem követeltetik meg a magyar nyelv tudása, pedig az 1867: XII. törvények értelmében a monarkia mindkét országa együtt és egyenjoguan képviselendő. Ezért kéri, hogy mivel a konzulok Magyarországnak is konzuljai, a magyar nyelv ismerete is megkövetelenségük tölük. Annál inkább kívánatos ez, mert gyakran magyar állampolgárok is szerepelnek panaszos felekként és ezeknek panaszai német nyelven vétetnek fel és az azokra hozott végzések is német nyelven adatnak ki és így előfordulhat az az eset, hogy a magyar ember, aki csak a magyar állam nyelvét bírja, az értesítés nem érti meg.

A konzuláris intézményhez tartozó ügyek a külügyminisztérium kebelében fennálló konzuláris osztályban intézettek el. Érdekeink megkivánják, hogy ez osztályban sok olyan legyen legyen alkalmazva, aki ismeri közzgazdasági és nemzeti viszonyainkat. Ma ennek az érdekek nem felelhet meg a konzuláris osztály, mert ott igen csekély számmal vannak magyarok alkalmazva. Célszerűnek tartanám egy magyar osztály felállítását, amelyben magyarok lévén alkalmazva, az ügyek elintézésénél a magyar szempontok is figyelembe vétetnének; nem fordulhatnának ekkor elő olyan esetek, hogy pl. külügyminisztérium protektorátusa alatt álló iskolákban idegenben ma magyar állampolgárok németül oktattanak. Ma ezt sem vehetjük rossz néven, de igenis megkivánhatjuk azt, hogy erre nézve ma orvosást kapjunk, annál is inkább, mert hiszen ez költségemelkedés nélkül illeszthető be a szervezetbe.

A konzul munkálkodás eredményesebbé tétele céljából óhajtandó volna a kvalifikációval is az előirások szigorúan megtartása, mert csak kedvetlenséget szül és a köz hátrányára szolgál, ha egyes esetekben nem az elért kvalifikációval bíró egyének alkalmaztatnak. Ha azonban mégis szükség volna erre olykor-olykor, jó volna, ha a külügyminiszter erről jelentést terjesztené a delegációk elé, ami aztán mindenesetre megnyugvást keltene a konzul karban és ellenőrzésül is szolgálna egyuttal.

Diplomáciai karunk ma nagy politikát csinál. Helyesebbnek tartanám, ha közzgazdasági érdekeinkre több súlyt helyeznének, ami legalább egy volna elérhető, ha a konzul karból egészítették ki a diplomáciai kar. Eppen e szempontból célszerű volna, ha a ma meglévő két status, a diplomáciai és a konzul

zuli, egy statussá olvadna össze, ami a munkálkodásban megbecsülésre és nagyobb mérvű támogatásra vezetne.

Elismeréssel adózik a külügyminiszternek a konzulok kimerítő és szép évi jelentéseiről és a legújabbban eszközölt azou újításairól, hogy a jelentések magyarul és németül egyszerre legyenek meg.

Elszomorító jelenség a külföldön, hogy utonutótlán a monarchiában elfoglalt helyzetünk téves ismeretével találkozunk. Minden eszékkel arra kell tehát törekednünk, hogy Magyarország független államisága kidomborítsassék és kifejezésre jusson. Konzulátusaink hivatalos nyelve a német. Ezen leveleznék, ezen teszik meg jelentéseiket a hivatalok; de legálább a címerben és felírásban juttassuk érvényre a paritást. Ma még egy 1866-ban kiadott legfelsőbb elhatározásnak megfelelő címeret használtak a konzulátusi hivatalos helyiségeken. Miként a konzuli fő-törvényszékekénél, a konzuli hivataloknál is már a kettős címet lehetne használni és ugyancsak ennek mintájára a feliratok is a magyar állam nyelvén is volnának alkalmazhatók.

Felhasználandóknak tartaná a konzulok működési körét közgazdasági és ipari fejlődésünk érdekében olyformán, hogy általuk könnyen gazdagíthassuk azon intézményeinket, amelyek gondosan ápolva, közvagyonosodásunk nevezetes forrásává válhatnak. Érti ez alatt iparművészeti múzeumunk gyűteményeit, amelyeket a külügyminiszter gondoskodása folytán mi is sok ipari és kereskedelmi tárggyal gazdagíthatnánk.

Magára a költségvetésre vonatkozólag azt a kérdést intézi a külügyminiszterhez, minthogy a költségvetésben tételként és a konzulátusi helyek megnevezésével vannak az összegek felvéve, igaz-e az, hogy vannak konzulátusaink, melyek a költségvetésben nem fordulnak elő, de az u. n. vörös könyvben kimutatottak. Ha ez tényleg fennáll, kéri, hogy a jövőben a tényleg fennálló összes konzuli hivatalok vételessen fel a költségvetésbe; ha pedig nem áll, úgy felvilágosítást kér e részben.

Mindezeket csak azért hozta fel, mert meggyőződése szerint a 67-es kiegyezés minden igaz hívének arra kell törekednie, hogy az esetleges felreértések ékei eltávolíttatván, a kiegyezés a maga erejében és egységében ez által gyarapodjék. A költségvetést elfogadják. (Élénk helyeslés.)

Zichy János gróf hosszasan foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy miért nem vett részt a pápa a hágai béke-konferencián és miért nem lépett közbe a monarchia és a külügyminiszter annak érdekében, hogy a pápa is résztvegyen a béke-konferencián. Az az egyházelles iránzat, mely annak idején a magyar egyházpolitikai törvények tárgyalásánál Magyarországon s most Ausztriában ma formában a „Los von Rom” jelige alatt nyilvánul, nem talál-e bizonyos partolást a külügyi politika vezetésében? Ez iránt intéz kérdést a külügyminiszterhez.

(A külügyminiszter válasza.)

Gróf Széchenyi Miklós külügyminiszteri osztálytanácsos szólt fel ezután a külügyminiszter képviselőjében, részletesen válaszolva a felhozott aggályokra. Holli Lajos indítványával kíván foglalkozni, mert ebben bennfoglaltatnak legnagyobb részben azok az aggályok is, amelyeket Papp Géza kifejtett. Ami a felírást és a lobogó kérdését illeti, az már több év óta rendezve van. A konzulátusoknál a lobogó kérdése úgy lett megoldva, hogy a közös kereskedelmi lobogó, amelyet kereskedelmi hajóink visolnek, vonatik fel konzulátusaink által is. Ezen a lobogón épp úgy meg van a magyar címer, mint a másik állam címere. A követségeknél pedig az osztrák és magyar zászló egyenlően vonatik fel ünnepélyes alkalmakkor. Megjegyzni, hogy a nagykövetelek személyes képviselői a felségének és így a felsége személyes zászlóját huzzák fel a házra; jobbra és balra pedig a két állam lobogója van kitűzve. Ami a feliratokat illeti, a nagykövetségek és követségek palotáin egyáltalában nem szoktak felírások lenni. Az iroda bejáratánál esetleg utbaigazítás végett vannak felírások, rendszeren az illető ország nyelvén, azonkívül gyakran magyar és német nyelven is. A konzulátusoknál, ahol címer van és ahol a konzulátus jeleze van, mint konzulátusi hivatal, ott mindenütt magyarul és németül van ez a felírás: „császári és királyi osztrák magyar főkonzulátus vagy konzulátus.” Ha tudnak esetet, hogy ez nincs így, a külügyminisztérium szívesen veszi a felvilágosítást, intézkedni fog, hogy ez többé ne forduljon elő. (Helyeslés.)

Ami azt az óhajást illeti, hogy minden követésnél, konzulátusnál legyen alkalmazva olyan valaki, aki tud magyarul, ez a külügyminisztériumnak mindig törekvése volt, iparkodott is ezt elérni és azt hiszi, ez sikerült is neki. De különbség van a hivatalbeli konzulátusok és a tiszteletbeli konzulátusok közt. Ez utóbbiaknál sok helyütt sem németül nem tud az illető, sem magyarul, hanem csak saját országa nyelvén. Oly konzulátusoknál azonban, ahol állami alkalmazottak vannak, mindig azon iparkodunk, hogy legyen megfelelő számban magyarul tudó egyén. Ha ez nem sikerült minden esetben, az csak annak tulajdonítható, hogy a külügyminisztérium nagy sajnálatára magyarok nem lépnek elegendő számban a konzulátusi szolgálataiba.

Arra vonatkozólag, hogy az utóbbi időben kiadott rendeletben a magyar nyelv nem szerepel mint kötelező tantárgy, megjegyzi, hogy a konzulátusi szolgálat személyzete a konzuláris akadémia által egészítették ki legfőképpen. Ott — ugymond — ahol mi a fiatal embereket megválasztjuk, részben állami költségen ki is képeztetjük és öt éven át figyelemmel kísérjük őket, meg is kívánjuk, hogy a nem magyar ajku növendékek megtanulják a magyar nyelvet. Ezen szervezet néhány év óta működik és mondhatom, mert jelen voltam a vizsgálatoknál, hogy ha nem is fényesen, de legalább kielégítően beszélnek magyarul és így az a főcél, hogy magyar ember a konzulátusnál megértethesse magát, eléretett. Reményli, hogy ezen intézmény javulni is fog. Ami azt illeti, hogy a rendeletben említett azon egyénektől, akik a jogi vizsgák után később szánják magukat a konzuli vizsga letételére, szintén megköveteljük a magyar nyelv ismeretét, ez igen nehéz volna, mert ennek praktikus eredménye vagy az lett volna, hogy a vizsga tiszta formaitással válik, vagy az, hogy a nem magyar ajkukat kizárjuk, mivel az, aki kezdetben a konzuláris szolgálata törekszik és belép a konzuláris akadémia, megtanulhat öt év alatt magyarul; de az, aki előbb elvégzi jogi tanulmányait és azután határozza el magát arra, hogy a konzuli pályára lép, legalább két-három évet lenne kénytelen a magyar nyelv megtanulására szentelni. Azt hiszi, hogy ha ezt fesszegetné, egy kissé összetévesztené az eszéköt a céllal, amennyiben az elérendő cél az, hogy minden konzulátusnál legyen olyan hivatalnok, aki tud magyarul és hogy minden magyar, aki a konzulátushoz folyamodik, ott találjon olyan embert, aki őt megértse, hogy ügyes-bajos dolgán segíteni lehessen. Erre pedig elegendők lesznek és elegendőknek is bizonyultak azok a magyarok, akik a konzulátusi szolgálatban vannak és azon nem magyar ajku növendékek, akik a konzuláris akadémia-ban sajátították el a magyar nyelvet és mint konzulátusi atassék lépnek a konzulátusi szolgálatba. Azok, akik felvételi vizsga alapján lépnek a konzuláris iskolába, csekély számot tesznek és évenként alig akad egy-kettő. E néhány emeer belépése miatt nem kell aggodalmat táplálni az iránt, hogy ezért a konzulátusok nem tudnak kötelességeiknek megfelelni. Szóba hozták, hogy a külföldön élő magyar alattvalók mint magyar alattvalók tartassanak nyilván. Hat amennyiben nyilván tartás egyáltalában van, mert ez nem tisztán a konzulátusi hatóságoktól függ...

Ugron Gábor: Konzulátusi községektől!

Gróf Széchenyi Miklós: Konzulátusi községek csak Keletnek egy-két városában léteznek. Különböző egyáltalában nincsenek. Nem is lehet tehát senkit kényszeríteni arra, hogy jelentkezék, mert csaknem egész Európában mindenki utlevél nélkül utazhatik és utazik is, és így ki-ki csak akkor keresi fel a konzulátust, ha véletlenül rá szorult. Ha népszámlálásról van szó, amit természetesen nem a külügyminisztérium rendel el, hanem a monarchia két államának kormánya: az esetben, hogyha közbenjárásra felhivatnak és amint fel is hivatnak a konzulátusok, akkor mindenesetre az osztrákokat csak mint osztrákokat, és a magyarokat csak mint magyarokat lehet számba venni. Amit Papp Géza hozott fel, hogy a konzulátusi karból egészítettessék ki a diplomáciai kar személyzete, ez így általánosságban nem vihető egészen keresztül, és az illetőknek sem volna talán érdekében, mert a diplomáciai szolgálatban és a konzulátusi szolgáltnál mások az igények. A konzulátusi kar talán nem is tudna megfelelni azon pénzbeli igényeknek, amelyek követelnek. Azok, akik tehetség és szorgalom által kitűnnek és a szükséges kvalifikációval egyáltalán bírtak, a konzuli szolgálat révén fényes karriert csináltak. Van akárhány nagykövetség, követünk, sőt miniszterünk is olyan, aki a konzuláris karból került ki. A konstantinápolyi főtörvényszéknél alkalmazott címet is felemlítette Papp Géza. Erre nézve csak az a megjegyzésem, hogy a konstantinápolyi főtörvényszék külön szervezeti intézmény, amely Ausztriában és Magyarországon is törvényhozás útján rendeztetett, amely nem közös intézmény, amely nem császári és királyi osztrák-magyar, hanem császári királyi osztrák és magyar királyi főtörvényszék. (Helyeslés.) Ez a különbség a konstantinápolyi főtörvényszék és a közös intézmények között. Ami az iparmúzeum és általában a magyar múzeumok támogatását illeti, a konzulátusok és a külügyi hivatalok minden ilyen kérdést készséggel foglalkoznak. Hogy a konzulátusoknak ily tárgyak beszerzéséhez nincs pénzük, ez onnan van, mert az országos bizottság ilyent meg nem szavaz és a kormány nem is kéri. Ha egyes konzulok bizonyos múzeumoknak adományokat adnak, ezt a konzul a maga személyes jóvoltából teszi és ebbe a külügyminisztérium be nem folyhat. Felhoztak még bizonyos különbségeket, amelyek az elő-

irányzat és a tényleges kiadások között fennforogtak. Az előirányzat a meglévő helyzet alapján készül, vagyis úgy, amint a helyzet januárius elsején lesz; csakhogy a gyakran előforduló személyváltozások miatt abszolúte lehetetlen előre meghatározni, hogy azon helyeken, ahol főkonzul van kitűntetve, valóban az is legyen, hanem ily helyeken igen gyakran csak konzul vagy alkonzul bízattik meg a főkonzuli teendők ellátásával.

Másrészt azonban magasabb állású hivatalnokok egészségügyi vagy más szempontból kénytelenek kisebb állással megelégedni. A madraai konzulátust illetőleg megjegyzi, hogy tiszteletbeli konzulátus átváltoztatása effektív konzulátussá tervben van, és e tekintetben a kormány talán már a jövő év folyamán tehet előterjesztést. A dolgot úgy csináljuk, hogy midőn egy tiszteletbeli konzulátus átalakítatik, előbb mindig egy hivatalnokot küldünk ki, hogy egy-két éven át vezesse ott az ügyeket, azután tegeyen jelentést, hogy vajjon a konzulátus effektuálása szükséges-e. (Helyeslés.)

Papp Géza személyes kérdésben szólal fel, félreértett szavainak helyreigazítása miatt kijelenti, hogy semmiféle disszonanciát nem akar a vitába vetni, de figyelmezteti a minisztériumot arra, hogy az odesszai, bakui, tífiszi konzulátusoknál nincsenek magyarul tudók.

Gróf Széchenyi Miklós: Hiszen Tiflisben Ugron a konzul.

Ugron Gábor: Nem személyekről van szó, hanem rendszerről.

Papp Géza: Ő nem mondotta, hogy a konstantinápolyi főtörvényszék közös, hanem követendő példának hozza fel, hogy az osztrák-magyar címet a közös hivataloknál is használják.

(Magyarország és a hármasszövetség.)

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: A külügyminiszter képviselője megfelelt azon kérdésekre, amelyek a részletekre nézve tétettek. Ő csak két pontot kíván felemlíteni, amelyek az elhangzott felszólalásokban egyedül érintik a külpolitikát. Az egyik az az állítás, mint ha némi elhídegülés volna észrevehető Magyarországon a hármasszövetség irányában. Abból a visszhangból azonban, amelyet ezen állítás itt keltett, azt következteti, hogy az a nagy párt, amely itt leginkább van képviselve, nem gondolkozik így; (Élénk helyeslés.) továbbá minthogy gróf Zichy János, aki egy másik politikai párthoz tartozik, kiemelte e szövetség fontosságát és értékét különösen Magyarországra nézve és végre, minthogy tegnapi vagy tegnapelőtt olvasta egy magyar lapban, amely legutóbb ismét egy ellenzéki párt hivatalos organumául jelentetett ki, azt az állítást, hogy a hármasszövetség nagyon fontos Magyarországra nézve: marad még egy párt, amelyhez Holli Lajos is tartozik. Az egyéni nézet mindenkor szabad, jogos is; de amikor latba jön ennek a pártnak sulya ama többiekkel szemben, bizony igen jó, hogy ez az úgy úgy áll Magyarországon, ahogy azt itt látjuk. Valóban téves azon felfogás, amely a hármasszövetségben az országnak nem politikai, hanem gazdasági viszonyaira is kiterjedő viszonzóbiztosító intézetet lát. (Helyeslés.) Ez a szövetség tisztán politikai és első sorban védelemre szolgál minden irányban, azután megtámadtatás esetében bizonyos viszonzószolgálatokra kötelez egymással szemben. Tehát nincs itt szó sem felsőbbbségi, sem alárendeltségi viszonyról, sem az egyik, sem a másik részről; hanem tisztán egyenlőségi viszony az, ahol a jogok és kötelezettségek is egyenlőek mindéggyik félnek benső erejéhez képest. Jobban szereti, hogyha két erős szomszéd, kik közül az egyik a hatalomnak igen magas polcára emelkedett, nekünk barátunk. Azt képzelné, hogy ez által akár mi volnánk kötelezve Német- vagy Oroszországban szemben az ő anyagi, ipari vagy kereskedelmi érdekeit támogatni, akár vice-versa, ez nem egészen helyes felfogás. Ezért az egész közös kormány nevében csak megelégedéssel konstatálhatja, hogy úgy áll a dolog Magyarországot illetőleg ezzel a hármasszövetséggel szemben, a miként azt felszólalása elején konstatálta.

Végül gróf Zichy Jánossal szemben kifejti, hogy az osztrák-magyar monarchia diplomáciája semmiféle agresszív politikát nem folytat a Vatikán ellen. Erre nincs is ok. Az a körülmény, hogy a pápa a hágai konferencián nem vett részt, ahhoz a külügyi képviselőnek semmi köze sincs, mert a meghívókat Oroszország küldötte szét.

Az elnök erre az az ülést, tekintettel az idő előhaladottságára, felfüggeszti s annak folytatását holnapra tűzi ki.

KÜLFÖLD.

Az osztrák kormány-vajudás. A Wittekek után következő Koerber-kabinet megalakításának nehézségei még egyre tartanak. Emellett volt, hogy a galiciai miniszter (Chlendowski) kívül még egy esehé bizalmi férfi, sőt egy német nemzetiségi miniszter is terve van véne az új kormány számára. Ezt a három tárcanélküli minisztert a képviselőházon kívül álló személyiségek közt keresik. Chlendowski megmaradna lengyel miniszternek; esehé miniszternek dr. Rezek kultuszminiszteri osztályfőnök van kiszemelve, a kivel Koerber konferált is és aki belépését bizonyos előfeltételekhez köti. Német miniszter vagy Knoll, vagy Czychlarz volt prágai, most bécsi egyetemi tanár lenne. A német pártok, mint szintén említettük, nem nézik jó szemmel azt, hogy nemzetiségüket, amelyet ők uralkodó nemzetnek vallanak, ekként egy sorba helyezze a többi nemzetiséggel. Nekik német miniszterium kell, nem német miniszter. Ebben az értelemben jelenti ma bécsi tudósítónk, hogy a német pártfőnyalokat egytől-egyet nem tartják időszerűnek, hogy a megalakítandó kormányban egy német nemzetiségi miniszter is helyet foglaljon. De egyetértéssel abban is, hogy meg fognak hajolni a felség akaratára előtt.

Képviselői körökben javaslatba hozzák, hogy a tartománygyűléseket január 20-ikára újból összehívják.

Prága, január 11.

A Prager Abendblatt mai számában Békeakció cím alatt ezt írja:

Prága és vidéke iparosainak szövetsége december 21-én tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározta, hogy felhívást bocsát ki Ausztria valamennyi nagyiparosához. A felhívásban felszólítják a nagyiparosokat, hogy egyesülten forduljanak a kormányhoz és a reichsrathi képviselőkhöz azzal a kéréssel, hogy minden erejükkel és a leggyorsabban hassanak oda, hogy a nemzetiségek között valahára megegyezés jöjjön létre és pedig olyan megegyezés, aminőt az egész birodalom és minden egyes polgárnak java sürgősen követel. A kormány és a nép képviselői — mondja azután a felhívás — működésükben tudatában kell hogy legyenek annak, hogy mindenki, az egész nép békét kíván, olyan békét, amelynek jóvá kell tennie a nemzetiségi harc káros következményeit és meg kell mentenie az összeomlástól iparunk és kereskedelmünk alkotásait és a népek anyagi jólétét.

A határozat értelmében a szövetség éppen most fordult az osztrák nagyiparosokhoz a felhívás aláírása végett. Mindjárt az első napon ezernél több hozzájárulási illetéget aláírási nyilatkozat érkezett be minden oldalról. Ebben a tényleg mindenesetre nagyon öröndetes szimptóma rejlik. Üdvözöljük azokat a férfiakat, akiknek különféle pártáramlatok és pártjelszavak ellenére is volt bátorságuk, nyíltan kimondani azt, amit a gazdasági inség által szorongatott ipar sóvárogva óhajt: a nemzeti békét.

A háború.

Budapest, január 11.

Lord Roberts tábornok, a délafrikai angol hadak főparancsnoka és lord Kitchener vezérkari főnök ma Fokvárosba érkeztek. Ettől a két kipuróbált hadvezérlőtől s az Afrikába indított és legközelebb már odaérkezendő új hadtestektől várják az angolok a hadiszerencsének az ő táborukba való átpártolását. Csodálatos, de tény, hogy a két nagy hadvezér akcióbelpése nem kelti Angliában azt a reményteljes teljes örömet, amelyet annak idején Sir Redvers Bullernek a harctérre érkezése minden angol szívben ébresztett. A keserű tapasztalatok megtanították az angolokat arra, hogy egy vitéz, civilizált, katonaság nemzettel szemben az ő hadvezérlétek, amely csak félvad törzsek legyőzéséhez volt szokva, jóformán semmit sem ér. Ezért nyomott a hangulat most is Angliában, midőn a fokvárosi nevezetes hír odaérkezik. A Jöreménység Foka megszünt az angolokra nézve a jó reménység foka lenni. A londoni sajtóban, amely heteken és heteken át példás higgadsággal regisztrálta a harctérről érkezett megalázó híreket, most csupa békéltetés, sőt lázongás nyilvánul a kormány ellen. Szemére hányják, hogy készületlenül ment bele a háborúba s panaszolják, hogy a hadsereg élére állított emberek semmit sem értenek a hadvezetéshez, meg hogy az angol hadsereg ügyi gyöngék, rosszak, a célnak meg nem felelők; Balfour pedig, aki mindeme vádak ellen védelmébe fogja a kormányt, amelynek maga is tagja, szidják, könnyelműnek és léhának mondják s a Morning Post fel is szólítja, hogy tegye meg a nemzetnek azt a nagy szolgálatot, hogy leköszön. A Daily Telegraph az egyetlen lap, amely a kormányt és a hadvezérléteket megsajnálja és a támadásokkal szemben Lincoln mon-

dására hivatkozik: A vizen átúszó lovat nem szabad ütni.

Ezalatt a londoni és vidéki lapokban mozgalmat indítottak a háború kérdésében. A lapok felszólítják olvasóikat, hogy szavazzassák meg parlamenti képviselőiket a délafrikai mulasztások dolgában. Az egyik lap mindjárt fel is sorolja a kérdőpontokat. Mit szólnak például a képviselő urak a következő dolgokhoz:

1. A kormány nem ismerte a boerok erejét.
2. A tengeren való lassu csapatszállítás.
3. A tengeri uton a katonák rossz élelmezése.
4. A tüzéség gyöngesége.
5. Lovasság hiánya.
6. A Buller-ügy halogatása.
7. A kincstár első lordja nem adott idején pénzt a csapatok szállítására és a hadi célokra.
8. A harctéren a csapatok kellő alkalmazásának elmulasztása.
9. A gyarmati csapatok ajánlatának visszautasítása és kései elfogadása.

Mai tudósításaink a következők:

(Hírek a harctérről.)

London, január 11.

Ma végre érkezett egy magántávirat a Ladysmith körül szombatot vívott csatáról. Ezt a táviratot heliográf után vették fel Buller táborában. Lényege a következő: A boerok, akik a Tugela-folyó felől jelentékeny erősítést kaptak, hajnal hasadása előtt kezdték meg a támadást. A sötétség oltalma alatt négykézláb mászva, eljutottak egészen a Caesar's Campig és a Waggon-Hillig. Ezt a két hadállást angol részről a Manchester-erzred és az Imperial Light Horsenak egy zászlóalja tartotta. E két pont körül igen heves harc fejlődött, amely több óra hosszáig tartott s amelyben a boerok igen súlyos veszteséget szenvedtek. Az angoloknak végre sikerült a boerokat visszaverniük.

Ezekről a harcokról már most pótló jelentéseket is küldenek. Így a frerei táborból január 8-ikáról a következőket jelentik: A boerok támadását erős ágyútűzés támogatta. A boerok hősi halálmegegyezéssel nyomultak előre az angol sáncvonalak ellen és egymásután háromszor elfoglalták a Waggon Hillt, de az angolok ugyanannyiszor visszafoglalták tőlük Hamilton ezredes vezetése alatt. A boerok egy hadállást egész nap tartottak, míg végre a sötétség beálltával igen erős zivatar közben az angolok szuronytámadással kivetkék őket ebből a hadállásból. Az angolok vesztesége nagyon csekély.

Egy hír, amely nyilvánvalóan koholmányon alapul és amelyet mégis a legtöbb lap közöl, a következőket mondja: Egy újságíró, aki a frerei táborban tartózkodik, azt hallotta, hogy Krüger elnök a boerok főhadiszállásában megkérdezte, hogy miért nem támadják meg Ladysmithet? Erre azt felelték neki, hogy a támadás nagyon sok ember föláldozását követelné. Krüger erre azt a tanácsot adta a boer tábornokoknak, hogy a transvaali helyett az oránjeieket küldjék az első harcra. Ez meg is történt és az oránjeiek voltak, akik a Waggon Hillt háromszor egymásután elfoglalták, miközben a transvaaliak az oránjeiek gunyos kiáltásai mellett visszavonultak. Az oránjei és transvaali boerok között azóta nagyon feszült lett a viszony.

London, január 10.

Buller tábornoknak egy tegnapi kelt hivatalos távirata jelenti a frerei táborról:

Egy transvaali távirat a boeroknak a 6-iki Ladysmithi csatában szenvedett veszteséget négy halottra és tizenöt sebesültre teszi, holott a boerok maguk is beismerik, hogy hat leplezett ütégnek megsemmisítő tüzelését kellett kiállaniuk és minden ponton vereséget szenvedtek. Benniszültek bizonyítják, hogy egyetlen egy boer kommandó százezeren halottat vesztett, sebesülteik pedig kocsiszámra voltak. Legnagyobb volt az oránjei boerok vesztesége, akiket a transvaali boerok a legveszedelmesebb pontokra állítottak.

London, január 11.

A Standard durbani tudósítója azt táviratozza: Hétfőn éjjel ezerkétszáz indiai betegszállító ment a harctérre. Azt hiszik, hogy elindulásuk arra vall, hogy Buller közvetlen közelében álló mozdulatra készül.

London, január 11.

A hadügyi hivatalban Warren hadosztályának a boer állás ellen való oldalátadását várják, melylyel Buller tábornok támadó mozdulata lesz kombinálva.

London, január 11.

A lapok jelentése szerint lord Methuen egészsége annyira megrendült, hogy kénytelen Európába visszautazni.

Modder-River, január 11.

A legújabb jelentések szerint a boerok nem jöttek Douglasba. Itt tüzéségi csatapató folyik.

London, január 11.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Rensburgból 8-iki kelettel: Amióta a suffolki ezred szerencsétlenül járt, az angolok nem végeztek nagyobb jelentőségű hadműveletet. A hadállásokat megtartják és különféle kémszemléket végeznek. Az ellenség őri az észak felé való összeköttetést.

Brüsszel, január 11.

Transvaal itteni képviselője szerint a boerok hadereje az afrikanderekkel és az idegen légiókkal együtt összesen százezer emberből áll. Huszezer főnyi sereg Escourtot tartja megszállva s megakadályozva Bullernek minden hadműveletét, lehetlenné teszi Ladysmith felszabadítását.

(Balfour újabb beszéde.)

Manchester, január 11.

Balfour, a kincstár első lordja ma ismét beszédet mondott, amelyben tagadta, hogy a hadügyi hivatal a hadsereget olyan ágyukkal küldte a háborúba, amelyek a hadsereget eleve is reménytelen helyzetbe juttatták. Nem akarja azt mondani, hogy az angol hadügy tökéletes, de a gáncoskodóknak nem volna szabad figyelmen kívül hagyniuk azokat a rendkívüli katonai feladatokat, amelyek előtt a hadügyi hivatal állott. Ezek a feladatok össze sem hasonlíthatók azokkal, amelyet a szárazföldi hadsereg vezetőségeinek és vezérkarainak meg kellett oldaniuk. Ez volt az első eset a történelemben, hogy Angliának kizárólag lovas ellenséggel kellett harcolnia. Igaz, hogy Anglia ezt a háborút nem kezdte meg annyi lovas katonasággal, amennyire a háború befejezése előtt lesz; de ha a hadügyi hivatal ebben a tekintetben tévedett, ez a tévedés olyan általánosan volt elterjedve, hogy nem terhelheti lényegesen a miniszteriumot. Jövőre szükségesnek fogják látni, hogy azokat az ágyukat, amelyek nem oly mozgékonyak, mint a lovas vagy tábori tüzéség ágyui, a hadi felszerelés rendes részévé tegyék.

(Az olaszok Egyiptomban.)

Róma, január 11.

Az Imparziale című kairói lap, amely elsőnek adott hírt arról, hogy Olasz- és Angolország együttesen fogja ezental okkupálni Egyiptomot, ma közli, hogy a két kormány között ez a terv a legaprólékosabb részletekig meg volt állapítva, de eljötték, mert Orosz- és Franciaország részéről bonyodalomtól félték.

(A hajó-kobzások.)

Köln, január 11.

A Frankfurter Zeitung-nak jelentik Berlinből, hogy a német kormány nem fog megelégedni a feltartóztatott hajók szabadon engedésével, hanem a kártérítésen kívül követelni fogja, hogy a visszaélések megakadályozása céljából előzetesen utasítsa az angol tengerészeti kormányt hajóinak parancsnokait arra, hogy minden vizsgálat nélkül ismerjék el a német hajók okmányait valódiaknak a rakomány tartalma tekintetében.

Szrakusa, január 11.

Egy Maltából érkezett távirat jelenti: A Vörös-tengerben cirkáló angol hajóraj utasítást kapott, hogy egy német gőzhajót, amely utban van Dél-Afrika felé s csempészett árut visz, tartóztasson fel.

Washington, január 10.

A szenátusban Hale szenátor határozati javaslatot nyújtott be, amely fölvilágosítást kér a külügyminiszteriumtól arra nézve, hogy mi történt az angolok által a Delagoa-öbölben lefoglalt amerikai áruk dolgában. A határozati javaslat kimondja, hogy idegen tulajdont jogtalan módon lefoglaltak. Platt szenátor ellenzi a határozati javaslat második részét. Hale azt válaszolja, hogy a határozati javaslat rendkívül nagyfontosságú dologról szól. Hadd legyen tudomás Angliának az Amerikában uralkodó hangulatról. Miután még Lodge szenátor is a javaslat ellen beszélt, a szenátus elvetette a javaslatot.

Köln, január 11.

A Köln. Zig.-nak jelentik Londonból: Az angol kormány épp oly türelmetlen, mint a német s nem tudja magának megmagyarázni, hogy miért kének az angol hatóságok annyi ideig a Bundesrathgőzös szállítmányának megvizsgálásával. A kormány nem érti, hogy mi történhetett Durbanban; minden nap táviratoz az ottani hatóságoknak, de még nem kapott kielégítő választ.

London, január 11.

Hír szerint a koronaügysz szabályzatot dolgozott ki a hatóságok számára a csempészaru dolgában való eljárásról. Adenbe még egy angol hadihajót küldenek ki.

Durban, január 11.

A Herzog német gőzöst ma délután bocsátották szabadon. A hajó a kikötő élénk forgalma miatt nem mehett be a kikötőbe. A kobozó bíróság marsallja vonakodott a hajót átvenni, a míg odakünn horgonyoz. Scott kikötő-kapitány időközben pontos vizsgálatot ejtett meg és nem talált elegendő okot a hajó visszatartására, minélfogva elrendelte annak szabadon bocsátását a nélkül, hogy a hajó a kobozó bíróság elé került volna.

(Portugál önkéntesek.)

Lourenço-Marquez, január 11.

Több portugál aláltvalót, akik utban voltak Transvaal felé, hogy a boer csapatokhoz csatlakozzanak, a portugál rendőr-tiszviselők visszahozták a határra. Ezentul a kormányzó különös engedélye nélkül senki sem kelhet át a határon.

(Angol flotta-mozgalom.)

London, január 11.

Az esti lapok jelentése szerint a csatorna hajóraj rendeletet kapott, hogy e hó 31-ikére indulásra készen legyen. A hajóraj Gibraltárba fog menni, hogy felváltja az ott levő különös szolgálatokra rendelt hajórajt, amely valószínűleg a Fok-gyarmatba megy.

London, január 11.

A parlamentet január 30-ára egybehívták.

HIREK.

Budapest, január 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 15-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyeken a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és filléreken méltóztassanak feltüntetni.

— Személyi hír. Széll Kálmán miniszterelnököt ma délelőtt Lajos Viktor főherceg, délután pedig Mária Terézia főhercegnő fogadta.

— Udvari ebéd. Bécsben ma este 6 felségénél udvari ebéd volt, melyen báró Krieghammer hadügy-miniszter, gróf Üxküll hadtestparancsnok, több tábornok, Belopotoozky táborigazgató, az orosz, olasz és német katonai attasék és több magasrangú tiszt vett részt.

— A német trónörökös aranygyapjas rendje. A spanyol régens királyné — mint Madridból jelentik — a német trónörökösnek az aranygyapjas-rendet adományozta. Az 1429-ben burgundi Filíp által alapított rendnek jelvényeit eredetileg csak fejedelmi személyeknek adományozták és az adományozási jog burgundi Máriának Miksa osztrák herceggel való egybekelésé alkalmából a Habsburg-házra is átszállván, két aranygyapjas rend keletkezett: a spanyol és az osztrák. Míg Ausztriában az uralkodó kizárólag csak katolikusoknak adta a rendjelet, Spanyolország csak katolikusoknak adta a rendjelet, Spanyolország több protestáns is kitüntetett vele. A régens királyné, a kormánnyal egyetértésben elhatározta, hogy a braganzai herceg vezetése mellett külön küldöttség viszi a nagy kitüntetési jelvényeit Berlinbe.

— Egyházi előléptetés. A király a kassai székespályán fokozatos előléptetés folytán megürsedett idősebb mesterkanonokságot, Fodor Sándor szépsi esperesplébánosnak adományozta.

— Beteg bibornok. Rómából jelentik, hogy Jacobini bibornok, fővikárius, akit pápajelöltként is emlegettek, veszedelmes megbetegedett. A bibornokhoz konzultációra elhívták Baccelli közoktatási minisztert is, aki mint orvos elsőrangú tekintély. Baccelli aggodalmasnak találta a bibornok betegségét.

— Milán a szerb kereskedelmi múzeumban. Milán király, aki tegnapelőtt óta a fővárosban időzik, ma délelőtt Darivócs György főkonzulnál meglátogatta a budapesti szerb királyi kereskedelmi múzeum és állami ügynökség Kossuth Lajos-utcai helyiségét.

Milán királyt a tisztviselői kar élén az intézet igazgatója, Veisz Soma szerb királyi alkonzul fogadta, s rövid üdvözlőbeszéd után jelentést tett a királynak az intézmény működéséről, ami főleg arra irányult, hogy Magyarország és Szerbia közt a kereskedelmi forgalmat minél inkább emelje s a két országnak üzleti viszonyát minél bensőbbé és szilárdabbá tegye. Milán király élénk érdeklődéssel hallgatta a jelentést

és megelégedését fejezte ki, hogy a szerb kormány által létesített intézmény már eddig is bevált s kitűnő eredményt mutathat föl. Kinyilatkoztatta, hogy úgy a múzeum, mint az ügynökség működését a kormánnyal együtt éber figyelemmel kíséri. Majd megtekintette a múzeum mintá-tárát, mely magában foglalja Szerbia speciális iparkultúráját. Ezután az intézet emlékkönyvébe görög dátummal írta be a nevét: Milán 30. XII. 1899. Végül Veisz alkonzulnak meleg köszönetet mondott és a jelen voltak lelkes szíviózása közben távozott. Milán király ma sokféle bevásárlást tett a fővárosban.

Délután Milán király gróf Zichy Jenő társaságában megnézte a Nemzeti Szalon kiállítását. Egy óráig időzött a Nemzeti Szalonban és tüzetesen megtekintett minden műtárgyat, miközben megjegyezte, hogy a tárlat izlases rendezése bármely nyugati fővárosban is megállná a helyét. A szerb király a Szalon mellékhelyiségeit is megtekintette és a rak-táron levő Markó képekből egyet meg is vásárolt. Látogatása alkalmával szép számú közönség volt a tárlaton, amely az előlévő vendéget rokonszenves ovációban részesítette. Milán király ma este hadsegéde társaságában visszautazott Belgrádba, miután gróf Zichy Jenőtől a pályávaron búcsút vett.

— Magyar irka, magyar penna. A vásárló publikumnak egy jelentős része kerül ki az iskolás gyerek népből s természetesen éppen ez a publikum az, amelynek mindegy, hogy micsoda gyárból kerül ki a toll, amivel ír, meg hogy magyar-e a papírosa vagy német. Azonban arra valók a tanár urak, hogy gondolkozzanak helyette. A székesfehérvári ciszterciák meg is cselekedtek ezt s a legutóbbi tanári értekezletükön elhatározták, hogy a diákokkal ezután magyar iskolaszereket vásároltatnak az idegen helyett. A főgimnázium igazgatója a tanári kar határozatát ebben a levélben adta tudtukra a székes-fehérvári könyv- és papirkereskedőknek:

Minthogy az ifjuság körében igen sok külföldi gyártású iskolai szer forgó közköze, a tanári testület e hónap 5-én tartott tanácskozásán szükségesnek vélte határozatilag kimondani, hogy a tanuló ifjakat a magyar ipar pártolására buzdítani s magyar gyárakban készült iskolai szerek vásárlására fogja utasítani. E határozat alapján felhívom cimzeteket, sziveskedjenek a raktáron levő hazai gyártású és jó minőségű iskolai szerek jegyzékét az iskolai igazgatókhoz beküldeni, megnevezvén a gyárat, ahonnan a cikkek beszerezettek s megjelölvén a védőjegyet, mely a belföldi gyártás hitelességét igazolja. Székesfehérvár, 1900. január 6. Szenczy Győző főgimnáziumi igazgató.

A kitűnő ötletnek bizonyára akad követője s a magyar iparra és kereskedésre nézve milliókat jelent.

— Delegációnál ebéd. Bécsből táviratozzák, hogy Goluchowski gróf külügyminiszternél és neje-nél ma volt a második delegációs ebéd, melyen jelen voltak: gróf Vetter és gróf Szapáry Gyula, a delegációk elnökei, Kállay Béni közös pénzügyminiszter, Berzeviczy Albert, Bolgár Ferenc, Horváthy Nándor, Nikolics Fedor, Pulszky Ágost, Rudnyánszky Béla, Spevecz, Szerb György, Szilágyi Dezső, gróf Sztáray Gábor, Tolnay Lajos és gróf Zichy János magyar delegátusok; gróf Chotek, gróf Deym, dr. Hoffmann Ferenc, Jaworsky, Korcian apát, dr. Pergelt, báró Oppenheimer, Riegler, Schneider, Zanetti, osztrák delegátusok, Szentgyörgyi osztályfőnök, Jekelfalussy altábornagy, Mérey követségi tanácsos, báró Tallián és báró Gager osztrálytanácsosok, Mittscha udvari titkár és báró Erb udvari fogalmazó.

— Elzász joga. Elzász-Lotharingiára nézve az új század csakugyan új időköt jelent. Mikor 1870-ben Elzászt bekebelezte Németországba, a régi világból maradt törvények rendezték a viszonyokat a Code Napoleon szabályai szerint éltek az emberek. Ez év január elsején életbe léptették a német törvényeket, úgy hogy most már egész Németországban egységes a jogszolgáltatás. Szóval: Elzász-Lotharingia be van fogva — egészen.

— Egy főur tragédiája. Bécsből táviratozza tudósítónk, hogy gróf Draskovich Károly ma este meghalt. A grótot tudvalevőleg tavaly nagy szerencsétlenség érte, a vadászaton hirtelen elsült a fegyvere és a golyók leszakították koponyájának egy részét. Az orvosok azt hitték, hogy a hiányzó koponyarészeket majd érelemekkel lehet pótolni és a gróf életben maradt. A család egy bécsi gyógyintézetbe szállította a szerencsétlen grótot, akit már kétszer meg is operáltak. Az operációk azonban nem segítettek, a gróf állapota tegnap már olyan rosszra fordult, hogy az orvosok minden reményüket feladták már. Ma este tíz óra felé aztán beállt a katasztrófa.

— Házasság. Medvei Mednyánszky László szolgabíró, e hó 15-én tartja esküvőjét Trencsénben, néhai marsó és jablonfalvi Marsovszky Jenő, Tencsénmegye volt főispánja és neje Marsovszky Irma leányával, Irmával.

Neumark Béla december 31-én jegyezte el Fleischman Jenny kisasszonyt Beladen.

— Szentes polgármestere szégyenli magát. Van is rá oka, de ne vegye nagyon lelkére a dolgot. Végre is, hát szégyelje magát Sima Ferenc, Szentes mostoha apja. Ő csinálta azt a botrányt, ami miatt most a polgármester kesereg egy piakátban. Közreadjuk itt a nyomtatványt az az részét, amiben a piaci skandalumról van szó, amiben az a közvetlenség az érdekes, amely-lyel a polgármester a maga népéhez beszél.

Ami egyébiránt Szentes város közönségének a nyilvános gyülekezésekkel szemben való tisztességes és becsületet szerző magaviseletét illeti, nem hallgathatom el megbotránkozásokat azon sajnós események felett, melyeknek az elmúlt vasárnap voltunk szem- és fültánu, mikor is megtörtént valik azon csufság, hogy néhány fanatikus embernek ingerlésére egy csoport embertömör, tulnyomó részben nem választó, féktelen larmájával a nyilvános szótást lehetetlenné tette. Ezen eseményt alólított szégyenlem és meg vagyok róla győződve, hogy szégyenli mindenki, kiből nem halt ki a tisztességérzet és ad valamit városa becsületére.

Meg vagyok arról győződve, hogy a közönségnek józan része a vasárnapi tüntetők alacsony tettét elítéli, és a hatóságoknak a maga részéről támogatást fog nyújtani azon igyekezetében, hogy hasonló rendezéseket megakadályozandó, hatalmának teljes erejével és szigorúságával lépjen fel és az illető rendbontókat határai közé utasítsa vissza.

Szentesen, 1900. január 9-én.

Dr. Lakos Imre,
polgármester.

Ez derekasan, magyarul van mondvá. A szentesi polgármester, úgy látszik, derék ember.

— A párisi diákkongresszus. Az idei párisi világkiállítás alkalmával nemzetközi diákkongresszus lesz Párisban. A kongresszus szervező bizottsága már az előkészületeket nagyrészt befejezte és összeállította a kongresszus programját, amely a következő:

I. A diákok első nemzetközi kongresszusa jegyzőkönyvi kivonatának felolvasása. II. Az elnök ismerteteli a kongresszus erkölcsi eredményét és megteszi a pénzügyi és egyéb jelentéseket. III. Az elnökök jelentése. IV. A szövetség alapszabályzati és rendtartási cikkeinek rövid átnézete. V. Előterjesztések: az elnöktől; az elnökség szövetségi tanácsától; a képviselt társulatoktól; egyesektől, amelyek az összejövetel előtt két hónappal be kell küldeni a szövetség elnökségéhez. Az ilyen előterjesztéseket a beérkezés sorrendje szerint tárgyalják. VI. A diákok III. nemzetközi kongresszusa székhelyének kijelölése. VII. A szövetség elnökségének és a második szövetségi tanács tagjainak megválasztása. VIII. A gyűlés bezárása. Az egyesek előterjesztési jogát, mint értesülünk, a magyarországi román diákok fogják erősen igénybe venni, akik erős kirohanásokat akarnak Magyarország ellen tenni. A magyar diákok azonban, akik szintén nagyszámban mennek a párisi kongresszusra, már készülődnek a támadások visszaverésére és remélhetőleg a román diákok Párisban épp oly csuf veséset fognak szenvedni alaptalan támadásaikkal, mint a múlt évben Turinban.

— Krause, a hipnotizőr. Kevés ember dicsekedhetik azzal a hirtérvel, amilyenre ez a Krause tanár szert tett. Most még inkább beszélnek majd róla. Nagyváradon, mint tudósítónk táviratozza, napok óta rengeteg bevételeket csinált, s végül az orvosi egyesület is meghívta, hogy tartson előadást. Egybegyűlt ugyanis az orvosi kar és várt. Miután már nagyon sokáig várakozott volna az orvosi kar, jött hirtők, s szótl pihege, hogy Krause tanár megszökött. Még a máhált is magával vitte. Ugy szól a tudósításunk, Nagyváradon ezért óriási felháborodás.

— Az akadémia örököi. Nem a mi akadémiaink, ezzel most mindjárt jöjjünk tisztába. A francia akadémia jutott ismét egy szép örökséghez. Egy Jean Debrousse nevű gazdag ur halt meg nemrégiben Párisban, s most közzétett végrendeletéből kitűnik, hogy az akadémia egy millió frankot hagyott, azzal a megjegyzéssel, hogy az akadémia azt csinálhat a millióval, amit akar. Az akadémia pedig írók, költők és tudósok számára egy csomó új nagy díjat alapított belőle.

— Elkeseredett diák. Kálmán József somogyi, vámos-hidvégi születésű 16 éves diágyerek ma délután a Dembinszky-utca 52. szám alatt, ahol kosztban volt, gyufaoldatot ivott s a mentők súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították. A fiatal diágyerek ma délelőtt magánvizsgát tett egyik fővárosi iskolában, de megbukott s e miatt való féltében akarta elemészteni magát.

— Kérdő ügyvédek segítése. A Lisovényi László-féle alapítvány szerint egy szegénysorsu kezdő fővárosi ügyvéd 1900. évi január hó 1-től 1905. évi december 31-ikéig terjedő hat évre évi 100 forintnyi segítségben részesítendő. A budapesti királyi ítélőtábla alapítványi bizottsága, amely az alapítványt kezeli, most felhívja mindazokat, akik ennek az alapítványnak jóvedelmét elnyerni óhajtják, hogy okmányokkal felszerelt kérvényeiket nyújtsák be a királyi ítélőtábla elnöki iktató hivatalába 1900. február 20-ig.

— **Aranyorru, üveg szemü.** A párisi törvényesek előtt a napokban számoltak le az aranyorru és az üveg szemüvel. Aranyorru is komédiás volt, üveg szemü is s amint a nevük is mutatja, furcsa figurák voltak az Istennek. Mert az nem csak olyan ráfogás, hogy az aranyorru-nak aranyból volt az orra. Igaz. És igaz az is, hogy az üveg szemünek üveg volt a szemehelyén. A szíve helyén pedig meleg, szerelmes szív volt, olyan, amely hevesen dobant, mielőtt az üveg szemü megpillantotta az aranyorru feleségét, akinek viszont minden porokáia ép, egészséges vérből és húsból való lehetett. Szóval, üveg szemü csakhamar elesélt az aranyorru ur feleségét. A megcsalt férj így elveszítette szemévilágát és így nem esoda, ha fájdalom-ban revolverhez nyúlt. Eppen, mert hogy szeméfénye nem volt, rosszul célzott s elhibázta a dolgot s így üveg szemü egy kis sebesüléssel menekült meg a kellemtelen helyzetből. Mikor aztán üveg szemü felgyógyult, bosszút forralt s egy estén ráesett aranyorru-ra, de mivel csak üveg szemü volt, ő is elhibázta a dolgot s aranyorru gyönyörű feleségét sebesítette meg a revolverrel. Ezért aztán becsukták üveg szemüt s ha hinni lehet a mesékben, a dolog újból folytatódni fog a két esodafigura közt, mielőtt üveg szemü kiszabadul. Mert bizonyos az, hogy még az aranyorru is megnyulik, ha a tulajdonosa azt hiszi, hogy az üveg szemekbe sohasem néznek mélyen az asszonyok. — Mindegy az nekik — csak férfi-szem legyen. A dolog hitelenségét különben fényesen bizonyítja az, hogy aranyorru-t *Fourgeadnak*, üveg szemét meg *Tou-neliernek* hívják becsületes polgári néven.

— **Az idegenforgalom érdekében.** Megszívlelésre érdemes az a terv, amelyet *Szekula Hugó*, Ós-Budavára igazgatója, a főváros idegenforgalmának emelése céljából felvetett s beadvány alakjában *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszternek figyelmébe ajánlott. A memorandum a többek között így szól:

Hódíthatnánk valamivel gyorsabban, rohamosabban, ha ugyanis a kiállításunk által keltett szenzációt arra használnánk fel, hogy Budapestnek, mint a források és fürdők városának világraszóló koncentrikus reklámot csináljunk és reklámot azután tervszerűen folytassunk. Ott a városi Artizsfürdő, egy kinos, mely kevésbé indolens város birtokában megnyitása óta a városnak megszámlálhatatlan milliókat eredményezett volna; a Császár-, Lukács-, Margit-szigeti, az Erzsébet-szfürdő, a Rudas-, Sárosfürdő mindmégannyi specialitás és azonfelül pompás török gőzfürdők. Foglaltassa excellenciád minde fürdőket és forrásokat feltűnően díszes, csinos kiskékel ellátott fürdőben egybe, soroltsa a fel Budapestnek téli és nyári szórakozási helyeit és környékének szépségeit és végre a legjobb utirányokat Amerikából és Európából Budapestre és terjesztse e füzeteit, ha kell, tíz millió példányban francia és angol nyelven a magyar kiállítás látogatói között. Excellenciád jól tudja, hogy a vagyonszó osztály utazni, üdülni és mulatni szeret és szívesen megy mindenütt, ahol üdülést és mulatságot talál. Ha Budapestet téli és nyári fürdővárossá avatjuk és téli mulatóhelyeit európai nivóra emeljük, nem fog vele a világ egyetlen városa sem versenyezhetni, miután gyógyforrásokat nem lehet mondva csinálni. Ez pedig alig került valamibe, csak célirányos központi vezetésbe s jól kamatozó beruházásokba. Ugy székesfővárosunkra, mint fürdővárosra donaszinkra nagyon jótékony hatással lesz, ha kereskedelem vezetője és a magyar királyi államvasutak legfőbb ura ezt kezdeményezi és szívesen fedezi a foglalt egészen vagy részben az amúgy sem számottevő költségeket. Ha azután e füzeteit magyar és német nyelven a vasuti étkező kocsikban is osztanak, amelyek hazánkat minden irányban bejárják és Nizza, Kairó, Abbázia stb. dícsőségét hirdetik, az honfitársainknak sem lesz ártalmara, kik fővárosunkat az oldalról szintén nem ismerik és nem becsülik. De nem kellene sajnálni a propagandát a külföld nagy szolidaritás sem, mert mondhatom: utazásaim közben találtam osztrák, svájci, francia fürdő és városreklámokat mindenütt, de Magyarországnak — Saxlehner Hunyadi János hirdetésének kivételével — még híret sem hallottam. Ha ez megtörténik és meghozza gyümölcsét, meg lesz kezdehető itt Budapestben a magyar vidék, a magyar fürdőkben rejlik kinészeknek ismertetése. De ezt már a külföldi pénze fogja fedezni.

— **A szakáll.** *Millerand*-t, a francia szocialista minisztert nagyban ünneplik a francia iparművészeti és rajziskolák növendékei. Ezeknek az ifjaknak ugyanis — Isten tudja, miért — meg volt tilva eddig a szakállviselés. A *Théâtre Français* és az iparművészeti iskola volt a két szakálltalan intézmény. A növendékek már évek óta panaszkodtak a szigorú intézkedés ellen, de panaszuikat mindeddig nem vették figyelembe. *Millerand* most megengedte a szakállviselést s azóta az ifjak vigan növesztik arcuk ékességét.

— **Méreg a vendéglőben.** Az éjjel 11 óra felé *Pini Apollonia* 23 éves cseledeány betért a nyugati pályaudvar vendéglőjébe. Rövid idő múlva egy kis üveget vitt elő, melyben gyufaoidat volt és azt fokéig kiürítette. Az iszonyu kínoktól összeesett, elvesztette eszméletét és így állapotban szállították a mentők a Rókus-kórházba, ahol most ápolják.

— **Összevagdalt kőzkatona.** Fenntartással reprodukáljuk a kolozsvári *Ujság* című lap Gyulafehérvárról eredő alábbi híret: *Dembiczky Jaxa* vezérkari főhadnagy tegnap este megparancsolta *Baldzs Antal* 82-ik gyalogezredbeli kőzkatonának, aki egyuttal a katonai husfogyasztó egyesület kocsisa is, hogy fogjon be és vigye el őt a bálba. A kőzkatona egy rendelet értelmében kérte a főhadnagyot, hogy mutassa meg a írásban a főtűtes hatóság parancsát, mert különben neki nem szabad befogni. A főhadnagy erre kardot rántott, őt újját levagdalta a katonának s még tizenegy sebet ejtett rajta. Azután elment a bálba. A katonai sebei veszedelmesek.

— **Dr. Sohenk a panoptikumban.** *Schenk* professzorból, aki a kormányozható golyát akarta kitalálni s akit e miatt a nem elég tudományos igyekezet miatt bojkottáltak a bécsi egyetem tanárai — látványosság lesz. Valószínűleg hozzánk is lehozza majd az — impressziója. Valami élelmes üzletember ugyanis ajánlatot tett neki tíz felolvasásra s ezért a produkcióért negyven-ezer forintot ígért neki. Szép pénz — s ha az alkuból lesz valami, rövidesen vagyon szerezhetsz a professzor a kormányozható golyából, a mi pedig még nem is kormányozható.

— **A maña.** A Notarbartol-féle gyilkossági pörben befejezték a tanuvalomásokot, tegnap már a vád és védbeszédekre került a sor. *Marchesans* ügyvéd a vétkes tisztviselő megbüntetését kérte. Az államügyész ezzel szemben azt hozta fel, hogy *Marchesans* kivánsága azért nem teljesíthető, mert a bűnpártolás fölötti ítélkezés nem tartozik ennek a törvényeknek a hatáskörébe. *Gallina* védőügyvéd az ügyész nézetét pártolta és a pör elnapolását kérte. *Castelli*, a magánvád második ügyvédje szintén követelte a tisztviselő megbüntetését, de ő is a pör elnapolása mellett van. Ma délelőtt, a magánvád harmadik képviselője beszél, aztán a törvényes elnapolja a tárgyalást és *Palizolo* ügyvéddel együtt újra fogja tárgyalni.

— **Nem örült, hanem éhes.** Körülbelül egy héttel ezelőtt került utakon, Kolozsvárról az a hír érkezett Budapestre, hogy *Péterffy Tamás*, aki a Székelyföldön nagy fáradsággal gyűjtötte össze a Petőfiről szalongo regéket — megörült. Ezen a réven aztán *Péterffy Tamás* urnak az a különös élvezet jutott ki osztályrészü, hogy ép észszel olvashatta el az újságokban azt, amit abból az alkalomból írtam róla, hogy megzavarodott az agya. Tudniillik úgy áll a dolog, hogy a szépen elpantált és képeletben már a Lipótmezőre internált fiatal ember voltaképpen a külső kerépesi-uton a harmadik szám alatt lakik s igen-igen súlyos nyomorban oylanformán akar segíteni, hogy egy *Közös sors* című széky regényt ad ki. A regénynek három korona az ára.

— **Öngyilkos főbírtokos.** A bács megyei *Uj-Szivó* községben — mint tudósítónk jelenti — *Schank* Ádám főbírtokos, aki korábban a község bírája volt, a kora reggeli órákban vadászfegyverével agyonlőtte magát s azonnal meghalt. *Schank* az utolsó időkben folytonosan anyagi zavarokkal küzdött s állítólag ez a körülmény adta a kezébe a gyilkoló fegyvert.

— **A Dunáról.** A Duna felső folyásában Komáromig apadóban van és jégmentes. Komáromtól Bajáig zajlik, míg Baja és Mohács között áll a jég egészen Gombosig aradva. Gombosig Orsováig a víz magassága változik. A földmívelésügyi minisztérium vizirai osztályához érkezett jelentések szerint a Duna vizsgálata ma reggel a következő volt: Passaunál 292 cm. (apad 21 cm.), Bécsnél —51 cm. (apad 25 cm.), Pozsonynál 211 cm. (apad 24 cm.), Komáromnál 306 cm. (apad 2 cm.). Budapestén 292 cm. (árad 16 cm.), Dunaföldváron 380 cm. (árad 32 cm.), Paksnál 580 cm. (árad 34 cm.), Bajánál 362 cm. (árad 28 cm.), Mohácsnál 390 cm. (árad 30 cm.), Gombosnál 303 cm. (árad 5 cm.), Uvidéknél 264 cm. (apad 19 cm.), Zimonynál 354 cm. (árad 4 cm.) a jég áll, Bázsiánál 318 cm. (változatlan), Drenkvánál 277 cm. (apad 1 cm.), Orsovánál 345 cm. (apad 5 cm.).

— **Kisiklott expresszvonat.** A pétervárostendelondoni északi expresszvonat ma reggel 1/9 órakor, mikor a brüsszeli pályaudvarra érkezett, kisiklott. A gőzmozdony és az első máhakoosi felborult. Három utas könnyű sérülést szenvedett.

— **A Budapesti Sakk-kör e hó 12-én, pénteken** délután 6 órakor választmányi ülést tart, melynek tárgya: 1. A szeredi Sakk-kör indítványának megvitatása. 2. Jelentés a báró Kollisch-féle bécsi sakkversenyről. 3. Az évi jelentés fölolvassása. 4. Indítványok. 5. Folyó ügyek.

— **Öngyilkos kapitány.** Komáromból táviratozza tudósítónk, hogy *Höschmann Hippolit*, a tizenkettedik gyalogezred kapitánya, ma ott föbe lölte magát a vár mellett lévő sétáterren. Negyvenkilenc éves volt s tettet azért követte el, mert a törzetsziti vizsgán nem bocsátották át. Az öngyilkos kapitány egy tanítónő névére Bécsben szintén agyonlőtte magát három évvel ezelőtt. *Höschmann* nagyon kedvelték a társaságban.

— **A konkurrensok.** A bostoni hajadonok harefa szálltak a bostoni asszonyok ellen. Azt akarják, hogy addig ne adjanak pénzkereső foglalkozást a férjes asszonynak, amíg egyetlen egy hajadon van, akinek nincs munkája. Hirtelenben megalakították a *Lányok jogainak megvédésére alakult egyesület*, amelynek élén egy erőles fiatal hölgy, *Miss Minna Peters* áll. A harcot teljes erővel veszik föl a lányok, a haditudósítások szerint jól is áll az ügyük. Állítólag azért, mert sokkal csinosabb kosztümben szálltak táborba, mint az asszonyok.

— **Az orvosképzés reformja.** *Dr. Müller* Marcell budapesti orvos terjedelmes memorandumot nyújtott át a közoktatásügyi miniszternek. A memorandum teljes komolysággal sürgeti az orvosképzés reformját, s még egy válszól is szolgál arra az indítványra, amelyet huszonhét orvos aláírásával nyújtottak be az orvos-szövetséghez, s amely minden bajok forrásának azt tartja, hogy az orvostanárak magánpraxist is folytatnak, s ezért nem lehet az orvosképzés kifogástalan. A memorandum szerint nem kell a tanároknak megtiltani a magánpraxist, mert nem a tanárok hibásak abban, hogy az orvosképzés helytelen, hanem a mai tanrendszer, amelyet föléltetül meg kell változtatni. És erre nézve részletes tervezetet ajánl *dr. Müller*. Terve egészen felfogatná a mai állapotot és főcélja az orvosképzésnek teljesen gyakorlatiá váló átalakítása. Úgyeszlóvan orvos-maszkodáson kezdődnek az orvosnövendék pályája, s a helyett, hogy kétszáz-háromszáz hallgató volna egy belgyógyászati, sebészeti, vagy egyéb klinikai kórosztályon, tíz-harminc hallgatót osztának be a fővárosi kórházak osztályain, ahol aztán a hallgatók végeznék azt, amit ma csak orvosgyakoroknak engednek meg. S a tanár nem tartana akadémiái előadást, hanem csak rövid utmutatást gyakorlati munkáról, amit a hallgatója az ő szemelátára végezne. A hallgató minden kórosztályon, amelyre a dékán osztaná be, félétét töltene, ez idő alatt csak egy szakkal foglalkoznék, s jóformán azt végeznék, amit később mint orvos kűnn az életben. Félévenként kötelező kollokviumok volnának, s aki azoknak meg nem felel, a következő félévben ugyanolyan osztályra volna kénytelen menni. A mai elméleti rendszerrel szemben az *ásványtan, állattan és összehasonlító bonctan*, valamint a fizika tanításának felesleges voltát bizonyítja a memorandum, s az e tárgyakból való vizsgázást eltörölnék tartja. Az egyes félévekre részletesen beosztva a többi tárgyakat, a második év végén az élettan, szövettan és az általános kórtanból, a harmadik év végén belgyógyászatból és sebészetből, a negyedik év végén a szülészettől és sebészetből, az ötödik év végén a gyermekgyógyászat és bujakórtanból elméleti és gyakorlati vizsgát tart célszerűnek és szükségesnek tart egy *háodik esztendő*, amelyről különben ez uj szigorlati renddel kapcsolatosan is szó van már, amikor is egy hatodik gyakorlati esztendőt tesznek kötelezővé. Ez meg lehetne fordítani és öt gyakorlati év után egy záró elméleti esztendő kellene elrendelni. A részletes kórtanban, gyógyszerben és törvényeszéki orvostan számára, s az ez év végén e három tárgytól leteendő vizsgálat után kapná meg az orvos a diplomát. Szóval az *alapvizsga*, mint felesleges megszűnik, de az ugynevezett *iskolai rendszeren* épülne fel a tanrendszer a mai teljes tanszabadsággal szemben; a hallgató mindig azzal foglalkoznék, amiből az év végén vizsgázni kellene; kötelezővé válnék a bujakórtan és a gyermekgyógyászat, ellenben elmaradna a bonctan és élettan kettős vizsgálata, s az előszigorlat, mint ilyen megszűnnék.

— **Fekete bál.** A szerb-aradai karácsonyi bálgyászosan végződött. Agórgőkeletiek karácsony-ünnepén, tegnapelőtt, nagy bál volt készülöben a szerb-aradai kórosztályban. A legények és a lányok vigan járták már, mikor a lámpa leesett a mestergerendáról s az égő petroleum meggyújtotta a lányok ruháit. Menekült, aki tudott. És ahogy eloltották a tüzet, három szép lány már halott volt, alig lehetett rájuk ismerni. Huszonhatan kisebb-nagyobb égési sebekeket szenvedtek. A karácsonyi vigász három áldozatát ma temették el. Szerb-Aradában nagy a gyász.

— **Öngyilkosság.** *Nagyváradról* táviratozza tudósítónk, hogy *Sárvölgy János* papmezői csendőrszervező a szolgálati fegyverével fejbe lötte magát. Kitűnő csendőrvolt, sok rejtelmes bűnesetet kiderített. Valószínűleg szolgálati hibát követett el s a büntetésről való félelmében szánta el magát a halálra.

— **Gombamérgezés.** *Czettner Gyuláné* tegnap reggel az István-téri vásárosnokban szarított gombát vásárolt és levelesre megfőzte. Ő és hura evett a levelesből, ebéd után azonban mindkettőjüket olyan élmélyég fogta el, hogy orvost kellett hivatniok. Az orvos gombamérgezés tüneteit kostatálta és a betegnek ellenszert adott be. A VII. kerületi rendőrkapitányság megindította a vizsgálatot.

— **Az üldözött poker.** A poker amerikai szerbi, de szeledebb, annyira szeledebb, hogy Németországban ki is mondták rá, hogy nem tilos, mert nem hazard, vagy legalább is nem közveszélyesen hazard, mint például a mako. Mindenestre olyan játékok, aminek sokat lehet nyerni és veszíteni. Ha nagy pénzben játszzák, de hát minden játék nem olyan... A lipótvárosi kaszinó egyik partiaiban ezerforintos differenciák is előfordulnak, pedig a klubjában csak nem tartozik a gyilkos játékok közé. A pokerben különben érdekes az, hogy az amerikaiak külön kártyát csináltak hozzá. Olyant, aminek a sarkáiban a kártyalap miniatűr mása van lenyomtatva. Remek kártyák, tapasztalt pokeristák mondják, hogy olyan gusztálás semmiféle más kártyakalkulációval nem esik. — És most mégis olyas hírt kapunk Bécsből, ami megint igazítja bennünk a poker szolidaritását. Bécsben a rendőrség maga elé állította néhány előkelő klub elnökét s mérges kijelentést tett nekik a pokerre vonatkozólag. Tudomására jutott ugyanis a rendőrségnek, hogy azokban a klubokban vagyonok usznak el a pokerben. — No már most vagy nem tudja a rendőrség, hogy mi a poker, vagy pedig mégis van ebben a játékban veszedelem. Ebből tessék kiköszödni.

— **Barcsai Domokos — mint borszakértő.** A kolozsvári *Ujságban* olvassuk Barcsai Domokosról azt a józsi apróságát: Barcsai egyszer egy társaság előtt fogadtást tett, hogy egyszeri megkostolás után megmondja többféle bornak a nacionalitását. A társaság tagjai ráálltak a fogadásra és kimondták, hogy a vesztés fél köteles egy meghatározott összeget befizetni. Hozzáfogtak a próbához. Beköltötték Barcsai szemét s vagy tizenöt féle bort kóstoltattak meg vele. Barcsai a legnagyobb ámulatra, mindeniket felismerte. A társaság kezdett már kétségbe esni, mikor a társaság egyik tagjának különös ötlete támadt. Pár percet abba hagyták a próbát, aztán kárörvendő hangon szóltak oda a híres borszakértőhöz.

— No, aki áldója van, ezt mondja meg, hogy micsoda.

Es egy vizes üveget adott Barcsai kezébe. Barcsai ivott egyet az üvegből, és zavarba jött. Memóriája sehogy sem tudta nyomra vezetni.

— Ejnye, ejnye — mormogta — ilyen különös bort én még soha sem ittam.

Végre hosszas gondolkodás után felkiáltott:

— Megvan! Engem nem lehet becsapni. Most már tudom, hogy micsoda.

— Ugyan mondja meg — sürgette a társaság. — Jól van, teletelt Barcsai, de az ilyen tréfát kikérem magamnak. Velem ugyan senki ember fia se kóstoltasson többé tintát, mert olyant mondok, hogy...

Erre levették szeméről a köteléket s nagy habotával mutatták meg a vizes üveget. Azóta sem kóstolt több bort Barcsai Domokos.

— **Halalozás.** Schön Jakab paszomány-gyárost ma délután temették el. A gyászban, a családtagokon kívül, nagyszámú közönség jelent meg közte előkelő iparosok és kereskedők. A paszomány-gyárból sok munkás jelent meg, akik az egykori főnökök körül — noha már tizenhat éve vált meg a gyártól — ma is halálos emlékeknek meg és a koporsóra díszes koszorút helyeztek. Az iparegyesület mai ülésén Falk Zsigmond meleg szavakkal emlékezett meg Schön Jakabról, mint a régi iparosvilág egyik tisztelt alakjáról.

Arémer Sándor déli vasuti hivatalnok e hó 11-én 23 éves korában meghalt.

— **Magyar ember székbe Bécsből.** Bécsből jelentik, hogy Melzer Rudolf bórkereskedő pár nappal ezelőtt elült, Melzer előkelő kassai családából származik és mint ügyvédjelölt került Bécsbe. Egy bórkereskedőnél lakott s a mikor a bórkereskedő meghalt, az özvegy eladta neki az üzletet. Az asszonyoknak is maradt része az üzletben, sőt tulajdonképpen ő is vezette. A minap egy reggel az asszony az üzletbe ment, de az ajtó zárva találta. Megindult a vizsgálat és kiderült, hogy Melzer megszökött és hogy székése előtt Kassán lakó öccsétől háromezer koronát kapott üzleti célokra.

— **A New York 1899.** december 30-án délelőtt lezárt a könyvet és New Yorkból érkezett kábelsűrűsége szerint az 1899-iki év eredményeinek főszámai a következők: A biztosítási állomány felelősködött 5 milliárd 300 millió koronára, vagyis az emelkedés több mint 500 millió korona. Az 1899-ik évben a New York 1 milliárd 10 millió korona tőkére kötött üzleteket, amelyek után a több mint 45 millió koronára rugó első évi díj a társasághoz az 1899-ik évben tényleg befolyt. Ez a legnagyobb eredmény, amelyet eddig valaha életbiztosító társaság elért.

— **Öngyilkos sikasztó.** Tavaly történt Lembergben, hogy dr. Kratter jónévű és keresett ügyvéd a reá bízott pénzeket elcsikkasztotta és Amerikába menekült. Most azt táviratozza tudósítónk Lembergből, hogy dr. Kratter visszatért s állítólag Krakóban a vasúti kocsiiban főbelöltte magát. A sikasztó Ame-

rikában egy ottani társaságnál biztosította életét családjá javára s visszajött meghalni, mert az illető biztosító társaság az alapszabályai értelmében öngyilkosság esetén csak akkor fizeti ki a biztosított összeget, ha nem Amerika területén követi el az öngyilkosságot a biztosított.

— **Fertegyő közgazgatása.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegye közgazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott *Benczky* Ferenc főispán elnöklésével. Az elnök főispán mindenekelőtt üdvözölte a közgazgatási bizottság újonnan megválasztott tagjait, azután *Fazekas* Gusztáv főjegyző előterjesztései alapján a bizottság megalakította különféle albizottságait, jobbra a tavalyiakat választván meg újból. Azután a szokásos jelentéseket terjesztették elő. A pestvidéki kir. ügyesség jelentése szerint december hónapban 183 bűnösöt jelentett föl, húszszal kevesebb, mint november hónapban. *Tóth* József kir. tanfelügyelő előadja, hogy a pilis-csabai és buda-kalázi népszkolákban nagyon szomorú állapotokat talált. A gyermekek egy piszkos, szűk szobában vannak összehúzórtva, s tanuláshoz is nagyon kevés előmenetelt mutatnak. Hat osztályban kevesebbet tanulnak, mint másutt rendes körülmények között három osztályban. A bizottság a két iskola megintését határozta el. — A pénzügyvizsgáló jelentette, hogy az 1900. évre szóló adókielviteli munkálatok folyamatban vannak. A lefolyt december hónapban állami egyenes adó fejében befizettek 334.520 forintot, azaz 3.900 forinttal többet, mint az előző hónapban. Ellenben a borítal és huszofogasztási adó fejében befizetett összeg is mintegy 9000 forint emelkedést mutat.

— **Robbanás a vízvezetéknel.** Tegnap délelőtt tíz óraker robbanás történt a budai Lujza-malom mellett lévő vízvezeteki gépházban. Egy légnymatu henger robbant föl, még pedig olyan erővel, hogy a gépházat csaknem tönkretette. Emberéletben szerencsére nem esett kár; ez azonban csak a gépész nyugodtságának köszönhető. A felrobbant gépházban lévő henger a Szemlőhegyre nyomja a vízvezeteki vizet. A henger maga három méter magas s egy méter átmérőjű s tizenkét atmoszféra nyomásra van berendezve. Maga a gépház két emelet magasságú s a gépész tegnap, a baleset előtt, az emeleten foglalatokodott, míg a szerdét lent, a henger mellett állott. Tíz óraker indították meg a gépet s a jelet a megindításra a lent álló gépészhez adta meg. Abban a pillanatban, amint a gép megindult, a gépész látta, hogy a légnymat sokkal nagyobb a rendesnél s mindjárt sejtette, hogy baj lesz a dologból. Hirtelen elugrott onnan s a következő pillanatban óriási dörög rázkódtatta meg a levegőt. A hatalmas henger vasidőle fölröpült, áttört egy két hüvelyk vastag vas-traverzet s erejét vesztve lezuhant, leestében is beütött egy másik traverzet s az épületet is alaposan megrongálta. Maga a gép is összetört, úgy hogy még most sem lehet használni. Szerencsére van ott egy tartalékgép is, amelyet a gépész azonnal megindított s így a Szemlőhegy nem maradt víz nélkül. Az összetört gép helyreállításán most dolgoznak a munkások.

— **Hó és fagy.** A tél — amint látszik — a korecsolyázok nagy örömeire végre állandó marad. A havazás az éjtel elállott, a hőmérő azonban változatlanul a fagyotól alatt marad. A havazás ma már az Északi-Kárpatokban, sőt Erdélyben is beállott, a hideg azonban nem lett csipősebb. Az egész országban átlag —3°C. a hőmérséklet, amely azonban helyi-különbözéssel változik. A fővárosban szintén —3°C. körül van a hőmérséklet, amely délelel, mint rendszeren, kissé megenyhült. Az égboltozatot nehéz hófelhők borítják. — A síkos járdának ma ismét megvolt a maga adozata. *Lejdl* Maria 62 éves takarítónő a Lipót-utca 8. számú ház előtt elesett és oly szerencsétlenül esett el, hogy a balterdét elverte. A mentők a Rokuskórnázba szállították.

— **Lenyelt váltó.** A múlt esztendőben Pacher (Pető) Frigyes ügynök beállított Fekete József szabómesterhez, hogy készítsen neki 250 forint ára ruhát, amely esetben a ruhakért 350 forintról szóló váltót ad. Fekete József szabómester hiába zaklatta adósát pénzéért, Pacher (Pető) nem volt hajlandó fizetni, amíg végre a derék Pacher a túrlemez szabót ma délelőttre magához rendelte Ösmörin ut. 44. szám alatt lévő lakására. Fekete József szabómester pontosan meg is jelent adósa lakását. Pacher nagyon előzékenyen fogadta és elkérte tőle a váltót s úgy tett, mintha ki akarná fizetni. De amint a váltó kezében volt, a hitelezőnek hátat fordított, a váltót kezében összezöngyölítette, szája alá tette és a bámuló Fekete József szemelátára lenyelte. Most a rendőrség foglalkozik az ügygel.

— **Morfium vagy epilepszia.** Tegnap este a Krisztina-körút 5-ik számú házban, a kapu alatt egy göröcsökben vonuló, eszméletlen fiatal emberre bukkantak. A mentőket hívták segítségül, akik megállapították, hogy a szerencsétlen ember epileptikus rohamokban szenved. Amikor magához tértek, egy arab papírosra felírta, hogy *Neumann* Samunak hívják, 23 éves jánoshazi születésű péklegény és morfiummal megérgette magát. A mentők azonnal nyomtat sem tudtak találni a mérgezőnek, sőt a beteges tünetei egyenesen ellenkezők a morfiummérgezés tüneteivel. Azt hiszik, hogy a szerencsétlen ember tervezte ugyan a mérgezést, de nem követte el. Az irlalmasok kórházába vitték.

— **A boer tisztikar magyarja.** Tavaly esett meg Fiumében, hogy a Schenker-cég egyik hivatalnok, Bauer Géza huszonhatezer forinttal megszökött. A cég pénztárnokától fölvetve a summát, hogy vigye be a bankba s azóta nyoma veszett a pénznek is, meg neki is. Miután egy óra múlva so ment vissza a hivatalába, kerestetni kezdtek. A rendőrség szertelegrafált mindenfelé, hogy fogják el, de a nagy telegrafálásnak még elője se igen volt. Vonat abban az időben teljességgel nem indult Fiuméből, éppen csak a helyi gőzös, ami Abbaziába ment. Még arra is gondoltak, hogy talán gyalog ment át Abbaziába s elállotta a sok rendőr, zsandár a hegyi utakat, de hiába. Bauer sehoh se volt. A cég ezer forint jutalmat helyezett kilátásba annak, aki előkeríti. Keresték is, de hiába — s végül elfelejtették. Most aztán ő maga mondja el, hogy hogyan menekült meg a sok pénzzel egyetemben levelet írt Fiumébe egy barátjának, a barát elvitte az érdekes irást a Magyar Tengerpart szerkesztőségébe s ebből az újságból tudjuk az esetet mi is.

Elmondja, hogy egy olasz borszállító tabacolon vitorlázott át Olaszországba, Pesaroba. A hajó gazdájának 10 napoleon-ort fizetett az utért és a hallgatásért. Olaszországból egyenesen Párisba ment, majd Londonba, Brüsszelbe. Megismerkedett egy szép orosz nővel, kinek társaságában csaknem egy esztendő telt, beutazva egész Nyugat-Európát. Megpróbálta álláshoz jutni, mikor már pénze fogytán volt, de nem léven semmi bizonyítványa, mindenütt elutasították. Mult év novemberében hölgye elhagyta s ő pénze maradékával Monte-Carlóban próbált szerencsét. Fortuna istenasszony azonban itt végleg elfordult tőle s mindenét elvesztette. Nagy nyomorúságok közt elvergődött Portugáliába s már azon a ponton volt, hogy öngyilkos legyen, mikor híret vette, hogy új harcosokat keresnek a boerok részére Transvaalba. Ekkor föltámad benne a remény, hogy új életet kezdhet és vették vagy kiegészíteli vagy dícsőséges halállal pusztul el. Főlesapott önkéntesnek, miután biztosították, hogy tekintettel intelligenciájára és nyelvismeretére (Bauer ugyanis öt nyelvet beszél) tisztí rangot fog kapni. Tehát szabadsághős lett belőle. Levele végén azt ígéri, hogyha az Isten fölviszi a dolgát új állapotában, jóváteszi a hibáját.

— **Halálos fűrdő.** Újév napján történt, hogy *Légrády* József majoros a gubacsi határból hazafel tartott a gyömrői-utcai lévő lakásába. Amikor az ugynevezett Bűdös-árokhoz ért, egy elzúllott férfit pillantott meg, aki összegömböredve nyakig ült a jéghegy vízben. Gyorsan a közeli rendőrorjáratot hívta segítségül és a rendőrökkel együtt kibuzta a szerencsétlent a vízből. Harmincöt éves körül munkásember volt az illető, de nem volt eszméleténél. Bevittek az örszobába s a mentőket hívták hozzá segítségül. A mentők az eszméletlen embert az István kórházba vitték, ahol e hó 6-án meghalt a nélkül, hogy eszméletét visszakapta volna. Holttestét bevitték a törvényeszi orvostani intézetbe, hogy boncolás után derítsék ki a halál okát. Dr. *Ajlaj* tanársegéd tegnapelőtt felboncolta és megállapította, hogy a szerencsétlen tüdővészben halt meg. Valószínű, hogy a beteg ember lakás nélkül csavargott, amikor olyan erős léz vett rajta erőt, hogy önkívületben a hideg vízbe ült, forró testét lehűtendő s ott elvesztette eszméletét. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a szerencsétlen személyazonosságát megállapítsa. A holttestet a boncolás után lefénképezték és azután eltemették.

— **Betörés.** Ma megint történt betörés a fővárosban s a tettes ezúttal is ismeretlen. Ismét egy elhagyott lakást fosztott ki a betörő, aki — úgy látszik — tagja annak a lakásfosztogató bandának, amely az utóbbi időben gyakran garázdálkodik a fővárosban. *Frommer* Antal Kisdólya-utca 4-ik szám alatt lévő lakását fosztották ki ma este felé. *Frommer* két óra tájban elmentek hazulról s a lakásukat bezárták. Esti kilenc óraker törték haza s bár a lakás ajtaja be volt zárva, körülbelül háromszáz forint értékű ruhanemű hiányzott a szekrényekből. A törő álkulcsal nyitotta föl a lakást s miután munkáját elvégezte, újra bezárta az ajtót. A rendőrség keresi a betörőt.

— **Az osztályorszájték huzása.** Az osztályorszájték mai huzásán *nyolcvanezer koronát* nyert 88988, *tizenöt ezer koronát* 94838, *kétezer koronát* 33613 24986, *ezer koronát* 47875 93549 25015 69920 96523, *öt száz koronát* 18619 75777 79874 31574 74625 73475 85339 5050 66240 95964 2864 99903 92121 1547 38910 92271 74325.

(x) **Akácia-poudre, fehér, rózsa, vagy krém színben** 50 krajcar. Akácia-arckrém 1 forint. Akácia-szappan 50 krajcar. E kiváló arcszeplítő és tisztító készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a győgyászerárakban. Főraktár: Krieger Gy. gyógyszerár Budapest, Kálvinter.

Nansen Andreéről.

— A Budapesti Napló levelezőjétől. —

Krisztiania, január 1.

Talán valamennyire a detronizált nagyságok közé tartozik már. Hány éve is annak, hogy a Framot vártuk haza? — Vajjon hányan emlékeznek még Nordenskjöldre! Őt is diadallal fogadtuk, mikor megkerült a Vega s most csendes professzor Stockholmban. Jött Nansen, azután André, azután Sverdrup s jöni fognak a többiek.

Krisztianiatól félóránnyira, *Lysakerben*, lakik Nansen. A vidéket méteres hó borítja, mindenütt sötét fenyves erdő s csendesség. A fjord kanyarogva tolaokzik a szárazföldre s imitt-amott, a partoknál fényes jégpáncól fedi. Egy domb alján a tenger partján kopasz-fűrészű vörösfenyők között egyszerű, norvégstíliú ház: a *Godthaab*, a Jóréménység, Nansen otthona.

Benn semmi sem mutatja, hogy norvég sarkutazó lakása. Talán az a k-t-három fehér-medvebőr, mi a padlót takarja. Keleti stíben van egészen berendezve. Még a hőmérőt se láttam ablakában. A nagy széles ablakból elhagyatot, szomorú, hideg világba néz az ember, lapos, kopár sziklákou egy-egy magányos vörösfenyő, tovább a ködös, szürke fjord. Mintha Eilif Petersen festette volna.

A *professzor* magas, szőke, tipikus norvég alak. Egészen fiatal ember benyomását teszi, pedig közelik a negyvenhez; pár éves fotográfiaihoz is nagyon hasonlít, de szőke bajusza hosszabb lett, s nagy kék szemei azon nem látszanak. És egészen norvég: emberek közt zavart, lassan melegedik föl, nincs mit hogy mondjon, másféljárnak gondolatai.

— Nem szeretem az embereket, — mondja. Zavar, idegessé tesznek. Nem a sok embert kerülem, nem a sokféle nyelvet, hanem a sokféle ideát, sokféle tárgyat. Engem a munka sohasem fászt ki, ha belemerülhetek saját dolgomba, saját eszmémbe. De folyton alkalmazkodni más emberek ideáihoz, az övékről gondolkodni, — az tűrhetetlen.

Gondoltam, akkor nekem könnyebb a Nordpolushoz alkalmazkodni!

— Oh, igen, az egyszerű: keresni ismeretlen világokat. Nem az északi sarkot, — annak a pontnak nincs semmi tudományos jelentősége, az egy geometriai fogalom, a mihez geográfának s természet-tudományoknak semmi köze. De a körütte fekvő ismeretlen föld, ismeretlen élet!

— Tehát vissza fog menni, hogy újra, tökéletesebben megcsinálja a Fram utját?

— Nem azt. Az másnak marad. A számítás bevált s bizonyos, ha keletről indul föl a Fram, a pólushoz jut. Ha valaki még arra indul, Ázsia keleti partján, a Behring-szorosnál kell, hogy fölinduljon, ott helyes utra jut. De az öt-hat-hét évi ut. Arra nekem már nincs időm. Ha az ember már feláldozott az életéből három évet s közeledik az élet deléhez, nem foghat oly hosszú sarki expedícióhoz. Mint vén ember tér haza s még az expedíció eredményeinek tudományos feldolgozásához sem marad ideje. Hanem van más ut, más teendő. Ott van az északi pólus Amerika felől eső része s ott van az egész déli sark.

— Igen, — mondtam, — olvastuk, hogy a déli sarkhoz készül, igaz-e?

— Még nem bizonyos. A déli sark mindenestre a vonzóbb, mert ismeretlenebb. A fölfogás az, hogy nehezebben is közelíthető meg, pedig nem úgy van. A kutatóknak ott sem áll több nehézség az útjában; hogy kevésbé ismerjük, annak az az oka, hogy az egy *Ross-on* kívül, számbavehető kutató nem járt ott. — Sokkal több nehézséget okoz az északamerikai sark beutazása, mert a tenger tele van szigetekkel s a hajó járását nagyon megnehezítik a jég-viszonyok. — Mert az bizonyos, hogy a sarki kutatásoknak csak egy lehet alapos eredménye, ha hajóstól, teljes felszereléssel jut minél tovább az ember. Csupasz kézzel hiába jutok a sarkig is, nincs annak semmi értelme.

— Akkor hát az André expedíciójától se lehetett várni semmit?

— Arról nagyon sokat írtak, én is elmondtam sokszor véleményemet. Sokat nem lehetne várni. Tulajdonképpen, ha volt tapasztalata, hogy fölismerje a jég és hó alatt a szárazt s a tengert s abban a ködös világban láthatott, annyit elérhetett volna, hogy egy keskeny uton megjelölje a szárazt s a vizet. De vajjon ismeri-e a sarki viszonyokat. Mert lássa, ott fűn egészen másként néz ki száraz és víz, mint gondolná. A szárazföldön simán terül el a hó, mint itt lenn a tavakon, s a tengeren a rianások miatt megszokad, összetoronyosul, hegyeket alkot s tapasztalatlan szem könnyen összetéveszti.

Hanem ez már ugyis mindegy, — nem fogjuk mi soha meglátni Andréét.

Igy beszélt Nansen a saját világáról. Azután lassankint visszatértünk Norvégiába, vissza Krisztianiaiba, közös ismerősökhöz, közelebbi világokba. Talán nem is olyan idegenek ezek neki, mint gondolja, a három évi távollét után, a lysakeri magányban.

Sz. Zs.

Százhat kongresszus.

Budapest, január 11.

A néhány hónap mulva megnyitandó párisi kiállítás lesz a nemzetközi kongresszusok arany korszaka. Soha annyiféle kongresszus ily rövid időközben nem volt, mint a minő most Párisban lesz. Nincs az a szakkérdés a világon, amelyet hozzáértő emberek nem fognak megvitálni és eldönteni, a hozzá való mulatságokról sem feledkezve meg. A francia kereskedelmi minisztérium a magyar kormánybiztoságnak most küldte be a Párisba meghívott nemzetközi kongresszusok hivatalos listáját.

A kiállítás magyar kormánybiztosága elhatározta, hogy minden egyes kongresszuson hivatalosan képviselteti magát, még pedig dr. *Földváry József* miniszteri titkár személyében, aki a párisi viszonyokat és a francia nyelvet alaposan ismeri. A hivatalos listából kitűnik, hogy nem kevesebb mint százhat nemzetközi kongresszust tartanak meg Párisban.

Az első kongresszus június negyedikén nyílik meg, az utolsó október 13-án.

Tehát százhuszonkilenc nap alatt százhat. Vagyis minden napra esik csaknem egy új kongresszus. Minden egyes kongresszusnak időtartama átlag négy nap, úgy hogy a legtöbb kongresszus összeesik, vagyis június negyedikétől október tizenharmadikáig ki nem fogynak majd a sok tanácskozásból, miközben a valódi francia pezsgő patakzámra folyik a szomjas idegenek torkába.

Minden egyes kongresszusra számítható legalább is két hivatalos lakoma, (egy, amelyet a kiállítás igazgatósága, egy, amelyet maga a kongresszus rendez). — Minden lakomán első sorban fel kell köszönteni *Loubet* elnököt, aztán a francia kereskedelmi minisztert, mire a kiállítás igazgatóját, majd a kongresszus elnökét, a kongresszus sikerét is illeti egy pohár, azután a francia sajtót, a külföldi sajtót, a hölgyeket, szóval néhány ezer hivatalos felkészítő hangzik majd el a *Champs de Mars* területén. Ez lesz a kongresszusok vidámabb, derültebb része, ami cseppet sem fogja megcsorbítani a komoly munka eredményét. E százhat kongresszus felőle a huszadik század legfontosabb, életbe vágó kérdéseit. A társadalmi reformok, a női jogok egész sorozata szerepel a programmban.

Az érdekesebb kongresszusokhoz tartoznak például: A léghajósok nemzetközi kongresszusa, kezdődik június 25-ikén (tart öt napig). Elnöke *Jansen*, a meudoni observatorium igazgatója.

Amerika híveinek nemzetközi kongresszusa. Megnyílik szeptember hó 17-én (tart négy napig). Elnök: *Hamy*. (Valószínű, hogy egyetlen spanyol sem lesz jelen.)

A rabszolgaság ellenzőinek nemzetközi kongresszusa. Megnyílik augusztus 6-án (tart három napig). Elnök: *Wallon*.

Az automobil sport nemzetközi kongresszusa. Megnyílik július 9-én. Elnök: *Michel Lévy*.

A valók sorsának enyhítése érdekében alakult nemzetközi kongresszus. Megnyílik augusztus 5-én. Elnök még bizonytalan.

A baszk tanulmányok nemzetközi kongresszusa. Elnöke *Vinson*.

Az asszony jogainak nemzetközi kongresszusa. (Szeptember 5—8-ig.) Elnök: *Madame Pognon*.

A vallások történelmének nemzetközi kongresszusa. Megnyílik szeptember 3-án (tart öt napig). Elnök: *Albert Réville*.

A hipnotizmus nemzetközi kongresszusa. Megnyílik augusztus 12-én (tart három napig). Elnök dr. *J. Voisin*.

Az asszonyi intézmények nemzetközi kongresszusa. Megnyílik június 18-án és eltart öt napig. Elnök: *Sarah Monod* kisasszony.

A béke nemzetközi kongresszusa. Elnök: *Frédéric Passy*.

A munkás ifjuság védelmének nemzetközi kongresszusa. Elnök: *Mézieres*.

A fényképezés nemzetközi kongresszusa. Megnyílik július 23-án (tart öt napig). Elnök: *Jansen*.

A pszichológiának nemzetközi kongresszusa. Megnyílik augusztus 22-én (tart három napig). Elnök: *Ribot*, volt miniszterelnök.

A vasárnapi munkaszünet nemzetközi kongresszusa. Megnyílik augusztus 22-én (tart három napig.) Elnök: *Bérenaer szenátor*.

A tűzoltótestek és altisztek nemzetközi kongresszusa. Elnök: *Cherrier*. Megnyílik augusztus 22-én (tart három napig).

A siketnémák nemzetközi kongresszusa. Megnyílik augusztus 6-án (aug. 8-ig.) Elnök: *Ladreit de la Charrière*.

A dohány nemzetközi kongresszusa (a visszaélések ellen). Megnyílik augusztus 20-án (tart öt napig). Elnök: *Deceioz*.

A népies hagyományok nemzetközi kongresszusa. Megnyílik szeptember 10-én. Elnök: *Beauquier*.

A lóvonatú és villamos kocsik nemzetközi kongresszusa. Megnyílik szeptember 16-án. (Tart két napig). Elnök *Jansen*.

Ide persze csak a sajátos jellegű kongresszusokat soroltuk. A gyakorlati életbe és a tudomány minden egyes ágába vágó többi kongresszusokat hosszú volna itt felsorolni.

Érdekes körülmény, hogy *Casimir-Périer*, a francia köztársaság volt elnöke három nemzetközi kongresszusnak lesz az elnöke (a mentőőrszolgálatnak, a gazdasági oktatásnak és a gazdasági intézményeknek.)

A százhat kongresszushoz nem is számítjuk a nemzetközi sajtókongresszust, amely nem hivatalos uton, hanem a maga jószántából alakult meg, és amely valamennyi között a legkiválóbb lesz.

E kongresszusokban valószínű, hogy sok magyar vesz majd részt. Mint kongresszisták olcsóbban férnek a látóvalókhöz, kollégák társaságában töltik az időt és a mellett ügyüket is előmozdítják az illető szakkérdésekben.

Reméljük, hogy hazánkfiak úgy a tudományos, a társadalmi, mint a humánus kérdésekben győzedelmes képviselik mindenütt a magyar elemet. Sohasem nyílt annyi alkalom arra, hogy magyar ember minden téren életjelt adjon magáról, mint a párisi kiállításban.

s. ö.

Ujra vannak tolvajok.

— Megnyugvás. —

Ma vagy tizenöt betörésről, loptásról tettek jelentést a főkapitányságon. A nagy szám még a rendőrséget is igen meglepte.

Egy hír repült tegnap világgá, Csodás, mindenkit meglepő, Nem is hívé az első percben Senki, sem én, se te, sem ő, Hogy, mi csoda, a rendőrségen Im, a fehér zászló lobog: Méltás uram, ilyet ki hallott, Hát nincsenek már tolvajok? . . .

S kélt és szállt a kérdések árja A szék, főv. rendőrség között: Mi ez? Tán a sok mákvirágba A jónak férge költözött, Avagy talán egy jobb hazába Költöztek el s ez von' az ok? Méltás uram, ilyet ki hallott, Hát nincsenek már tolvajok? . . .

Riporter- és rendőri szívben Mig így a félés árja dúl, Mi leszen majdan a világból A sok tolvaj, ha elfajúl, — Félelmünkön ezek mulatnak S nevetnek markukba nagyot: Méltás uram, csak várni tessék, Mert vannak s lesznek tolvajok.

A ma a tegnaptól kárpótolt, S a Zrinyi-utca jó neve Dajkamesőknek tárgya nem lett, S a gúny prédája sem leve, Csak tizenöt helyen törtek be A mi napunk hát felragyog, Méltás uram, ne féljünk semmit, Mert vannak s lesznek tolvajok.

Méltás uram, már én se féltem A nagy, hatalmi polcon őt, Nem féltem Máltást és Pekáryt, Sem Bérczit, Garlathy Ödönt, Mindegyikünk nyugodtan élhet, Kicsinyek ugy, mint a nyagok: Méltás uram, ez lesz az élet, Hogy újra vannak tolvajok.

Vigan dallom hát a világra, Hogy a szívünk már nem sajoj, Előleget is vigan kérek, A jó hírért bizton kaok.

— Csak tizenöt helyen törtek be,
A mi napunk hát felragyog:
Méltsás uram, kiáltsuk együtt,
Hogy éljenek a tolvajok!

f. n.

Modern apostolok.

Irtá: Zubovics Fedor.

Ezer és kilencszáz év mulott el, amióta az emberiség nagy orvosa, Jézus Krisztus megszületett. Sok száz évről kellett leperegnie, amíg tökéletes orvosai támadtak az emberiségnek. Nem csoda, hogy olyan hosszú ideig tartott a teremtés nagy munkája, mert az orvost a természet igen különös anyagokból gyúrta harmónikus egészségre. Az operateur idegei éreből vannak, de azért sirni is tud; szíve kettő van, az egyik a vassziv, amely az élő ember testébe dűli az acélt, a másik az a jóságos szív, amely csordultig tele van önfeláldozással, emberbaráti szeretettel. Bibliái alakok ők mindannyian, hiszen lehetetlen azt állítani, hogy a nyereszkeskedés vágya vezetné őket magasabb hivatásokhoz. A szociális élet horizontján nem tündököl számukra sem miniszteri tárca, sem *kegyelmes úri titulus*. Nagy lélek kell ahhoz, hogy valaki önkéntesen bezarkózzék a kinszenvedések tornácaiba és olyan helyen foglaljon állást, ahol az élet és halál vívja tusáját.

Véletlen baleset a Ferenc József kórházba hozott. Bartha Gábor tanár sebészeti osztályára. Szobám előtt vitték el az operáció alá kerülő betegeket. Reggel nyolc órakor kezdődött a retentó munka, és estig tartottak a jalkiáltások, a nyöszörgések, míg Bartha tanár, Horovitz és Boros segédorvosok végképp ki nem merültek.

Bátornak mondjuk, ha valaki a halállal merészen szembe áll és nem törődik az ágyu dörgésével, nem a puská rohogásával. Nos, van a bátorságnak egy más neve is.

Mi az egy élens karddal egy ezred közepette nekirontani az ellenségnek és kioltani egy hatalmas vágással egy ember életét? Semmi ahhoz a vágáshoz képest, mikor a mütö egy élő embert vág... Milyen retentó lélekerő és bátorság kell ahhoz, hogy valaki kettő vágja azt a réteget, ahol egy milliméter határoz az élet és halál között.

Láttam, amikor Bartha egy régi bajtársamat, egy főhadbiztost operált. A mütöt két óra husz percig tartott, s ez idő alatt egy szó nem hangzott el ajkain, segédeit ugrálták gondolataival szuggerálta. Ábitattal néztem a mestert és tanítványait, mert hiszen ez lett volna a legszebb biblia-kép szüszéje.

Az ember csak akkor gondol a földi prófétára, ha beteg. Ha kigyógyul, elfelejt mindent. Minden érdekli a közönséget: a színház, a törvényszék, még a veterán egyesületek mozgalmái is, csak a tudományok az a magasatos része hagyja a közönség nagy részét hidegen. Ha egy Bartha, Herzl, Lumniczer, Puky, Farkas, vagy idősebb Siklósy, vakok és bénákból állítanak össze egy harcoképes gárdaezredet, vagy halottakat támasztanak fel, talán még az sem érdekelné a világot...

Akar akarja az ember, akár nem, észre kell vennie ebben a címekkel ékeskedő világban, hogy az orvostudomány jellesei közül egyetlenegy sincs excellenciás. Jó szerencse, hogy rang nélkül is életünk első istápolója a modern apostol, az orvos.

FŐVÁROS.

(*) Az öszeresek. A közgyűlés kimondotta, hogy a Teleký-téri öszeres tőzsdében minden öszeresnek évenként harminchat forintot kell fizetnie, amit hónapokint három forintot részletben is fizethet. A szegény öszeresek nem tudták fizetni a harminchat forintot és sok baj volt velük. Az öszeresek ipartestülete végre arra kérte a fővárost, hogy mérésékelten áron adja bérbe az ipartestületnek a tőzsdét. A tanács kiadta az ajánlatot a VIII. kerületi elöljárónak. Hanvai Sándor elöljáró azt jelentette, hogy a harminchat forint követelése méltánytalan és helytelen, mert akárhányszor öszeresnek az összes vagyonát sincsen harminchat forint. A legjobbnak csak egy-két forintja van, amelyet naponként forgat s így nehezen keresi meg a kenyerét. A nagy helypénzt azonban megfizetni nem tudja. Azt javasolja az elöljáró, hogy naponként fizessék az öszeresek a helypénzt. Ha elmege a tőzsdébe, tíz krajcárt fizet, azokon a napokon, amikor nem megy a tőzsdébe, nem fizet semmit. Az ipartestület most kijelenté, hogy az elöljáró humánus és igazságos javaslatához hozzájárul s a bérletre vonatkozó ajánlatát visszavonja.

A fővárosi pályaudvarok kérdése.

Budapest, január 11.

A Lipót- és Terézváros érdekelt háztulajdonosai körében a nyugoti pályaudvar áthelyezése tárgyában megindult mozgalom — mint hírlík — váratlanul oly kedvező fordulatot vett, mely valószínűleg teszi, hogy tömeges aláírással ellátott és a kormányhoz és képviselőkhöz felterjesztendő kérvényre sem lesz szükség, hogy az ügy a megvalósulás stádiumába kerüljön. Hegedűs Sándor kereskedelmiügyi miniszter, kinek az ipar érdekében kifejtett tevékenysége és éleslátása rövid idejű működése során is közelmérést vívott ki, legujabbban azzal a korszakos eszmével foglalkozik, hogy a fővárosban lévő összes pályaudvarok kérdését mielőbb rendezze és e kérdés kiinduló pontja mindenesetre a nyugoti pályaudvar áthelyezése lenne.

Az összes érdekelt szakkörök előtt nyilvánvaló lett, hogy ez a pályaudvar sem formailag szempontokból, sem továbbfejlesztési szempontból már nem képes megfelelni és jelenlegi fekvése nyomozható hatással van két városrészt továbbfejlesztésére, másrészt azonban égető szükségé vált, hogy a budapesti pályaudvarok egyszer s mindenkorra úgy rendezzessék, hogy a sok milliókat kitevő költséges beruházásokat ne hiába csináltuk legyen, hanem a folytonos fejlődés szemeltartása mellett a modern kor minden igényeinek megfelelő pályaudvart létesítsünk.

Az elv, mely a minisztert e törekvésében vezeti, akinek oldalán oly magas szakképzettségű férfi áll, mint a minőt Ludvig m. á. v. elnökigazgatóban ismerünk, az volna, hogy az eddigi nagy összegű beruházásokat lehetőleg kímélve, valamint a létező pályaudvarokat az átalakításoknál figyelembe véve a személyforgalmat elválasszuk a zajos és nagy kifejlődést szükségglő teherforgalomtól.

E célból épülne egy a közönség által könnyen elérhető nagyszabású modern központi személypályaudvar, mely az összes vonatirányokból befutó vágányok számára építendő csarnokkal és minden hozzávaló berendezéssel birna; és épülne ugyancsak egy nagy kiterjedésű központi teherpályaudvar minenei igényeknek megfelelő berendezéssel és oly terjedelemben, hogy az az összes helyeket, fűtőházakat és szénoszúzákat is felvenni és könnyen áttekinthetően egyesíteni képes legyen.

A személypályaudvar a m. á. v. saját területén a Felső-Erdősorlat kiindulólag épülne fel, visszaadva egy körülbelül 100,000 □ öl kiterjedésű területet a két városrészt szabad kifejlődésének, melyen át a három körut gőpöntjából vezetne egy 720 m. h. impozáns főutvonal, mint a pályaudvarhoz vezető főút.

A teherpályaudvar a Hungária- és Váci-utak, a Lehel-utca és az angalföldi állomás által határolt nagy kiterjedésű terület egy részén épülne; ez által kiterjedésénél fogva is nagy felvevő képességgel birna és a zajos teherforgalmat távol tartaná a város központjaitól, mivel ezen a részen feküdvén, a grárak legnagyobb kontingense a teherárak a város érintése nélkül jutnának rendeltetési helyekhez. Az átalakításokhoz szükséges költségek az átalakításban magában találnának fedezetre, mint hogy e megoldás folytán a m. kir. államvasutat saját területéből felszabadított körülbelül 100,000 □ öl terület felparcellázása és a telkeknek a köz- és magánépítkezés céljára való eladása által az összes átalakítások költsége kikerülne.

Ha megfontoljuk, hogy e nagyszabású átalakítások mintegy 15 millió forintot, a köz- és magánépítkezések mintegy 45 millió forintot vetnének rövid idő alatt forgalomba — tisztán látjuk, hogy a mostani stagnációt egy óriási ipari és kereskedelmi tevékenység váltaná fel és sok százezer ember jutna abba a helyzetbe, hogy ismét kenyeret adhatna családjának. Örömmel üdvözöljük Hegedűs Sándort e nagy koncepcióhoz és elvárjuk az ő ismeretes tetterejétől, hogy a terv kiviteléhez is serényen hozzá fog látni.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Bánk bán. A „magyar ciklus” folytatásául ma este Bánk bán adták és később, ugyancsak a „magyar ciklus” égése alatt, színre fog kerülni a *Kremónai hegedűs*, a *Házi tücsök*, a *Sába királynéja* és a *Roland mester*. De hát azt kell-e „magyar ciklus” alatt értenünk, hogy hétről-hétre bemutatják a játékerendben lévő operákat? Hisz ez nem ciklus, hanem a rendszeres műsor lemorzsolása rövidebb-hosszabb időközökben. A ciklusnevet az érdemelne meg, ha új betanulással előadnák például Erkel Ferenc méltatlanul mellőzött érdekes, szép magyar operáit: *Brankovicsot*, *Dózsa Györgyöt*, a *Névtelen hősiéket*. A mostani „ciklusnak” — műsoron levő és különben is rendszeresen játszott operákkal — nincs értelme és igazi attrakciója. A néző-

tér ma sem felt meg egészen, noha Melindát P. Bianchi asszony énekelte, zajos sikerrel. Mellette Arányi Dezső, mint Bánk és Ney Dávid, mint Petur aratták a legtöbb tapsot.

** Félémberek. A budapesti színpadokon bemutatott daraboknak két kritikus estéjük van. Az egyik az első, amikor a darab értéke dől el, a másik a negyedik, amikor a közönség érdeklődésének mértéke nyilatkozik meg menten a bemutató előadások idegességétől. A *félémberek* negyedik előadására szépen megtelt a nézőtér. A publikumnak nagy gyönyörűsége tellett a dráma szép szentenciáiban, választékos tónusában, a félémberek életét jellemzően rajzoló alakjaiban, egész mesésűvésében és az író szoliditásban, amelylyel minden raffinátt csattanót nagy önmérséklettel utasított el magától. *Malonyai* Dezső darabja becses munka, az előadás pompás és a keret, amelyben a színház a deszkákra viszi, valósággal ragyog.

** A oseh vonós négyes. Ebben a koncerttel tullehelt szőzónban, úgy látszik, csak *Kubelíknék* és madame *Melbának* kedvez a szerencse. *Kubelíknék* volt és *Melbának* holnap lesz egy igazán zsufolt háza. A többi virtuóz félig üres nézőtér előtt vendégszerepel. Sőt némely előre hirdett hangverseny végképpen elmarad. Fájdalom, a kitűnő csehkvartett is üres széksorokat látott ma este a Royal termében. Az előkelő világ határozottan sztrájkol. A dobogó körül levő drága helyek őrössége kétségbevonhatatlanul bizonyítja ezt. De Csehország jeles művészeit nem deprimálták az üres széksorok és bázulatos üsszjátékok szépségeit éppen úgy beleműszikálták a szívekbe, mint a régi boldogabb időkben, amikor a cseh kvartettet látogatni *divat* volt Budapesten. Ma este *Csajkovszky* D-dur, *Beethoven* C-moll és *Schubert* D-moll vonósnyégését adták elő. Talán a szláv zeneköltő remekművét interpretálták a leghőbb odaadással. *Csajkovszky* sohasem irt szobbet, szívrehatóbbat, mint ez az *Andante cantabile*. Ez a rész maga az éneklő fájdalom és a csehek lágy, tiszta, epedő játékában képes könnyeket kicsalni a blazirtabb szemekből is. *Beethoven* négyesében a *Menuette* játszi enyelgése volt felülmulhatatlan és *Schubert* négyesében az *Allegretto* és az *Andante con moto* játszótták tökéletes művészettel Hoffman, Nedbal, Suk József és Wihan János urak, a klasszikus zene nemes gárdistái. (d. e.)

** Népszínház. A *Kadétkissasszony* mai második előadására is zsufolásig megtelt a Népszínház nézőtere. A jegyek már a délelőtti órákban elkelték, úgy hogy az itt időző *Milán* királynak, ki delután tudatta, hogy a mai előadás jelen óhajt lenni, *Porzsoló* Kálmán igazgató csak saját páholyát ajánlhatta fel. A kíséret számára *Blaha* Lujza asszony engedte át földszinti páholyát. *Milán* király gróf *Zichy* Jenő társaságában valamivel nyolcadfél óra előtt érkezett a színházba, ahol *Fáy* Béla és *Fodor* Oszkár titkárok fogadták s vezették páholyába. *Milán*, gróf *Zichy* Jenővel ült az igazgatói páholyban, a szomszéd páholyban pedig *Barlovác* György budapesti szerb főkonul és *Konstantinovic* ezredes foglaltak helyet. A vendégek épp a nagyhatású *Yes, yes, yes* (is, is, is) dal előtt érkeztek, s az egész közönséggel együtt tapsoltak az angol-magyar táncdalnak és páratlan kreatóliának *Kéry* Klárának. Felvonások után a sok kihívás között ismételtlen hívták a szerzőket, kik közül azonban csak *Mader* Raul jelent meg a lámpák előtt. *Milán* király és kísérei a második felvonás után távoztak. A közönség sorra ujrátzatta az énekszámokat és a táncokat, a viharos tapsokból kijutott valamennyi szereplőnek.

** Isben bírság. Röviden megemlékeztünk róla, hogy a *krisztianai* és a *koppenhágai* színházak még a hónapban bemutatják *Ibsen* Henriknek *Mikor feltámadunk* című legujabb drámáját. A *krisztianai* nemzeti színház szerződése azonban egy pontot foglal magában, amely ezer korona bírságot szab a szerzőre, ha a színházak leköltött darabját akár a belföldön, akár a külföldön más színpadon előadná. A *krisztianai* sajtó szava is tette az *Ibsen*-dráma kérdését a napokban s elitélőleg nyilatkozott arról, hogy a darab másutt kerüljön előbb színre. *Ibsen* azonban levelet írt a napokban a *koppenhágai* nemzeti színház igazgatójának, amelyben megengedte, hogy a darabot még a krisztianai bemutató előtt előadják.

** Kamara-hangverseny. A *Budapesti Kamara-Zeneegyesület* IV. *Hubay-Popper* estéjét vasárnap, január 14-ikén a Royal-szálló termében tartja meg. A *Hubay-Popper* négyestársaságon kívül *Brandeis* Kamilla zongoraművész is közreműködik. A műsor a következő: *Beliczay* A-dur négyese, *Rubinstein* G-moll zongorahármasa és *Schubert* C-dur vonós ötöse. Jegykiadás a *Harmonidában*.

** Náday Ilonka új szerepe. *Náday* Ilonka tegnapi szerepét, a *Görög rabszolga* Irisét, kreata s bécsi *An der Wien*-színházban. A bécsi kritika nagy elismeréssel nyilatkozik a fiatal, magyar művésznőről s úgy jätékát, mint éneket nagyban dicséri.

De valamiképp mégis csak el kell intézni. Ez a valamiképp az adott viszonyok között csakis az államszolgálatot jelenti. A parlament ismételtelen mutatott hajlandóságot áldozatokat hozni a vidéki színészet ügyéért. De még egyszer sem melegedett bele komolyan.

Szítani kell a nemes tüzet. Nem volna utolsó gondolat, ha például a belügyi költségvetés tárgyalásánál színművészetünk viruló szépségei — inkluzíve ballót — felvonulnának a képviselőház karzataira. Az édes mosolygások, a lelkes tekintetek már nem egy szép ügyet segítettek diadalra.

De ha a honatyák még ennek a villamos sorfűznek is ellentállanak, akkor egy másik hadi fortély lenne alkalmazandó. Meg kell ismételní a francia konvert hatásos jeleneteit. Vonuljanak fel a karzatra az összes rokkantjai a színészetnek: primadonák, segédanyák, drámai apák, naivák, sugók, buffók stb. s foglalják el az összes padokat. Mutogassák Korjelánusként sebeiket: fogaikat, melyek ninosenek, hajukat, mely kihullott, reddőiket, melyek mélyebbek, mint egykori szépségddrűcskéik. A hatás kétségtelen. A honatyák csüggedten eresztenék le a gukterkeiket s egyhangulag megszavaznák a segélyt.

De talán megszavazzák a flotta-demonstráció nélkül is, ha egy szörz kimutatást terjesztenek a t. Ház elé, mely kimutatja, hogy az annak idejében a könyvemlően megkoncipiált nyugdíjintézet válsága következtében háromszáz ember omlott a névtelen nyomor karjaiba.

Notabene, háromszáz olyan ember, ki a magyar kultúra szolgálatában véült és rokkant meg.

Lucian.

MŰVÉSZET.

□ **Művésznyomor.** Nemrégiben megírtuk, hogy minő válságos állapotba jutottak a magyar művészek s hogy nagy anyagi csőd fenyegeti őket. Akkor több oldalról kétségbe akarták ezt az állításunkat vonni. Hogy mindezekkel szemben mennyire igazza volt ekkünknek, azt a *Képzőművészeti Társulat* ülésén elhangzott általános feljajdulás élénken illusztrálja.

Az ülés rendkívül látogatott volt, minthogy a választmány művésztárgjai elhatározták, hogy ezen az ülésen fogják feltárni azt a nyomort, amely most a festőművészek közt kúrt. Szerintük a nyomor fő indítóoka a tulprodukción, melyre őket a társadalom minden rétegében érezhető érdeklődés készítette, csakhogy — sajnos — az érdeklődés csakhamar lecsappant, úgy, hogy a művészek képeiken túladni nem bírnak.

Az ülés tárgya a társulat sorsjátékának megállapítása volt. Mindjárt a vita elején a választmány két része oszlott: a művészek és a nem-művészek pártjára. Az utóbbiak, természetesen, a társulat érdekeit, az előbbieket azonban a művészek érdekeit védtek. Eddigélég ugyanis a társulat 16.000 koronás sorsjátékot rendezett. A vita folyamán a művészek erőlyesen hangsúlyozták, hogy a jelenlegi viszonyok közt 16.000 koronás sorsjáték teljesen elégtelen volna, hogy a *művésznyomor csak némileg is enyhítse*. Erre a választmány nem-művésztárgjai is engedve a felhozott érveknek, beleegyeztek abba, hogy a sorsolás összegét 24.000 koronában állapítsák meg.

A művészek azonban ezt az összeget is elégtelennek tartották és azt hangsúlyozták, hogy 16.000 koronán kívül még a 24.000 koronát is csatolják a sorsoláshoz és így összesen 40.000 koronás sorsolást rendezzenek.

Sokan az összegnek ily elosztását helytelennek tartották; álláspontjukat indokolták azzal, hogy ha az összes pénzt most elhasználnák, úgy a tavaszi árlárlon sorsolást nem rendezhetnék. Hanem ajánlják azt, hogy most 24.000 koronás sorsolást rendezzenek, a 16.000 koronásat pedig tavaszra halaszassák el. Ezt az ajánlatot sem fogadják el és a művészek a sorsolás módjára nézve is különböző módosításokat ajánlottak. Eddigélég ugyanis a nyertesek a nyereségösszeg fejében tetszés szerint válogathattak a kiállított képek közül. Most azt ajánlják, hogy a társulat a képek vásárlását a művészekre bizza s a nyerő a már megvett képekből válogathasson egyet a nyereségösszeg erejéig. Indítványukat azzal támogatják, hogy mint művészek, ők tudják legjobban, hogy ki szorul közülük *gyors segélyre*. Ezt a szempontot természetesen sokan nem akarták elfogadni s közvetítő indítvánnyal léptek fel. Azt ajánlották ugyanis, hogy a nyertesek ezután az icői teli tárlat képei közül kötelesek választani s ne legyen meg az a joguk, hogy az év folyamán kiállított képek közül válogassanak.

Tekintettel azonban a *rendkívül igazgott hangulatra*, ezt az indítványt sem emelték határozatra s így a választmány minden döntés nélkül oszlott szét.

□ **A Kossuth-mauzoleum pályázata.** A székesfőváros tanácsa a Kossuth-mauzoleum pályázati hirdetésének tervezetét a Magyar Képzőművészek Egyesületének megküldte azzal a kéréssel, hogy az egyesület tegye meg a tervezetre vonatkozó megjegyzéseit. Az egyesület elnöksége a szobrászati és a műépítészeti szakosztályt bizza meg a pályázat átdolgozásával. A két szakosztály elnöke most küldte át az új tervezetet a főváros tanácsának, mely azt alkalmasint magáévé fogja tenni. A tervezet szerint a mauzoleum, melynek előállításai költségeire 150 ezer forint van előirányozva, a kerepesi-utí temetőbe jön a Nagy Krisztus-ut és a harmadik Kapu-ut által határolt területre. A monumentális síremlék nem tisztán arkitonikus jellegű legyen. A tervező művész feladata, hogy műven az építészetet a szobrászattal harmonikusan egyeztesse össze. Az átdolgozott tervezetet közelebb fogja tárgyalni a főváros képzőművészeti bizottsága.

□ **Washington-szobor Párisban.** Néhány hét múlva már fölállítják Párisban azt a Washington-szobrot, amelyre a francia fővárosban lakó amerikai hölgyek adtak össze a pénzt. Természetes, hogy Páris városa az idegen államférfu monumentumának költségeihez egy krajecárral sem járult, s még a tér szabályozását is az amerikai hölgyek fizetik.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A polgár mint esküdt.** Az esküdt hivatásának és az esküdtzéki intézmény feladatainak megértéséhez nagy mértékben hozzájárul majd az a kötet, amelyet a fenti cím alatt írt dr. Gonda Dezső budapesti ügyvéd, a védői kar egyik jelese. A kitűnő kézikönyvhöz, amely becses tanácsadója lesz minden esküdtnak, dr. Katona Béla királyi főügyész helyettes írt tanulságos s az esküdtre váró feladatokat lendülettel és tömören jellemző előzót. A nagy és liberális átalakulásnak, amelyet az esküdtbírói intézmény megalkotása előidéz, ékes bizonyossága ez a könyv, amelyet egy védő írt s amelyhez a magyar köztudóli karnak egyik legkitűnőbbje adta előszavát. Ez a körülmény — így óhajítja az előző neves író is — bizonyossága lesz annak, hogy a vád és védelem képviselői egyenlően jogosult tényezői az igazságszolgáltatásnak s feleszteni fogja az esküdték higgad, mezfoltolt ítéloképességét is és megérteti velük, hogy az igazságnak mindig győzni kell minden érdek felett. Maga a könyv, amely bő részletességgel tárgyalja az esküdtbírói alakulását, megismerteti az esküdtet a bírói székben reá várakozó fontos teendőikkel s nagy jogi tudással, de azért a laikus előtt is könnyen érthető, élvezetes előadásban mond el mindent, amit az esküdtbíróknak okvetlenül tudnia kell, ha lelkiismeretével számot vetve akar polgártársa felett ítélet mondani. A csinos kötésben megjelenő, közel 300 oldalas könyv *Singer és Wolfner* kiadása.

EGYESÜLETEK.

(A **Hazafias Szövetség**) alapszabályait, melyeket a múlt év augusztus havában tartott közgyűlésből küldtek fel, a belügyminiszter a napokban hagyta jóvá. Ezzel a szövetség megkezdí szervezkedését és működését. Mozgalmát a magyar ipar s kultura érdekében akarja kifejteni. A végleges alakuló közgyűlést március hóban fogják megtartani. A közös működés megállapítása végett holnap — pénteken — este 8 órakor a Pajtsits-féle vendéglő (Rökk Szilárd-utca és Sándor-utca sarkán) külön termében a végrehajtó bizottság értekezletet tart, amelyre az egyes ipartestületek és ipartársulatok vezetői is megélennek. Az értekezleten érdeklődőket szivesen látnak.

(A **magyar írók segélyegylete**.) A magyar írók segélyegylete, ez a több, mint negyven év óta jótékonyan működő irodalmi egyesület a múlt 1899. év második felében a következő két új alapítvánnyal gyarapodott alapítógyűlésében: néhai Szász Domokos ref. püspök végrendeleti hagyományával: 100 frt, és a néhai bánkai Ács Károlyéval: 4100, összesen 4200 frttal. Régibb alapítványokat befizettek: néhai Fröhlich Gusztáv öröksége: 200 frt; néhai Marczibányi Antalét *Koröly István* uró, mint akinek birtokán volt ez összeg bekebelezve: 6800 frt; néhai Sándor István közjegyző ötszáz frtos alapítványának eddig visszatarított hátraléka: 50 frt; *Bercsik Árpád* első alapítványa: 250 frt; néhai *Bethlen Károly* alapítványa, befizette gróf *Pethlen Pál* főispák 200 forint, összesen 6250 forint befizetés. Adományt 1899. második felében a segélyegyletnek senki sem küldött. Segélyt az egylet a múlt felévben, rendez segélyül énegyedeként előre küldve, a költségvetés szerint *övenhét fének* (agg írónak, elhalt írók vagyontalan özvegyeinek és tanuló árvaiknak) 4970 forintot adott; betegségek eseteiben rendkívüli segélyül 17 fének 465 forintot. Vagyis segélyezésre a múlt felévben összesen ötezer negyvenhárom forint fordított. Még jobban megélhetne azonban többféle jótékony feladatának, ha a hazai irodalom barátai, egyes vagyono-

sak, pénzintézetek, társadalmi körök az alapítókat új alapítványokkal, a pénztárt koronkint adományokkal gyámolítanák. A művelt magyar társadalom sohase legyen közönyös a hazai irodalom jótékony célú intézetei iránt.

SPORT.

*. **A zsoke adója.** Adams Róbertet, a nagy-hírű zsoke évi hatszáz forinttal adóztatta meg az illetékes bizottság. Adams ez ellen, mint rákosholatú lakos a pestmegyei közigazgatási bizottsághoz felebbezett, azt állítva, hogy őt, mint lóidomítót adóztatták meg. A közigazgatási bizottság mai ülésén a pénzügyigazgató kimutatta, hogy Adams-ot, mint zsokét adóztatták hatszáz forinttal, mire az igazgatóság elutasította a zsoke felebbezését.

Nyilttér.

Zomborban, a fő-utca legszebb helyén 12 év óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő férfi és női divatáru-üzletemet család viszonyok miatt, kedvező feltételek mellett eladom.

ENGEL MÓR, Zombor.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Igazságügyi kinevezések.** A király Szigeth Nán' or kaposvári törvényszéki jegyzőt, Molnár Béla szigetvári járásbírói aljegyzőt a kaposvári, Rhénes Elek csurgói járásbírói aljegyzőt a perlaki, Kéjly Károly bírói aljegyzőt a pozsonyi járásbíróhoz, dr. Szöllösy Jenő aradi törvényszéki aljegyzőt az aradi törvényszékhez és Richter Frigyes pozsonyi járásbírói aljegyzőt a galantai járásbíróshoz alairrák kinevezte.

§§ **Az új rend.** Az igazságügyminiszter a tordai királyi törvényszék területére vizsgálóbíróul dr. Borzsoy Béla királyi törvényszéki bírót, állandó helyettesül pedig dr. Bocz Vilmos királyi törvényszéki bírót, Csákány Sándor esztergomi járásbírói joggyakornokot a komáromi ügyészség kerületébe az esztergomi királyi járásbírósg mellett működő ügyészségi megbízott állandó helyettesül, *Maximovits István* szent-endrei városi rendőrkapitányt a pestvidéki, *Hatvany Kálmán*, a nyiregyházi ügyészséghez beosztott bírósági aljegyzőt a nyiregyházi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakul, ifj. *Balás Sándor* técsői járásbírói joggyakornokot a mármaros-szigeti ügyészség kerületébe a técsői járásbírósg mellé ügyészségi megbízott állandó helyettesül, *Rácz Bertalan* Dezső alsó-verecei járásbírói aljegyzőt a b. regzsászi, *Gadl Jenő* sztrópkói járásbírói aljegyzőt a satoralja-újhegyi, dr. *Vadasdi Károly* kóhalmi, valamint *Adámik Géza* nagy-sinki járásbírói aljegyzőket az erzsébetvárosi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakul, *Csegezi Árpád* körösbányai járásbírói aljegyzőt a dévai ügyészség kerületébe a körösbányai és *Máté András* szászvárosi kir. járásbírói aljegyzőt a dévai ügyészség kerületébe, a szászvárosi járásbírósg mellé ügyészségi megbízott állandó helyettesekül rendelte ki.

§§ **Első vádtanácsi ülés.** Az új büntető eljárás szerint alakult vádtanács első ülését e hó tizenharmadikán délelőtt tíz órakor fogja tartani. A vádtanács elnöke *Csárány István* királyi táblai bírót; tagjai: dr. *Langer Jenő* büntető törvényszéki bírót és *Nedeczky Géza* albirót.

§§ **Merker és Társa.** Ez a cég, amely a Berliner Commerce Bank budapesti ügynöksége, 500 osztrák-magyar államvasuti részvényt vásárolt báró F. Miklóss országgyűlési képviselőnek. A báró teljesen járatlan a tőzsdéi ügyletekben és csak napok múlva jött rá, hogy a cég a részvényeket a napi árfolyamot néhány forinttal meghaladó áron számította. Visszaküldte tehát a kötlevelet és nem is fizette ki a cég követelését. Merker és Társa erre dr. *Örley György* utján beperelte a bárót 18.000 márká erejéig. Tegnap ítékezett ebben az ügyben a tőzsdé bírósága, amelynek tagjai báró *Kochmeister Frigyes*, *Lukács József*, *Pekár Imre*, *Baronyi Benedek* és *Sonnenberg Imre* voltak. A bíróság elfogadta dr. *Virág Mór*nak, a báró ügyvédjének az érvelését és a céget elutasította keresetével. Az ítélet megokolása szerint a bíróság a reális üzletek oégre alatt kötött olyan üzletnek, mint a kérdéess pöré, jogsegélyt nem nyújt és az ily követeléseket nem itéli meg.

§§ **A szeretet.** *Szabó Tódor* oroszai legény sehogyssem tudott megfórni az apjával Szerb Demeterrel. Tavaly novemberben nagyon összekocantak egymással s a flu éktelen dühében vasváltó vagott az apjához, úgy, hogy meg is sebesült. Az öregnek vérben forzott a szeme, pusztát ragadott s agyonlötta

a fiát. A pancsovai törvényszék a jogos önvédelmet látta az öreg cselekményében s felmentette, de a lemesvári tábla szándékos emberölést látott a dologban s két évi fegyházzal sújtotta Szerb Demetert. A Kuria ma foglalkozott az ügygel s a királyi tábla ítéletét hagyta helyben.

§§ **Az első affér.** Az új bűnvádi perrendtartás ma érdekes afférnek volt az indító oka és kerete. Dr. Pollák Illés, az ügyvédi kamara ügyésze, tehát az *advocatus advocatorum* ma egy tárgyaláson hevesen összetűzött Eördögh András törvényszéki bírójával. Gutlohn Mór, a Fonciere elhunyt hivatalnokának a hagyatéki ügyéből származott bünyűt tárgyalta. Gutlohn örökösei a bíróság kirendelt hagyaték gondnokával, dr. Gleichmann Lajos fővárosi ügyvéddel vádat emeltek Stern Salamon ellen, aki állítólag eltulajdonította Gutlohn négyezer forint értékű bútort. A mai tárgyaláson, amelyen a patászsokokat dr. Gleichmann Lajos, a vádlottat dr. Pollák Illés képviselte, Pollák Illés a tárgyalás elhalasztását és újabb vizsgálat megindítását kérte. A törvényszék — formai okok miatt — elhatározta a tárgyalás elhalasztását, de újabb vizsgálat megindítását nem tartotta szükségesnek. Pollák Illés a határozat ellen főbebezzett és új határozatot kért. A törvényszék ismét kimondta előbbi határozatát, mire Pollák Illés ez ellen a határozat ellen is főbebezzett. Eördögh elnök erre ezt mondta:

— Az ügyvéd ur eddigi, valamint az ezután bejelentendő főbebezzéseit tudomásul veszi a törvényszék. Egyébként, ha a törvényszék tudta volna, hogy a védelem ilyen széles mederben viszály az új bűnvádi perrendtartásra való hivatkozással...

Tovább nem mondhatta az elnök, mert a visszaadás szóra fölugrott helyéről dr. Pollák Illés és izgatottan odavágták:

— *Megye az igazságügyminiszterhez...*
Azán a közönségre mutatott Pollák Illés és hivatkozott a hallgatóságra, mint a *sértés tanúira*. Eördögh elnök közbeavatott:

— A bírósággal szemben nincs szükség tanukra. Itt ítéles jegyzőkönyv készül.

Ez volt az első affér. És az elsőnek megvan az a nagy érdekessége, hogy olyan illusztrikák a szereplői, mint dr. Pollák Illés, az ügyvédi kamara titkára és Eördögh bíró.

§§ **A terrorizmus utalója.** Az, aki a terrorizmus utalójának mutatja be magát a törvényszék előtt, Sajtos Imre, halasi földműves. Egy teljesen konfuzus szociálista, aki királynéknak meggyilkolásáról úgy nyilatkozott, hogy az derék munka volt. A törvényszék három hónapi fogházra ítélte a halasi szociálistát.

— Ebbe nem nyugszom bele, irásban okolom meg a főbebezzést! — mondta Sajtos Imre.

Az írás azonban hiábavalónak bizonyult, mert ma a királyi ítéltábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

§§ **Belvott képek.** Schlézinger Bernát szabólegény megunta a mesterségét s elment képűgőnek. Az ügynökséget avval kezdte, hogy azt a négy képet, melyet a gazdája Welles Sándor rábízott, beitta a korcsmában. A gazdájának megvallotta a bűnét, de ma a törvényszék előtt mindent tagadott. A tárgyalás folyamán egy kis csatádi leleplezéssel is szolgált a közönségnek, amely halásan fogadta a vádlott elbeszélését.

— Nős ember ön? — kérdi a bíró.

— Nős is, nem is.

— Hogy érti ezt?

— A feleségem még is van, ninos is. Afrikába utazott, hát ott megvan, de itt nincs meg.

— Mit csinál a felesége Afrikában?

— Köszönöm a szives kérdését. Jól érzi magát. Egy tigriskereskedővel él.

A bíró, akit meglepett az a családi kép, ellágyult s felmentette a vádlottat.

§§ **A sárga szörny játéka.** Bayer József fűtő mindössze két hetes házasságban élt a feleségével, aki derék, szorgalmas asszony volt s az erényei főképp sorolta az élelmességet is. Kis korcsmája volt a fiatal házaspárnak s az asszony melegen tudott nézni a vendégekre. Nem rosszasságból, csak üzleti szempontokból. Bayer József azonban fáltékonykedett s miután alaposan becsipelt egyszér, hogy annál nagyobb bátorsággal számoljon le a menyecskével, rovolvert rántott az asszonyra. Szerencsére a lövés nem talált. Bayer azonban azt hitte, hogy felesége halálosan megsebesült s azért maga ellen fordította a fegyvert. Rossz lövő lehetett, önmagát sem tudta elemészteni, felegyőgült s ma szándékos emberölés kísérletéért állott törvényt. Azzal védekezik, hogy a féltékenységet vitte a szörnyű elhatározására.

Utána viruló szép feleségét szül. Hegedűs Juliskát hallgatták ki. A hatalmas termetű, elegánsan öltözött asszony boldogtalan házasságát odumált a férjre akaria háritani. Kihallgatása folyamán a tör-

vényszék a zárt tárgyalást is elrendelte. A nagyszámú tanúk kihallgatása csak a délutáni 1/2 óra körül kezdődő folytatódó tárgyaláson kezdődött meg. A tanuk nagy része igazolta, hogy a szerencsétlen férjnek bizony elég oka volt kacér feleségének magaviseletemiatt elkeseredni. A tanúk meghittetése után dr. Böhm királyi alügyész terjesztette elő vádját, amelyben szándékos emberölés kísérletének büntete miatt kéri a vádlottat az enyhítő körülmények figyelembe vételével elítélni. Dr. Schaeffer József védőbeszéde után a törvényszék Bayer Jánost a büntetőtörvénykönyv 279. §-ába ütköző szándékos emberölés kísérletének büntete miatt *egyévi börtönrre* ítélte, mely ítéletről három hónap a vizsgálati fogság által kiöltöttnek vételeit. Az ítélet jogerős.

§§ **Az erzsébetfalvi gyilkosság.** Pandurovics Péter ellen, akit az erzsébetfalvi gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak, egyre több gyanu merül föl. Eddig nyolc tanut hallgatott ki a vizsgálóbíró s valamennyi Pandurovics Péter ellen vallott. Különösen súlyos vádat emelt Pandurovics ellen Zsilovics Milán. Érdekes fordulat a dologban az, hogy a pestvidéki királyi ügyészséghez följelentés érkezett, amely azt a meglepő hírt adja tudtul, hogy az erzsébetfalvi gyilkosság elkövetésével vádolt Pandurovics lelkét még egy hasonló bűn terheli. E szerint Pandurovics Szerbiában is követett el gyilkosságot s onnan, hogy kikerülje a büntetést, Magyarországra szökött. A vizsgálat, melyet dr. Bucz Lajos, a pestvidéki törvényszék központi vizsgálóbírója és dr. Nagy Géza királyi alügyész vezetnek, most ebben az irányban folyik.

TÁVIRATOK.

A szerb szkupstina.

Belgrád, január 11. Sándor király és az egész kabinet ma reggel Niebe utazott, ahol a skupstina holnap megkezdí üléseit. Az ülészak tartama több, csaknem kizárólag közzgazdasági törvényjavaslat tárgyalásának menetétől függ. Egyes német lapoknak állítólagos minisztervárságról szóló híresztelése teljében alaptalan.

Koholt összeesküvések.

Zürich, január 11. A genfi török főkonzul néhány hónappal ezelőtt a szövetség-tanácsnál följelentette dr. Lardy svájci orvost és a Genfben lakó ifjútörököt, hogy *összeesküvést* szönek a szultán élete ellen. A följelentés következtében megindították a vizsgálatot, amely kiderítette, hogy a főkonzul *fiellett kémekeket tart* s ezekkel mindenféle *koholt összeesküvéseket* rak akar kenni az ifjútörökökre, hogy kiüldöztesse őket Svájból. A genfi török főkonzullal valószínűleg meg fog történni az, amit az svájci lapok követelnek, hogy tudni-illik az államügyész a kiutasítását fogja kérni, ha csak a szultán még hamarabb haza nem rendel a főkonzult — egészségi okokból.

Bányász-sztrájk.

Märtsch-Ostrau, január 11. A munkások megbízottai és a szocialista munkásvezérek között ma tárgyalás volt a bányá-igazgatóság engedelményei felett. A munkások írásbeli biztosítékot követelnek a béremelésről s azt kívánják, hogy a sztrájk miatt senkit se bocsássanak el a munkából. Az igazgatóság ezt a két követelést is hajlandó teljesíteni s így előreláthatólag még ma este, amikor újabb gyűlés lesz, véget fog érni a sztrájk.

Zwittau, január 11. A szász bányákban *tíz ezer munkás* megkezdte a sztrájkot.

Prága, január 11. Nachodból jelentik tegnapi kelettel: E hó 8-án este 6 órakor a warnsdorfi Schmidt I. E. cég szövőgyárának 97 munkása és munkásnéje, 9-én reggel pedig az ugyanottani Kreibich és fia cégnek 47 munkása és munkásnéje és a Thessig József cégnek 46 munkása abbahagyta a munkát, mert nem adták meg nekik a 10 órai munkaidőt és a kért béremelést. A sztrájkolók 9-én és 10-én gyűlést tartottak, amely minden rendezavarrás nélkül folyt le. Ma a warnsdorfi Nicklas Antal, Ottó és Herman cégek munkásai is csatlakoztak a sztrájkolókhoz.

Közzgazdasági táviratok.

Bécs, január 11. A rima-murányi részvénytársaság és a prágai vasművek verérigazgatói között ma konferencia volt a magyar és az osztrák bányák fuzója, de főképpen az *Andrássy-féle* ércbányák opciója és a hernádvölgyi vasmű-részvénytársaság megváltása céljából. A kartell tekintetében a meg egyezés hosszabb időt igényel s ezért ezt arra az időre halasztották, amikor majd az Andrássy-féle bányák opciója és a hernádvölgyi bányák megváltása végbement.

Bécs, január 11. A *Déli Vasúttársaság* igazgató-sága elhatározta, hogy a lehető legrövidebb idő alatt

megteszi a kellő intézkedéseket a vasúti minisztérium rendeletének megfelelőleg a forgalom biztossága érdekében és a kocsiakat tetemesen szaporítani fogja.

Páris, január 11. A francia bank a leszámítolási kamatlábat *4 1/2%-ról 4%-ra* szállította le.

Berlin, január 11. (*Gabonapiac*.) Észak-Amerika irányzatára itt is bágyadt volt a hangulat. Buza és rozs a szállítási üzletben igen gyöngye forgalom mellett *1/2-3/4* márkát vesztett árából. Zab változatosan. Az idő nedves és hideg.

Frankfurt, január 11. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) Áriolyamok decembeire. *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 233.80. Osztrák-magyar államvasut —. Déli vasut 28.50. Osztrák aranyjárdék —. Olasz járdék 93.80. Laura-kohó 256. Harpeni 204. Discont 193. Alpesi —. Bécsi bankjegyek —. Szilárd —.

Berlin, jan. 11. (*A Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Négyeszázeles magyar aranyjárdék —. Magyar koronajárdék —. Osztrák hitelrészvény 234. Osztrák-magyar államvasut 137. Déli vasut 28.25. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegy készpénz 216.80. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo.) Lombard —.

New York, január 11. (*Értéktőzsde*.) Váltó Londonra 4.88. Váltó Berlinre 94 1/4. Ezüst 59 1/2.

New York, január 11. (Kábelvártó.) (Zárul.) Buza márciusra 75 1/2. Buza májusra 73 1/2. Buza júliusra 73 1/2. Tengeri májusra 40. Petroleum raffined in cases 4. Petroleum New Yorkban 9.90. Petroleum Filadelfiában 9.85. Kávé 7.50. Liszt 2.70. Szállítási díj Liverpoolba 3. —.

Chicago, január 11. (Kábelvártó.) (Zárul.) Buza márciusra 67 1/2. Buza júliusra —. Tengeri májusra 38 1/2. Zab májusra —. Rozs májusra —.

Napirend.

Naplár. Péntek, január 12. — Római katolikus: Tacian vt. — Protestáns: Tacian. — Görög-orosz: (december 31.) Melánia. — Zsidó: Sebat 12. — A nap két 7 óra 30 percek. — Nyugskiz 4 óra 15 percek. — A hold két délután 1 óra 26 percek. — Nyugskiz éjjeli 4 óra 34 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

A főváros középítési bizottságának ülése d. u. 4 órakor az új városházán.

Művészeti bonctani előadás (IX., Tüzoltó-utca 58. sz. a.) a bonctani intézetben este 6 órakor.

Szabóladások a technológiai iparmúzeumban este 7 órakor.

Melba asszony hangversenye a Vigadó nagytermében este 1/28 órakor.

Szabad lieum a Műegyetem pótépületében (Esterházy-utca 1/6. sz.) délután 5 órakor. Joannovics György: A nyelvészet köréből.

A Nemzeti és a Magyar Színházban bemutató előadások.

Arveres a terézvárosi kir. zólogházban (Eötvös-utca).

Nemzeti Múzeum: Régisígtára, nyitva délelőtt délelőtt 9 órától 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

A Múzeumok téli tárlata nyitva d. e. 9. órától este 8 óráig. Belépődíj 50 krajcár.

A Nemzeti Szalon téli tárlata (Ferenciek-tere 9. sz.) Nyitva délelőtt 9 órától, esti 9-ig. Belépődíj 20 kr.

Országos Képtár az Akadémiában, nyitva délelőtt 9-1-ig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerepesi-ut 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2 óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tudakozó-osztály Kerepesi-ut 22. szám I. emelet. Hivatalos órák 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16.

Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és kereskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti Ipaarsarkokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután 3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi múzeum kátföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációs műsor.

Folles Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta főnyes műsor.

Budapest kávéház. Andrássy-ut. Naponta Banda Marci és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest leg-olesobb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Étterem. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kertiépítterem.

Elite szálloda, Budapest, Király-utca 39. Igazgató Mandel Albert.

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnan berendezett fényes étterem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Naponta kitűnő cigányzene.

Dobranszki-féle vendéglőben Teréz-körút 4. kapható eredeti torokelői hus és hortobágyi gulyás.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince étteremben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferkó híres szőlőták hangversenye.

Bodegá-pince, ujonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta éjjel 3 óráig van nyitva.

Naponta hangverseny Dankó Gábor fényes zenekara és Török Pista cimbalomművész által a Keleti kávéházban, Csömöri-ut 14.

Stefánia-kávéház, Kerepesi-ut 73. Naponta az I-5 Magyar Dalársulat előadása.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az én tavaszom.

A késő tél az ibolyákat,
Mindent ezüstös koszorúba von,
Ez a kietlen, hóvirágos tavasz
Ez az én tavaszom.

A szín, a fény, a dal, az illat,
Az tép föl régi, régi sebeket,
Csak a sugárzó, vadvirágos réten
Vagyok én oly beteg.

Fehér, szomorú végtelenség!
A föld, az ég is halkan elpihen,
Mikéntha fátyla lassan, észrevétlen
Befődné a szívem.

Herzog János.

Tudományos apróságok.

— A leghosszabb magyar alagut. — Gígási terv. — Különös automobíli. —

Hazánk egyetlen kikötőjének, Fiumének, kilencvennyolcezer kocsiakománnyal kivevő vasuti forgalmából a faforgalom huszonnyolcezer kocsiakománnyal (ezs ki, melynek legnagyobb része a tovább exportálás előtt raktározó helyekre kerül. Ezeket a helyeket, tekintve, hogy Fiumében csak keskeny sík terület van, amelyet a városi építkezésektől elvonni nem lehet, a tengerrel hódították el drága feltöltések árán. A főpályaudvarnak az ugynevezett „Brajdiaca feltöltés”-sel való összeköttetésére egy 28 kilométer hosszú szárnyágányt építettek a Magyar Államvasutak, amely a Tersato hegy alatt körben megfordul és a tengerpartra visszatérő köralagut.

Az alagut azért megy körbe, hogy a két végpont között levő negyvenhét méter magasság különbség, amennyivel a rakodó mélyebben fekszik a pályaudvar magassága alatt, — e hosszabb uton kifejthető legyen. Az alagut — egy tizenhét méter mély előbévágástól eltekintve — 1837 méter hosszú és 350 méter sugáru teljes kört ír le. Ez az alagut a leghosszabb magyar alagut, sőt mint köralagut, még a világhírű Gotthard alagutakat is felülmúlja, amelyek leghosszabbja a Fregio-tunnel csak 1568 méter. Az építés belga módszer szerint történt, vagyis előbb a felső köralakú részt vágták ki és boltozták, ideiglenesen faszlopokra támasztva majd az alsórészt vágják ki és az oldalfalazást készítik el. A falazási munkák tizenhét hónapig tartottak, az összes alagut építési munkái huszonkét hónapig. Naponta átlag négy méter haladtak, ami tekintve, hogy az összes furások kézi erővel történtek, igen szép eredmény. Az alagut két szellőző kúrtóval van ellátva, amelyek közül az egyik 102 méter, a másik 85 méter magas. A teljesen kész

alagut folyóméterenkint 436 forintba kerül, mi elég alacsony ár.

Olyan terv hirté érkezik New Yorkból, amelyet csak amerikaiak tudnak megvalósítani. Ugyanis New York számára egy új városházát akarnak építeni, amelynek hossza 1200 méter, szélessége 1000 és magassága 500 méter volna, vagyis háromszor oly magas, mint a híres gizehi piramis és 200 méterrel magasabb, mint az Eiffel-torony. A roppant épületen 668.000 embernek kellene dolgoznia huszonhét évig és így csak a munkásnépszám tíz milliárd forintot tenne, úgy hogy az egész épület husz milliárdba kerülne. Az épületet négy földalatti villamos vasut kötné össze és 4000 szoba volna benne.

Nálunk a Margit- és Csepel-szigeten át lehetne alkalmazni Magralen dán mérnöknek találmányát, amelyet „amphib automobil”-nak nevezett el és amely nem más, mint egy hajó, amely a szárazon mint vasut mozog tovább. A gépnek hajóalakja van; hossza tizenöt méter, szélessége négy méter és el van látva egy hajócsavarral és négy kerékkel. Ha a gép vízben van, úgy jár, mint egy hajó, ha pedig szárazföldre kerül, egy kis csatornába megy be, amelynek két kerékvágásba vajt medr. észrevétlenül vasuti sínekben nyer folytatást. Egy egyszerű emeltyű mozgással a hajtóerő a csavarról a kerekekre vitetik át és a hajó a nélkül, hogy meg kellene állania, kimegy a tóból és folytatja útját a síneken. A földnyelv másik végén hasonló csatornában és ellenkező emeltyű mozgattal ismét a hajóvá változik át. Ez a gép Kopenhága környékén van alkalmazásban. Ugyanis itt két nagy tó van, melyek partján sok tanyaház, nyaraló van és egy 300 méter széles földnyelv választja el. Eleinte ezt áttakarták vágni, de a nagy költségek miatt kénytelenek voltak ettől a tervtől elállni és most Magralen gépét használja és így mintegy 20.000 utast szállítanak minden baj nélkül.

P. R.

— Jósias a királyokról. Egy londoni csillagászati naptárban egy jóvendőmondó ur az európai uralkodóknak megjósolja, hogy milyen sorsuk lesz az új esztendőben. A kitűnő ur — mint írja — a csillagokból merítette jóslásait s végül szerényen megjegyzi, hogy ő is tévedhet. Ime jóslásai: Viktória királynőre nézve igen kellemetlen lesz az 1900-adik év. Ha nem volna angol uralkodó, szomorú vége lenne. De hű britjei még csak nem is gondolnak erre. A walesi herceget betegség fogja érni. A cárnak nem lesz boldog a családi élete, de dícsősége növekedni fog. II. Vilmos császárra nézve kedvező lesz az új év. Pártolni fogja az irodalmat és a művészeteket s az ország minden téren nagyot fog haladni. György görög királyra nézve személyes kellemetlenséget fog hozni az 1900-as év. Mint uralkodónak azonban nagy sikerei lesznek. Umberto király tervei

nem fognak sikerülni, forradalomra lehet kitélése s mindezek felül még beteg is lesz. — Így szól az angol jós és ismétli, hogy azért ez még nem szentírás. Ami valószínű is.

— Különös végrendeletek. A Minerva folyóirat az olasz Searlatti tollából cikket közöl, amelyben több excentrikus végrendeletéről van szó. Megemlékezik először is Miksa császárról (meghalt 1519-ben), akinek le kellett vágni halála után a haját és ki kellett huzni a fogait, hogy aztán eléggessék nyilvánosan, a holttestet pedig oltatlan mésszel kibélelt koporsóba kellett tenni. Főlelem nélküli Rikárd, Normandia hercege azt akarta, hogy a roueni székesegyház portáléja előtt temessék el, hogy „mindenki, aki ki- vagy bemegy, lábbal tiporja.” Egészen másképpen gondolkodott egy Chatelet nevű ur, aki 1280-ban halt meg; ugyanennek a székesegyháznak egyik falába temette magát és pedig álló helyzetben. „Hogy a mindenféle közönséges népség ne sétálgathasson a hasán.” I. Edward angol király gyűlölte a skótokat és az ellenük vívott egyik csatájában esett el. Meghagyta a fiának, hogy a holttestét főzesse mindaddig, amíg a hús le nem válik a csontokról. A busát aztán temessék el, a csontokat pedig tegyék egy ládácskába, amelyet vigyenek el minden háborúba a skótok ellen.

— Ha már életemben le nem győzhettem őket, azt óhajtom, hogy legalább a csontjaim legyenek romlásra tanui — jelentette ki haldoklása közben.

II. Edward azonban volt olyan okos és nem teljesítette kedves apja kívánságát. Ennek a rovására aztán némely babonás kortársak sok szerencsétlenséget jegyeztek föl, ami nemsokára a királyt érte.

— Átéptett város. Teckham japán városi mocsaras vidéke miatt az orvosok egészségellenek és lakhatatlannak jelentették ki. A kormány azonnal kiadta a rendeletet, hogy a várost új és egészségesebb vidékre kell átvinni. Ez az új város felépítését már meg is kezdték, szigorúan ragaszkodva a régi város elrendezéséhez. Teckham minden régi lakosa az új városban meg fogja találni házat tökéletesen abban az állapotban, ahogy odahagyta. Az építés és a költözködés költségeit a kormány viseli.

— A körömök növése. Egy orvos a következő megfigyeléseket tette: A köröm az emberek természet szerint nyolcvannal — száznegyvennégy napig terjedő időközben nő meg tökéletesen. A köröm növést az öregkor, valamint a szomorú lelkiállapot meglassítja. Leggyorsabban nő a körömök a mellbetegeknek és a tengerpartok lakóinak. A megfigyelt orvos általában véve helyesnek tartja a régieknek azt a véleményét, hogy a köröm hetenként egy milliméterrel növekedik.

Mire feltámadunk!

— Drámai epilógus három felvonásban. —

Irta: IBSEN HENRIK.

(6) Fordította: GODA GÉZA.

(Színpadokkal szemben kénál.)

Rubek: Megölte volna!

Irén (suttogva): Meg — mielőtt elhagytalak. Szétriboltam volna. Porrá törtem volna.

Rubek (szemrehányóan csóválja a fejét): Azt nem tudtad volna Irén. Nem vitt volna rá a lelked.

Irén: Nem, akkor nem vitt rá a lelkem.

Rubek: Hát később? Azután?

Irén: Később számtalanszor megölte. Világos nappal és az éjszaka setétjében. Megölte gyűlöletből — bosszúból — győtrelemből.

Rubek (az asztalhoz lép s halkán kérdezi): Irén, most mond meg hát végre annyi év után, miért hagytál el akkor, miért tűntél el olyan nyomtalanul, hogy nem tudtam többé rád találni?

Irén (lassan csóválja a fejét): Oh, Arnold, mi nek mondjam meg, most, hogy tul vagyok rajta?

Rubek: Talán másba voltál szerelmes?

Irén: Csak egybe és annak nem kellett az én szerelmem. Nem kellett nek az életem.

Rubek: Hm, — hagyjuk a multakat —

Irén: Igen, igen — hagyjuk azt, ami a tulvilágon van. Ami most nekem — a tulvilág.

Rubek: Hol bujkáltál hát, Irén? Akárhogy kuttattam utánad, mintha a föld nyelt volna el.

Irén: Sötétségben jártam, — mikor a gyermek a megtisztulás fényében ragyogott.

Rubek: Sokat hányódtál a világban?

Irén: Igen, sok országban, birodalomban.

Rubek (résztvevően néz rá): S mit csináltál Irén?

Irén (rá emeli szemét): Várj csak: hadd gondolkodjam. Igen, most már tudom. Variétékben mutogattam magamat — élő képekben, meztelen szobor. És sok pénzt szereztem. Szokatlan volt — neked sohasem volt. Aztán olyan férfakkal voltam együtt, akiknek el tudtam csavarni a fejét. Ezt sem szoktam meg melletted, Arnold. Te állhatatosabb voltál.

Rubek: Aztán férjhez mentél?

Irén: Igen: elvett az egyik.

Rubek: Mi az urad?

Irén: Délamerikai volt. Előkelő diplomata. (Hiddeg mosolydíval bámul a levegőbe.) Azt végre egészen elboldondítottam, egészen örültté tettem — gyógyíthatatlan, őrzőngő bolonddá. Hallod, — nagyon mulatságos volt kezdetben. Mindig nevetnem kellett volna rajta, itt a belsőmben. — Ha a belsőmben meg lett volna valami.

Rubek: S most hol van?

Irén: Ott lent, valamelyik temetőben. Magas, szép emlékkő van felette, a koponyájában pedig koppanó ólomgolyó.

Rubek: Öngyilkos lett?

Irén: Ugy tetszett neki, hogy megelőzzön engem.

Rubek: Gyászolod őt, Irén?

Irén (értelem nélkül): Kiti?

Rubek: Nos, Satow urat.

Irén: Nem hívták Satownak.

Rubek: Nem?

Irén: A második férjemet hívják Satownak. Orosz ember.

Rubek: Hát az hol van?

Irén: Messze, az Ural közt. Az aranybányában.

Rubek: Ott él?

Irén (a vállát vonogatja): Éi? Éi? Tulaidonképpen én ötem meg.

Rubek (ijedten): Megölte — —!

Irén: Meg, hegyes kis törrel, melyet mindig magammal viszek az ágyamba.

Rubek (szemrehányóan): Nem hiszek neked, Irén!

Irén (szeliden mosolyogva): Pedig elhíheted. Arnold.

Rubek (résztvevően): Nem volt gyermeked?

Irén: De volt, sok.

Rubek: Hát azok hol vannak most?

Irén: Megölte őket.

Rubek: (szigorúan.) Most megint hazudsz.

Irén: Megölte őket, ha mondom! Igazi áhitattal ölte meg. Mihelyt a világra jöttek. Vagy még előbb. Egyiket a másik után.

Rubek: (komolyan.) Valami rejtett értelme van annak, amit beszélsz.

Irén: Hát én tehetek róla? Ugy sugják nekem, amit mondok, — minden szót sugnak.

Rubek: Ugy hiszem, én vagyok az egyetlen, aki az értelmét sejtí.

Irén: Te.

Rubek: (Két kezével az asztalra támaszkodik s mélyen néz Irén szemébe.) Valami hur pattanhatott meg benned, Irén.

Irén: (lágyan.) Mindig megpattan valami hur, mikor egy fiatal, forróvérű asszony hal meg.

Rubek: De Irén, üzd el hát ezt a sok zavaros gondolatot —! Hisz te élsz! Te élsz — élsz!

Irén: (lassan felemelkedik s remegve mondja.) Halott voltam, évekig. Eljötök értem és megkötöztek. A kezemet hátra kötötték. Aztán leeresztettek a sirba. Vasrács vette körül, ki voltak párnázva a falai — és odafent a földön senki sem hallhatta az eltemetettek sikoltását. De most, most lassanként, megint feltámadok. (Ujra leül.)

(Folytatása következik.)

+ A visszaasztó példa. Az ifjú: Hogyan édesem, te nem akarsz megszökni velem?

A leány: A világ minden kincseért sem. Nézd meg a mamát és a papát — ők is megszöktek annak idején.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A Pesti Hazai új igazgatója. Gróf Batthányi Géza halálával megüresedett a *Pesti Hazai Első Takarékpénztár* egyik igazgató állása. Mint értesülünk, ezt az állást *Beniczky Ferenc*, Pestmogyai főispánja foglalja el, aki ebben az esetben természetesen leköszönne főispáni állásáról.

Ankét a földmivelési minisztériumban. A telepítési akthétre, mely mint jeleztük, e hó 18-ikára van összehívva, Darányi földmivelésügyi miniszter, amint bennünket értesítenek, néhány telepest is meghívott, hogy tudomást vegyen azoknak a telepítési ügyekben való felfogásáról, minthogy a telepítés dolgáról azok tudnak közvetlen tapasztalás alapján gyakorlati értékű véleményt mondani, akik maguk is mint telepesek élnek. Helyeseljük, hogy a miniszter, amíg egyfelől azok véleményét kéri ki, akik a telepítés kérdésével közgazdasági vagy politikai szempontból foglalkoznak, másfelől ezeket az apró embereket is meghallgatja, mert a telepítésnél lényegtelennek látszó s olyan apró részletek vannak, melyek a közgazdák és a politikusoknak eszökre sem jutnak, a valóságban azonban szintén nagyon fontosak.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya ma délután tartotta első ülését ez évben gróf *Zselenski Róbert* elnököle alatt. A szakosztály újra alakulván, előnkül gróf *Zselenski Róbertet*, alelnökül pedig gróf *Esterházy Miklós* Móricot és *Scitovszky Jánost* választotta meg egyhangúlag. A szakosztály *Rubinek Gyula* előadó javaslatára magáévá tette dr. *Csillag Gyulának* a szövetési nagygyűlésen előadott indítványát, amely szerint a szakosztály egy bizottságot küld ki a napirenden levő magánjog kodifikációjával összefüggő fontos és a mezőgazdaságot is közelről érdeklő kérdések tanulmányozására, hogy a mezőgazdasági szempont illetékes helyen a kodifikációs munkálatok tárgyalásakor kifejezésre juttatható legyen. A bizottságba kiküldettek gróf *Zselenski Róbert* elnököle alatt: *Bernát István*, dr. *Csillag Gyula*, dr. *Dömötör László*, *Forster Géza*, *Makfalvy Géza*, *Rubinek Gyula* és *Scitovszky János*.

Érdekes vitára adott alkalmat az élés második tárgya, a tőzsdéi jegyzési súlyegység megváltoztatása. A szakosztály *Rubinek Gyula* előadó, gróf *Károlyi Sándor*, *Forster Géza*, *Ottik Iván*, báró *Malcoms Jeromos*, *Győry Endre* és *Kodolányi Antal* hozzászólása után elhatározta, hogy az egyesületnek megfelelőleg újból felírta a kereskedelmi, mint a földmivelésügyi minisztereknek, kérve, hogy találjanak módot az eszközök arra, hogy a tőzsdéi jegyzési súlyegység semmivel sem indokolható s a gazdasági életre káros kihatásu le-

szállítással mielőbb megszüntetessék, s illetve a régi mértékrendszer súlyegység minden egyes termény árjegyzésénél a jövőben is alkalmaztassék; egyúttal a feliratokban reálutáni határozat a közgazdasági szakosztály arra, hogy ez az egy körülmény is igazolja azt, mily veszedelmeket rejt magában a tőzsdéi korlátlan autonómia a gazdasági életben, s mennyire égetően szükséges, hogy a tőzsdéi viszony a gazdasági élethez és kormányzathoz törvényhozas útján szabályoztassék.

A Vaskapu. Bécsből azt a hírt terjesztették, hogy az osztrák kormány Romániának némely árúszállítmányra nézve a Dunán kivételén kedvezményeket adjon. Ennek ellenében kijelenthetjük, hogy az osztrák kormány semmiféle ingerenciát sem gyakorolhat a pegeidjaki meghatározására és hogy a magyar kereskedelmi miniszter a Romániába irányuló sószállítmányoknak a szállítási díjat mérsékelte.

A külföldi váltó, mint bankpapír. A Magyar Közgazdasági Társaságnak ma este tartott felolvasó-ülésén *Czeisler Emil* tárgyalta a külföldi váltó, mint bankpapír kérdését. Részletesen ismertette a külföldi váltó szerepét a rendezett valutával bíró, készfizető, valamint a rendezetlen valutájú országokban. Ismertette a bankok szerepét a fizetési mérleg kiegyenlítésére, a gazdasági egyensúly létrehozására, a hitelzés megkönnyítésére és a hitelnek konszolidálására irányuló törekvésekben. Rámutatott a mi valutarendezésünk nyújtotta előnyökre és annak fejtegetésére booszkított, hogy a külföldieknek hazai birtokvásárlásai a valutarendezésnek természetes következményei. Ennek oka — az előadó szerint — abban keresendő, hogy a külföldi rendületlenül bizott a magyar valutarendezés sikerében. Ugyanezt példákkal és adatokkal illusztrálta.

A tavaszi fagyok ellen. A szőlőgazdákat illető rendkívül fontos találmánya van a *fűlőpszállási számadáru és menyezethál szőlődrügyárnak*. A találmánynak az a célja, hogy a szőlőgazdákat olcsó és könnyen alkalmazható védőeszközhöz juttassa, amelyvel a tavaszi fagyok ellen sikerrel védekezhessék. Az új találmány kétféle *védőburkok*, amelyet rossz hővezető anyagból állítanak elő és az alakja a tőkék kora, faja és nagysága szerint változik. A védőburkok zárt és nyit. A zárt alak új ültetéseknél, fiatal ojtványoknál ajánlatos, a nyitl alak pedig a fejlődő tőkékét védi meg az oldalról támadni szokott jég-hideg légáramlatok ellen. A védőburkok a kritikus hetekben való használat után elraktározva éveken át eltarthatók. A védőburkok ára ezrenként 20—80 korona.

Próbavágás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hoinap, pénteken délelőtt tíz órakor kezdi meg a fővárosi közbádoghídon a már régebben tervezett próbavágásokat, amelyeknek célja az, hogy a nálunk szokásos különböző hízalási módok eredményeiről fontos adatok szerzessenek és kimutassák a különbség a magyar, nyugati és szerb marha vágóulysa husminősége és fagyutartalma között, s hogy egyben kimutathassák, vajon van-e és mekkora befolyása a széna, s a széna és dara etetésnek az elősúly vesztésére. Célja egyúttal a megjelendő próbavágásoknak, hogy megállapíthassák a bus súlyárának viszonyra az elősúly árához. A próbavágáso-

kat huszonnyolc különböző koru és fajtájú állattal végzik, s egy-egy próbavágás alkalmával négy darab állatot vágnak le. A próbavágások nyilvánosak s azokat bárki megtekintheti.

A kisoelli takarékpénztár. A győri királyi tábla tegnap tárgyalta *Bejcsy Ödön* ügyvéd fellebbezését, amelyet a kiscelli takarékpénztár kénszerített kiegyezésére ellen nyújtott be. A királyi tábla elutasította a fellebbezőt keresetével, ellenben elfogadta a kénszerkiegyezést, amely így a két első forum egybehangzó ítélete után jogérvényes.

Fizetésektelenesek. A *bécsi Creditoren Verein* a következő fizetésekteleneseket jelenti: *Gözl Th.* ruhakereskedő *Grác*, *Geigel Chiel* ruhakereskedő *Bielitz*, *Sikosek József* vegyes-kereskedő *Bad Neuhaus*, *Fischer Vilmos* üveg- és porcellán kereskedő *Kolozsvár*, *Wolf H.* kereskedő *Százváros*, *Zigmund József* cipész és borkereskedő *Dobaj* (Bosznia), *Süss V. cég* *Pápa*, *Bauer M. T. cég* *Vocin* (Szlávia), *Rodolfo Rota* & Co. cég *Trieszt*.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 36.— korona pénzben, 36.50 korona áruban, *Bécsben* az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 39.20 korona pénzben, 39.40 korona áruban.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-téri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: *Vágómarhák*. Magyar ökör 1176 darab, magyar tehén 588 darab, szerbiai ökör 656 darab, szerbiai tehén 35 db, boszniai ökör — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 100 drb, bika 97 darab, összesen 2651 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökör 14 darab, fejős tehén 115 darab, Igás bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, *vágómarhákért*: Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 60.— K-től 66.— K-ig, kivételesen — K.—, 100 kilónként élő súlyban, középminőség 52.— K-től 58 K-ig, silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 54.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40 K-től 46 K-ig. *Tarka hizott ökör*, legjobb minőségű 60 K-től 66.— K-ig, középminőség 52 K-től 58 K-ig, silányabb minőség 46 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökör legjobb minőségű 46 K-től 56.— K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 38.— K-től 44.— K-ig, bika jobb minőségű 52.— K-től 64.— K-ig, kivételesen 66.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 50 K-ig. Bivaly 34 K-től 44 K-ig, kivételesen 67.— K. Magyar tehén 40.— K-től 54.— K-ig, kivételesen — K. Tarka tehén 44.— K-től 64.— K-ig. Gazdasági marhákért: Igás ökör elsőrendű — K-től — K-ig, kivételesen — K 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként, közép — K-től — K-ig, — K-től — K-ig páronként. Hizlali való ökör fehér — K-től — K-ig. Fejőstehén kereszettezett szines 150 K-től 250 K-ig drbontint, bonyhádi faj 240 K-től 340 K-ig drbontint. Igás bivaly — K páronként. Mintegy 300 darab *vágómarhával* volt több felhajtás, mint a mult hetén, de az egész felhajtásban kevés jó minőségű nehéz marha volt található, miért is első minőségű nehéz ökrök mult heti árakon voltak eladhatók. Egyéb minőségek azonban a nagyobb kinalat következtében 100 kg-ként 2 koronával olcsóbban keltek. Bivalyok, bikák és kivitelle alkalmas jó minőségű tarka tehének ára változatlan maradt. Fejős tehénekre jó kereslet mutatkozott s az árak darabon-10—20 koronával emelkedtek.

Öreg asszony nem vén asszony.

(34)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

Mialatt ez a beszélgetés folyt, a gondola mindég a sötétben volt, egyik melléksatornából a másikba fordult, míg végre hosszas csolnakázás után a Canal Grandeba értek, éppen a Rialto-híd mellé.

— Ah! — kiáltottak fel, ahányan a gondolában voltak és félig fekvő helyzetükből fölemelkedtek, hogy a csodaszép látványt jobban élvezhessék. Némán, mintegy megigézve, egészen átadták magukat a bázulatlak, a gyönyörködésnek.

Csak *Ramolini* maradt közömbös. Egy nagy sárgra kendőt kért kölcsön *Caeiliától*, azzal takaragatta a térdeit.

A Rialto-híd, melyen csak az egymás mellé zsufolt fejek sokaságát lehetett látni, a villamos fénytől olyan vakító fehéren volt megvilágítva, hogy csaknem átlátszóknak tetszett.

A gondoláktól hemzsegő Canal Grande felől a házak fényesen kivilágított ablakai és erkélyei tündéri fényvel látszottak az árnyékból kiválni és itt-ott a góthikus paloták oszlopai között vörös, bengáli fény ragyogott.

E közben a nagy, néma csöndben a *Galle-giante* felől (elegáns, tarka üveggolyókban égő lángocskákkal díszített pagoda) két érces, kellemes nót hang éneke hallatszott. Az ismeretes szerenádót dalolták:

A szende hold
Mint valami fehér álom
Suban át az égi tájon.

Mozdulatlanul álltak a gondolák, szorosan egyik a másik mellett. Mint valami mély sóhaj, úgy emelte a hullámok halk ringása a gondolá-

kat. Az asszonyok fátyolukba burkolva, feküdtek a párnákon félig nyitott szájjal, behunytt szemekkel, míg a gondolások fedetlen fővel, egyenesen álltak. Ez az egész, megszámlálhatatlan tömeg, mintegy megittasulva az élvezettől, némán leste az édes, jóleső hangokat.

Az ének pedig folyt tovább:

Fehér hattyúk, szép szírének
Ringatóznak, evickélnék
A csillámló habokon.

— Oh, báresak az én férjem is itt lehetne! sóhajtott *Caeilia* ismételten, mialatt az örnagy a kendő alatt *Eliza* kövér kacsoit szorongatta, ki elragadtatásában ezt is megengedte.

Ez egyszer *Ramolini* sem mosolygott, nem is idézte *Gounodt*, *Gegio* aludt, *Prandino* pedig, a szegény fiu, gyöngéden nézte *Elizát* és nyitott szemmel elszomorodott.

Mikor azonban a gondolák valamennyien egyszerre megmozdultak és egymást taszigálni kezdték, *Prandino*, ki életében először volt ilyen zürzavarban, félelem és nyugtalanság fogta el.

Megfigyelte a gondolásokat, akik fojtott, de izgatott hangon suttogtak egymással.

— Vigyázz!
— Megállok!
— Hadd az evezést!
— Mehet!

— Ne evez most, ha mondom — — —
— Kitérni, kitérni, hadd jussak odébb!
— Nem volt még arra eset, fordult a lo-vaghoz *Prandino*, persze úgy tüntetve fel a dolgot, mintha csak kíváncsiságból kérdezné, nem volt még arra eset, hogy ilyen ünnepek alkalmával gondolák összeütözköztek és egymást összeroppantották volna?

Ramolini, annak jelöl, hogy ilyesmiről még nem hallott, vállalt vont.

— De ugy-e — — megeshetnek?
— Természetesen.
— És hogyan az ember ilyen alkalommal

alámérlne, ettől a sok gondolától azért felbukhatnék uira?

— Hogyne.

A *Ramolini* lakonikus feleletei nem igen járultak hozzá, hogy *Prandino*t megnyugtassák. De látva, milyen heroikus nyugalommal ül az örnagy a helyén, erőt vett magán és gyöngye kísérleteket tett arra nézve, hogy ő is gondtalanak és közömbösnek lássék.

Még egy körülmény volt, mely *Prandino* félelmét növelte.

Mialatt a *Galle-giante* lassan távozott, a szürkés égből kövér esőcsöppek kezdtek aláhullani.

— Hát nem megmondtam, hogy esni fog? kiáltotta *Caeilia*. De én reám persze senki sem halgat, s most mindenünk tönkre megy!

Ezzel levette a kalapját — egészen új kalap volt, — és a kendője alá rejtette.

A lovag kinyitotta a napernyőjét és elég udvariatlanul, csak saját feje fölé tartotta s *Caeiliát* ázni hagyta. Az örnagy, bár a keskeny padon nem a legjobban érezte magát és folyton ide-oda mozgolódott, *Ramolinit* megszegeyítve, megóvta *Elizát* az eső ellen. *Gegio*t az anyja *Prandino* lábai alá dugta, a ki szegény elszántan tűrte, amint az esőcsöppek neki esnek legszebb fekete öltönyének.

A nagy esőpek mind sűrűbben kezdtek hullani, míg egyszerre csak zuhogni kezdett az eső.

A rengeteg sok gondolában most a legélénkebb sürgés-forgás kezdődött! Takarókat terítették szét, zsebkendőket borítottak a kalapokra, ernyőket nyitogattak, szóval nagy össze-visszaság, tolongás, lárma, fülsiketítő kiabálás és kacagás támadt, míg az ablakoknál álló, eső ellen védett publikum a többiek baján remekül mulatott és örömben tapsolni kezdett.

(Folytatása következik.)

Borjavasár. 1900. évi január hó 11-én. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól). Felhajtás: Belföldi 615 borju 279 darab, le-
615 borju 47 darab, bécsi 615 borju — darab, nő-
vendék marha — darab, bárány 615 71 darab, leölt
bárány 379 darab. Árjegyzés azonos útletelekből: Ár-
jegyzések. Belföldi 615 borju 74—84 f.-ig, l. r. 86—92
f.-ig, kivétel 94 f. kilométer, leölt borju 94—98
f.-ig, l. r. 96— f.-ig, kivétel 105 f. kilométer, le-
vonás nélkül bécsi leölt borju — f.-ig, Nőven-
dek marha 40—48 f.-ig kilométer. Bárány 615—20,
leölt bárány 12—16 koronáig páronként. A vásár élénk
volt, mindent eladtak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi
petróleum-rakodónál lévő székess-fővárosi sertéskon-
zumvásár árjegyzése 1900. évi jan. 10-én. Készlet 159
darab. Érkezett 1254 darab. Összesen 1443 darab.
Eladott 1024 darab. Maradt 419 darab. — **Napi
árak:** 120—130 kgr. sulyban 78—82 koronáig,
220—230 kgr. sulyban 78—82 koronáig, 320—330
kgr. sulyban 78—82 k.-ig. Öreg nehéz páronként
400—500 kilós 79—81 koronáig. Malacok 78—82
korona kilométer. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi szurómarhavasár. (Saját tudósítónk tele-
fonjelentése.) A mai vásárra felhoztak 3316 darab
borjut, 2565 darab élős sertést, 210 darab levágott
sertést, 3460 darab levágott juhot, 553 darab bárányt.
Az árak változatlanok.

Eladási árak: Levágott borju 72—84 fillér, első-
rendű 90 és 1 K. 4 fillér —, kivételesen — fillér,
615 borju — fillér, legelsőrendű 1 K. 8 fillér, kiváló
minőségű fiatal sertés 66—81 fillér, levágott nehéz
sertés — fillér, husra hizalt sertés —88 fillér
és 1 K. 4 fillér, zsirra hizalt sertés 72—84 fillér,
elsőrendű süldő 80 és 1 K. 10 fillér, levágott juh
63—88 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillérig
kilogrammonként. Bárány 12—24 korona páronként.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 11.

Mérsékelt kínálat és korlátozott vételkelde mellett
az üzletben nyugodt volt a hangulat. Forgalomba
került 9000 métermázsza buza változatlan áron.
Rozset és árpat szilárdan tartott áron vásároltak.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 80-5 k. 100
mm. 80 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 200
mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 10 f.,
150 mm. 79 k. 8 K. 07 1/2 f., 200 mm. 79 k. 7 K.
95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 78.3 k.
7 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 45 f., 1400 mm. 77.5
k. 8 K. —, f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 65 f., 700 mm. 76
k. 7 K. 65 f., 100 mm. 76.5 k. 7 K. 62 1/2 f., 100
mm. 76 k. 7 K. 62 1/2 f., 200 mm. 73.5 k. 7 K. 5 f.
Pestmegyei vidéki: 100 mm. 80 k. 7
K. 75 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 76.5 k.
7 K. 60 f., 120 mm. 76.5 k. 7 K. 45 f.

Fehérmegyei vidéki: 1500 mm. 77 k. 7
K. 85 f.

Erdélyi: 200 mm. 76 k. 7 K. 10 f., 100 mm.
75 k. 7 K. 10 f.

Bácskai: 400 mm. 74.3 k. 7 K. 57 1/2 f.,
2330 mm. 73.5 k. 7 K. 40 f., 200 mm. 73.5 k. 7 K.
50 fillér.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. 27 1/2 f., 150 mm. 6 K. 20
f., 100 mm. 6 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 02 f., 100 mm.
6 K., 200 mm. 5 K. 95 f., 100 mm. 5 K. 90 f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 75 f., 400 mm. 5 K. 70 f.
Zab: 100 mm. 5 K. 15 f.

Félszépítés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-
és értéktözsde szokásai szerint, késpénzben 50
kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és
kilogrammonként.

Buza	kftós	50 kilogramm		10 kilogramm			
		K-től	K-ig	K-től	K-ig		
úszavideki	6	75	7.35	7.43	79	7.76	7.99
"	7	76	7.46	7.61	80	7.95	8.08
"	7	77	7.56	7.60	81	8.05	8.15
"	7	78	7.70	7.89	—	—	—
fehérmegyei	6	75	7.35	7.40	79	7.76	7.99
"	7	76	7.40	7.49	80	7.85	8.06
"	7	77	7.50	7.69	81	8.01	8.14
"	7	78	7.70	7.89	—	—	—
pestvidéki	6	75	7.35	7.45	79	7.70	7.88
"	7	76	7.45	7.55	80	7.80	7.99
"	7	77	7.55	7.65	81	8.00	8.10
"	7	78	7.75	7.85	—	—	—
bánsági	6	75	7.35	7.40	79	7.70	7.88
"	7	76	7.40	7.45	80	7.80	8.00
"	7	77	7.45	7.55	81	8.00	8.10
"	7	78	7.65	7.75	—	—	—
bácskai	6	73	7.25	7.25	77	7.70	7.80
"	7	74	7.40	7.45	—	—	—
"	7	75	7.55	7.65	—	—	—
"	7	76	7.65	7.75	—	—	—

Egyéb gabonafajták	kftós	10 kilogramm		
		K-től	K-ig	
Rozs	uj elsőrendű	—	6.30	6.30
"	másodrendű	—	6.05	6.12
Árpa	takarmány	—	5.65	5.70
"	égetni való	—	5.45	5.50
Zab	sűrűsére való	—	5.85	5.45
Tengeri	bánsági	—	4.80	4.86
"	máramon	—	—	—
Repece	uj középső	—	11.50	12.25
"	bánsági	—	—	—
Köles	—	—	6.30	5.80

A határidőszámla folyamán a következő köle-
tek történtek:

Buza (1900.) áprilisra	7.71—7.72—7.73—7.69—7.67
Buza (1900.) okt.-ra	7.86—7.85—7.82—7.83—7.81
Rozs áprilisra	6.38—6.35
Zab áprilisra (1900)	5.—5.02—5.01
Tengeri 1900. májusra	4.92—4.93
Repece augusztusra	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.67—7.63
Buza októberre (1900.)	7.81—7.82
Rozs áprilisra (1900)	6.36—6.37
Rozs októberre (1900.)	6.45—0.—
Zab áprilisra	5.—5.01
Tengeri májusra 1900.	4.92—4.93
Repece augusztusra	11.70—11.80

A budapesti értéktözsde.

A mai értéktözsde kezdetben tartózkodó, később
szilárdabb lefolyású volt. A médió-prolongáció ma
ment végbe és sima, gyors lefolyást nyert, valamivel
jutányosabb díjtételek mellett.

A helyi piac csendes.
A déli tőzsde szilárdnak volt mondható.
A helyi piac fizetetlen volt.
A valutapiac gyengébb.
Az előtözsde kedvező.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 743.—744.—
Osztrák hitelrészvény 747.20—748.40. Osztrák-magyar
államvasuti részvény 643.50—645.—. Városi villamos
vasut részvény 336.—. Közúti vasuti részvény 656.—
657.— korona.

A déli tőzsde változatlanul szilárd.
Forgalomba került: 490-0 Magyar koronajárék
94.85. Budapesti Bankgyűjlesztő-részvény 190.50. Saigó-
tarjáni 606—610. Kőbányai polgári serfőző-részvény
164. Városi vasut-részvény 336.—337.50 koronás
árfolyammal.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 743.—744.—
Osztrák hitelrészvény 747.20—748.40. Osztrák-magyar
államvasut 643.50—645.—. Korona-járék 94.85. Ipar-
és kereskedelmi bank 192.—. Leszámlító bank 505.—,
Közúti vasut 655.50—656.50 korona.

Utőtözsde. A 4 évi zárlatok maradt:
Osztrák hitelrészvény 747.60. Magyar hitelrész-
vény 744.—. Leszámlító bank részvény 605.—. Rima-
múranyi vasmű részvény 673.50. Osztrák-magyar
államvasut 644.50. Közúti vasut 657.—. Villamos vasut
— korona.

A hivatalos zárlatok a következők voltak: *)

I. Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Péna	Áru	Péna	Áru
100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint	100 kor.-kint
Aranykibáték 4%	91.75	92.2	—
Koronajárék 4%	94.80	95.20	—
Kelletl vasuti kötvények 5%	99.50	100.00	—
Államvasuti arany-kötvény 4%	100.—	101.—	—
Államvasuti redit-kötvény 4%	99.50	100.50	—
Vasútkötvény 5%	80.—	81.—	—
Magyar nyeresémi-kötvény (200 K)	160.25	161.25	—
Egyes. papírkibáték 4%	98.75	99.25	—
Egyes. közv. kibáték 4%	98.75	99.25	—
Aranykibáték 4%	18.70	99.13	—
Magyar nyeresémi-kötvény (200 K)	160.25	161.25	—
Magyar reditköt- vény 4%	99.—	99.55	—
Horr.-szelv. papírkö- tvény 4%	95.50	100.50	—
Magyar földtelek- ment. 4%	92.75	94.75	—
Horr.-szelv. földtelek- ment. 4%	95.—	97.—	—
Tiszai sorsjegy 4%	137.25	138.25	—

b) Osztrák Államadósság.

Koronajárék 4%	92.—	92.50
1864-es sorsjegy 4%	—	—
1890-as sorsj. (1000 K) 5%	197.50	197.50
1864-es sorsjegy —	275.50	281.50

c) Idegen Államadósság.

Bolgár vasuti kötvény 6%	85.75	87.—
Szerb 100 frankos sorsjegy 5%	75.—	77.—

II. Kész kölesönök.

Budapesti fővárosi kölesön 4%	94.—	95.—
Temes-bányászati kölesön 5%	13.75	14.10

III. Záloglevelek és kölesönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Bélvárosi lakás- zálog. 4%	100.—	100.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	117.—	119.—
Egyes. főv. takar- mány. zálog. 4%	98.75	99.50	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	—	—
Egyes. közv. takar- mány. zálog. 4%	92.90	93.90	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	103.—	104.—
Kötelekötvények 5%	102.—	103.—	Orsz. közp. takar- mány. zálog. 4%	90.—	100.—
Kötelekötvények zá- log. 4%	102.—	103.—	Orsz. közp. takar- mány. zálog. 4%	94.50	95.50
Földhiteltörleszt. zá- log. 4%	97.25	98.25	Közp. jelzálogbank zálog. 4%	93.—	100.—
Földhiteltörleszt. (50 éves) 4%	94.50	95.50	Közp. jelzálogbank zálog. 4%	93.—	95.50
Földhiteltörleszt. (60 éves) 4%	85.50	86.50	Közp. jelzálogbank zálog. 4%	93.—	100.—
Helyi áradati vasuti kötvény 4%	96.25	97.25	Közp. jelzálogbank zálog. 4%	93.—	100.—
Helyi áradati vasuti kötvény 4%	92.10	93.10	Osztrák-magyar bank zálog. 4%	98.75	99.75
Helyi áradati vasuti (ref. 100%) 4%	95.75	96.75	Hazai takar. közs. kötvény 4%	94.50	95.—
Jelzálogbank zálog- levél 4%	101.—	102.—	Hazai takar. zálog- levél 4%	95.50	96.50
Jelzálogbank zálog- levél 4%	98.50	100.50	Keresk. bank zálog- levél 4%	93.—	100.—
Jelzálogbank zálog- levél 4%	95.00	97.00	Keresk. bank (ref. 200 K) közs. kötvény 4%	101.00	103.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	—	—	Keresk. bank (ref. 200 K) közs. kötvény 4%	96.25	97.25
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	99.—	100.—	—	—	—

IV. Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4%	100.—	100.50	Folyamajárási és tengerhajózási 4%	100.—	101.—
Közúti vasut 5%	98.—	98.50	Magyar-galliai l. kibocs. 5%	108.—	109.—
Budapesti vasut 4%	94.50	95.50	Beruházási kölesön ar. 4%	100.25	101.25
Kassa-oderbergi 1880. évtől 4%	16.50	17.50	—	—	—
Kassa-oderbergi 1891. évtől 4%	68.50	69.50	—	—	—

V. Bankok részvényei.

Bankgyűjlesztő	150.—	152.—	Kereskedelmi rész- vénytársaság	74.—	74.—
Elő- és iparbank	340.—	345.—	Magyar-áru. közs. jelzálogbank	4.40	450.50
Finnel hitelbank	146.—	150.—	Osztrák-magyar bank	183.—	184.—
Fővárosi bank r. l.	210.—	218.—	Kereskedelmi bank	2780.—	282.—
Hazai bank	215.—	218.—	—	—	—
Horr.-szelv. jelzálogbank	220.—	224.—	—	—	—

* Az I—V. alatt jegyzett papírok árfolyamai 100 koronánként értendőek, a VI—XV. alatt jegyzettekét pedig darabonként koronáknak.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Bélvárosi	205.—	205.—	Egyes. fővárosi	230.—	234.00
III. kerületi	224.—	228.—	Magyar Államkassza	600.—	602.—
Lászlóvárosi	162.—	163.—	Országos központi	1610.—	1630.—
Budapesti takar. és szolg. r. társ.	450.—	454.—	Pesti hazai	15000.—	16000.—

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Bécsi biztosító társ.	410.—	430.—	Fonócska	200.—	204.—
Bécsi élet- és járá- dék-biztosítástí- tőzet	540.—	550.—	Lloyd víziztosít.	220.—	224.—
Élet magy. által.	5750.—	5850.—	M. jég- és vízizosít.	220.—	224.—
—	—	—	Nemzeti baleset	500.—	504.—
—	—	—	Pannónia vízizosít.	1290.—	1320.—

VIII. Gözmalomok.

Concordia	440.—	480.—	Hengermalom	1000.—	1020.—
Risó budapesti	1240.—	1260.—	Molnárkő és sültek	400.—	404.—
Risószobor	432.—	430.—	Viktória	228.—	230.—
Luzna	255.—	260.—	—	—	—

IX. Bányák és téglagyárak részvényei.

Borsodi bánya	—	—	Kőbányai serfőző	1100.—	1120.—
---------------	---	---	------------------	--------	--------

124.20. Elbavölgyi vasut 123.75. Alpsi bányarészevény 274.25. 20 frankos arany 19.20. Londoni váltóár 242.35. Bécsi Tramway 145.25. Az irányzat szilárd.

Bécs, január 11. (A Budapesti Napi tudósítójának telefonjelentése.) Bécsi magánforgalomban a zárlatot következok voltak: Osztrák hitelrészevény 23.70 Magyar hitelrészevény 187.—, Angol-Osztrák bank 124.50 Union bank 135.50, Landerbank 155.—, bankgyvesület 115.75, osztrák-magyar államvasut részvény 134.10, északmagyar vasut részv. 25.40, elbavölgyi vasut 123.50, dunagórházi részv. 118.25, alpsi bányarészevény 274.—, máiusi járadék 99.—, osztrák koronajáradék —, magyar arany, —, magyar koronajáradék 94.95, német birodalmi márika készpénz 125.50 ultimóra —, török sorsjegyek 118.16 rimamurányi vasmű 335.75 déli vasut —, dohányrészevény —, Napoleon d'or 19.19. Lombard —.

Külföldi értéktözldek.

Berlin, január 11. (Tiszai tudósítás.) A porosz költésgevényben az államvasutak hálózatának kiépítésére fölvetett öszszgek kohórézévények vásárlására készítették a spekulációt. A kohórézévények emelkedését a köztársasági részvények is követték, mert híre járt, hogy az 1900. és 1901. évi köztársasági kötések előnyös árák mellett gyorsan folynak. Bilow gróf tegnapi stettini beszéde is kedvezően hatott a spekulációra, de a forgalom a többi értékek piacán különben szilárd irányzat mellett korlátolt volt. Holnapra a bankkamatból leszállítást várják. Magánösszámítolási kamat-láb 4 1/2%.

Berlin, január 11. (Zárlat.) 4% os papírjáradék —, 4% osztrák aranyjáradék 99.30, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajáradék 94.80, Osztrák-magyar államvasut 137.10, Kassa-oderbergi vasut —, Bécsi váltóár 145.25, Magyar vasuti beruházási kölcsön 101.50, Alpsi bányarészevény —, Disconto-Commandit 193.25, Általános villamosági Edison 255.—, Gelsenkircheni 190.50, Laurakohó 255.—, 4% osztrák járadék 98.10, 4% osztrák járadék 98.10, 4% magyar aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelrészevény 234.—, Déli vasut 23.25, Károly Lajos vasut —, Orosz bankjegy 216.30, 4% uj orosz kölcsön 93.10, Török dohányrészevény —, Olasz járadék 93.80, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 165.08, L'arpent 202.75, Az irányzat szilárd.

Hamburg, január 11. (Zárlat.) 4% osztrák járadék 97.80, 1890. sorsjegy 141.25, Déli vasut 23.60, 4% osztrák aranyjáradék 98.50, Osztrák hitelrészevény 233.90, Osztrák-magyar államvasut 137.—, Olasz járadék 93.90, 4% magyar aranyjáradék 93.95, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, január 11. (Zárlat.) 4% osztrák papírjáradék 98.25, 4% osztrák aranyjáradék 99.45, Magyar koronajáradék 94.60, Osztrák-magyar bank 131.20, Déli vasut 23.50, Elbavölgyi vasut 124.30, Londoni váltóár 242.35, Bécsi bankgyvesület 138.50, Villamos részvény 146.80, 8% os magyar aranykölcsön 80.60, 4% os osztrák járadék 98.10, 4% magyar aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelrészevény 233.80, Osztrák-magyar államvasut 137.10, Északmagyar vasut 115.—, Bécsi váltóár 145.25, Párisi váltóár 212.16, Unionbank 154.—, Alpsi bányarészevény 274.—, Az irányzat szilárd.

Páris, január 11. (Zárlat.) 3% francia járadék 100.—, Olasz járadék 92.67, Osztrák-magyar államvasut —, Francia törleszt. járadék 99.35, 4% magyar aranyjáradék —, Török dohányrészevény 284.—, Osztrák Landerbank —, 3% os francia járadék 102.92, Osztrák földhitelintézet részvény —, Déli vasut —, 4% osztrák aranyjáradék 98.65, Ottomanbank 565.—, Párisi bankrészevény 1087, Alpsi bányá részvény —, Az irányzat szilárd.

Budapest-köhányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 11. A sertésüzlet irányzata lanyha. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (náronként 400 kilogramm felüli súlyban) 82—83 fillérig, Óreg közép (náronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) —, krajcárig, Fiala nehéz (náronként 320 kilogramm felüli súlyban) 85—88— fillérig, Fiala közép (náronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 84—85 fillérig, Fiala könnyű (náronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 82—84 fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (náronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajcárig, Közép (náronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajcárig, (náronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig, — III. Romániai: Nehéz (náronként 820 kilogramm felüli súlyban) — fillérig, — Közép (náronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — Könnyű (náronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stae h), Nehéz (náronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig, — Könnyű (náronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcárig, V. Szerbisi: Nehéz (náronként 260 kilogramm felüli súlyban) 83—85 fillérig, — Közép (náronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 82—83 fillérig, Könnyű (náronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—82— fillérig.

Sertéselátlézmény: 1900. jan. hó 9. napján volt készlet 23184 darab, 1900. január hó 10. napján felhajtott 355 darab, 1900. évi január 10. napján elszállított 446 darab, 1900. január hó 11. napjára maradt készletben 23043 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 11. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Jó Károly szolnoki kir. törvényszéki aljegyzőt a szolnoki törvényszékhez jogvédővé, Perency István nyárász-szeredai lakos ügyvédjelöltet a nyárász-szeredai és ifj. Balás Sándor tésósi járásbíróági joggyakorokokat a tésósi járásbíróshoz aljegyzők, Kónya Béla felvinci járásbíróági irodagyakorokot a maros-illyei, Grodovszky Mihály alsó-kubini, valamint Noszák Lajos turóc-szentmártoni járásbíróági telek-könyvi állalékokat díjnokokat a breznó-bányai, Molnár Gyula szerzárdi járásbírói díjnokokat a hódásági és Schmidt Ferenc tésósi lakos ügyvédi imkokat a kékesi járásbíróshoz imkokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Mátyás Illés okleveles tanítót a gródi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Horváth Sándor községi elemi népiskolai tanítót a magyar-szeni-mihályi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Balogh Mária Erzsébet okleveles tanítónőt a jász-mindszenti állami elemi népiskolához rendes tanítónőt; a pécsi kir. ítélőtábla elnöke Kalmár Vilmos kaposvári törvényszéki díjtalan joggyakorokot a pécsi ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakorokká nevezte ki.

Megerősítések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Rajts Sándor budapesti József-megyei ny. r. tanárnak a gépészmérnöki szakosztályi protokolljává az 1899/1900-ik tanév tartamára történt megrősítését jóváhagyó tudomást vette s nevezett ezen állásában a jelzett idő tartamára, a belügyminiszter a budapesti-lipótczei állami elme-gyógyintézetnél Brinzy Aurél ideiglenesen alkalmazott élelmezési tisztet ezen állásban megerősítette.

Névvagyorok. Hommer Mihály járásbíróági inok alibudári lakos, valamint kiskoru Blasch Ch. Vilmos ugyan-csak alibudári lakos vezetéknevek Horvátra kért átváltoztatása, kiskoru Weiszkopf Rezső miskolci illetőségű ugyan-ottani lakos vezetéknevének Virágra kért átváltoztatása, kiskoru Kirchenhauser Sany moholi illetőségű, budapesti

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, január 11.

Az oroszországi és a bicevai maximumok nagyjából megtartottak helyzetüket; a norvégországi pedig Olaszország felé került és újból erősödött.

Az idő közép és déli Európában csapadékos, egybült pedig jobbra száraz.

A hőmérséklet változásai jelentéktelenek.

Huzánkban a havazás fokozatosan szűnik s ma reggel még nyugaton, illetve a Dunántúl általánosan. A hőmérséklet keletről sülyedt.

Küldés: További fagy és az ország délnyugati, illetve déli felében havazás várható.

Vizárlás.

Table with columns for location (e.g., Inu, Duna, Bács, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Péncsova, Orsova, Magyarfalva, Zselica, Tréncs, Szeged, Sárospatak, Győr, Péntau, Zákány, Barcs, Eszék, M-Szerdah, Száva, Sziszek, Mitrovica, Szamos, Kraszn, Latorca, Laboreca, Ung) and corresponding values for different dates (Jan. 11, Jan. 12).

Advertisement for Gummie gummi. Includes text: 'Valódi párisi gyártmány, jótállás mellett, eredeti csomagolásban. Gummil és halhólyag tucatszint. 1 főtől 6 ftig. Párisi női szivacska... KELETI J. Budapest, IV., Koronahézer-utca 17.'

Advertisement for 'Oh jaji Távirat: Éljen!' featuring a portrait of a man and text: 'Évek hosszu során át kitűnő eredménnyel használok az Egger-féle mellpasztillát. Kérem küldjön stb. Trautman (Csehország), 1898. június 17. Verner Nándor igazgató. Egger-mellpasztillája gyorsan és biztosan hat köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál. Kapható minden gyógyszerárban és droguerában. Doboza 50 kr. és 1 ft. (Próbadozót ára 25 kr.) Fő- és széküldés: raktár: Nádor-gyógytár Budapest. VI., Váci-körút 17. szám.'

Advertisement for 'Kataphoresegyógymód' by Dr. Mitzger Tivadar. Text: 'Az ideg- és neml betegségek gyógyítása. Irta: Dr. Mitzger Tivadar. A mű 3 fórszre oszlik. I. RÉSZ. 1. Társadalmi elköteleződés, mint az ideg- és neml betegségek alapja. 2. Az ideg- és neml betegségek főbb fajai. 3. Neml betegségek. 4. Hurgycsókár. 5. Fehérályos. 7. Syphilis. 8. Önfertőzés. 9. Magómlés. 10. Idegbetegségek. 11. Neuraesthesia. 12. Epilepsia. 13. Hysteria. II. RÉSZ. 14. Potentia és impotentia. 15. Az impotentia lényege és gyógyíthatóságának kérdése. 16. Az impotentia okai. 17. Impotentia a nőknél. 18. Az impotentia gyökere gyógyítása. III. RÉSZ. 22. A Kataphoresegyógymód. 23. A Kataphoresegyógymód lényege. 24. Néhány érdekes eset. 25. Statistika az intézetemben kezelt betegokről. A könyv közel 200 oldalnyi terjedelemben jelent meg. Ára 2 ft 50 kr. Megrendelhető a szerzőnél Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em. A könyv teljesen zárt borítékban küldetik zart.'

Advertisement for 'TITKOS BETEGSÉGEKET' by Dr. Garai Antal. Text: 'hugysó-folyások és sebeket, az únfertőzést utó-bajait, az elgyengült férfere, magómléseket, a bujakór utóbetegségeit, nőknél fehérhólyagot, hármennyiro idültet és, valamint minden női betegséget, mely-bőlnek a magtatlanok egyik főokója az ürítettség-eket gyógyít új gyógyimód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan. Rendelő intézet Budapest, Andrásy-ut 24. az Opera mellett. Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész- és szülészet-őr, volt csásár, kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta ó. a 10 óráig, érdes délután 4 óráig, délután 6 óráig, este 8 óráig. Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel válaszoltatik és egygyeszeretkél is gondok közre lesz. Nőknél külön váróterem. Ugyanott mejelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERU UTMUTATÓ (már 10-ik kiadásban mejelent) neml betegségek és ezek ésszerű gyógyításuk módjáról és bucsóküldetésekről. — V. A bujakór (alpbil) — VI. Fehérályos. — VII. Elgyengült férfere. — VIII. Női magtatlanok. IX. A ivar-szervek megbetegedéseinek főtünyezése a prostitúció.

Advertisement for 'AZ ANKER' élet- és járadék-biztosító-társaság. Text: 'Magyarországi vezérképviselősg.: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Összes vagyon 1898 végén — 65 millió forint Biztosítási állomány 1898 végén — 243 millió forint Eddigi kifizetések — 103 millió forint A nyerevény-részesüléssel biztosítottak A osztálykötve szerint — mint husz év óta — 1899-ben is az évi biztosítási díj 25%-át kapták közpénzben kifizetve. B osztálykötve szerint (éventént emelkedő osztályok) 1897, 1898 és 1899. években az öszszes — az égzés biztosítási tartamon keresztül befizetett díjak 3%-a, illetőleg az évi díjak 9%, 12% és 15%-a fizetettetik ki közpénzben. Előnyös kiházásitási és vegyes biztosítások. Mindennemű haláleseti, életetési és járadék-biztosítás. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezér-képviselősg., (hová ügynökösek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

Advertisement for 'BUTOR részletfizetésre!' by Dósa Kálmán. Text: 'Állami és városi tésztirások, katonatisztek, egyhá-zártsók, valamint más hitelképes egyének kedvéért Részletl feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpított butorokat. Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. Ángyveseket 25 kr. lovójegy behűlésen ellen-bérménte küld fenti cég B. osztálya. 5197'

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1900. január hó 12-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. január hó 12-én.
Előszór:

Az ég madarai.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták Eugéne Labiche és Delacour. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:
Blandinet E. Vizvári Blandinet F. Ujházi
Paulayné Tiburce Nádai B.
Dezso Aubertin Egressy
Kezdet 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. január hó 12-én.
Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 12-én.

Szeccszió.

Szatirikus korpép 5 felvonásban. Írta Lavedan. Fordította Ambrus Zoltán.

Személyek:
Gostardné Hunyady Alice Varsányi
Paul Gostard Fenyvessi Buranty Tapolczai
Labosse Hegedüs Bobette Lánózy
Labosséné Mátrai Riquiqui Boros F
Kezdet 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. január hó 12-én.

Harmadszor:

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Írta Pásztor Árpád. Zenéjét szerette Mader Raoul.

Személyek:
Williamson Németh Leila Ullah Bárdy
Lucy, leánya Küry Robertson Raskó
Bily Szirmai Wattkins Kovács
Kezdet 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1900. január hó 12-én.
Előszór:

Névtelen levelek.

Böhöz 3 felvonásban. Írta Maurice Desvallières és Antony Mars. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:
Lacrusette Ráthonyi Ribandet Giréth
Marceline Ráskai Seraphin Rózsahegy
Léperchois Boross Piganiol Szilágyi
Léperchoisné Láng E. Capuron Mátrai
Kezdet 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ
Kerepesi-ut 21.
Péntek, 1900. január hó 12-én.

A vas.

Kulturörtönelmi látványosság 3 felv. Írta Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán.
Kezdet 7 1/2 óraker.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Látványosság pár exellerce!

Krüger-féle villamos csillagok

Great attraction! Great attraction!

Ma

Sister Maudes

angol énekercezt, tükör és ernyő táncosnők!

Komikus bohózzati ujdonság.

Pensiön Schöller

Alburtus és Bartram

amerikai jongleürök.

Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a nappali pénztárnál és Weisz A. nagy szivartózsdejében IV., Károly-körut 26. szám.

Hásasulandók figyelmebe

a m. kir. fémjelző hivatal által próbával ellátott ékszer, nevezetesen brilliánt fülbevalók a legfinomabb kivitelben, gyöngyűrű gyűrűk és brocheok, valamint karkötők a legfinomabb valódi drágakövekkel ellátva, finom és nagyon jó úri és női órák nagyon szép művi aranyláncokkal, megrendelhető Schönwald Imre arany és ezüst árak gyárában Pécsen, — Rendelkezésre választék küldemények 30000 forint.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsгаргон

énekes bohózzat Leitner H-től. Zenéje Knoch A-tól.

10 óraker Előszóleg 10 óraker

Szenzációs ujdonság!

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózzat, a vasuti életből. Írta egy forgalmista.

„Ein Chamer“

Továbbá:

NANDAR

francia excentrique-duo.

Erkély incognito páholyok.

Kitűnő konyha és italok. — Mérsékelt árak.

Most jelent meg!

Szellem,

Erő,

Anyag

Szellemválasz

Büchnernek

Kraft und Stoff

című könyvere.

Írta

Adelma,

fordította

Tövölgyi Titusz.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló“

kiadóhivatalában

B U D A P E S T,

József-körut 18. sz.

Mégis

csak legjobb a

KÁVÉ és TEA

közvetlen a tengeri hajóról,

FIUMÉBÓL.

FRATELLI DEISINGER cégtől.

A szétküldés 5 kg-os zsákokban is.

Árjegyzék bérmentve.

Lobmayer János Ferenc és társa

bornagykereskedés alapított 1872. évben.

Budapest, V. ker., Károly-körut 18. sz.

Előkelő családok bevásárlási forrása.

Elismert régi bor, cognac, pezsgő, rum és tea kereskedésnek átadtuk és ajánljuk elismert hírnevű francia pezsgők budapesti raktárát.

Henriot & Co.

pezsgőgyárosok és udvari szállítók.

Reims.

Nélkülözhetetlen!

minden városi, községi s adóhivatal és jegyzőknek.

Állami adókiivetési táblázatok

koronaértékben.

Megrendelhető:

Vidor Ede m. kir. állami végrehajtónál

Budapest, IV., Magyar-utca 28. sz. a.

Budapesti villamos városi vasut részvénytársaság.

Hirdetés.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság 1899. évi április hó 14-én tartott VIII-ik rendes közgyűlése által a társaság igazgatóságának adott felhatalmazás és kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ur 6 Nagyméltóságának 1899. évi december hó 31-én 88957/1899. sz. a. kelt magas engedélye alapján ezennel közhírré tétetik, hogy a társaság 5 millió forintnyi alaptőkéje 6 millió forintra fölemeltetik, mely eöböl 1 millió forint névértékű 10.000 darab új részvény kerül kibocsátásra, a következők módózatok szerint:

1. Kibocsátatik 10.000 darab 100 trt (200 korona) névértékű, az 1900. évi osztalékról szóló szelvényekkel ellátott részvény 324 korona árfolyamon, mely részvények az 1900-ik üzletévtől kezdve vesznek részt a társaság nyereségében.

2. A régi részvényesek elővételi joga olyképp biztosítottatik, hogy minden 6t régi részvény, illetőleg élvezeti jegy birtoka egy 324 korona árfolyamu új részvény átvételére jogosít.

3. Az elővételi jog gyakorlása 1900. évi január hó 8-tól bezárólag január hó 16-ig az angol-osztrák bank budapesti fióktelepének pénztáránál (V. Föld-utca 6. földszint) d. e. 9—12 óráig bejelentendő. Azok a részvényesek, kik ezt az elővételi jogot érvényesíteni kívánják, felhivatnak, hogy részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a fenti határidőn belül a jelzett helyen, kettős jegyzék mellett, — melyek ugyanott díjmentesen adnatk ki — bemutassák és minden új részvényért 324 koronát és a 200 korona névérték után 1900. január 1-től számítandó 5%-os folyó kamatot lefizessenek. A régi részvények, illetőleg élvezeti jegyek az elővételi jog gyakorlását kitüntető lebélyegzés után azonnal visszadatnak és az új részvények is azonnal kiszolgáltatnak. Részjegyek nem adnatk ki.

4. Részvényesek, kik részvényeiket, illetőleg élvezeti jegyeiket a jelzett határidőn belül be nem mutatják, elővételi joguktól elesnek és azt később nem gyakorolhatják.

Budapest, 1900. évi január hó 5-én.

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság igazgatósága.

Eppen most jelent meg

A magyar szinművészet

Szerkesztette:

B. Virágh Géza.

Előszóval ellátta:

Rákosi Jenő.

Gyönyörű díszmű 250 képpel.

A legjelesebb írók cikkeivel és az összes színészek és színésznők önéletrajzával.

A karácsonyi könyvpiac legregebb és legérdekesebb ujdonsága.

Ára díszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető: a szerkesztőnél, az „Ország-Világ” szerkesztőségében, Budapest, V., Hold-u. 7., továbbá a Budapesti Napló kiadóhivatalában, és val a m e n y i budapesti könyvkereskedésben.

Sneidig egyenruhákat
készít
BLUM SÁNDOR
Budapest,
Váci-utca 12. szám.

